ومستعجلیت کسب ایتمشدر تهلکه‌نك دهشتنی کوسترد‌ك.
غائب ایدیله‌جك بر آن قالمدی . بوندن صکره‌ده اهمال
وتکاسل کوستریلورسه پك یقین بر زمانده بصره و حوالیسنك
بوسبوتون باشقه برمنظرهٔ سیاست اخذ ایده‌جکنه امین
اولملیدر . [*] بابان زاده

اسماعیل حقی

[*] بومکتوبلر ١٣٢٥ سنه‌سی تشرین اولنده یازلمش ایدی
اوندن صوکره بصره وبصره کورفزی حقنده جریان ایدن
مخابرات سیاسیه ومباحثات ومناقشات مطبوعات هرکسجه معلومدر.

انكلتره‌یه كانجه اونك شیخ خزعل اعواف حقنده واقع اوله‌جق تضییقاتمزه دائر دهان اعتراضنی كشاد ایده‌جك هیچ برصفت رسمیه وحقوقیه‌سی یوقدر. نته كیم شمدی‌یه قدر انكلتره قونسلوسنك شیخك آدملری حقنده نصیحت یوللو واقع اولان خصوصی بعض اخطاراتی اصلا نظر اهمیته آلمدقدن ماعدا بو اخطاراته حق وصلاحیتی اولمدیغی ده كندیسنه اخطار اولونه كلمشدر .

دیكر طرفدن شط العربده حاكمیت حقیقیه‌مزك تظاهری و ایكیده برشیخه منسوب اشخاصك شط العربك ساحل عثمانیسنه آقین ایتملرینه ممانعت اولونمسی ایچون غانبوطلرله سفن حربیه‌مزك كرك بوشط اوزرنده وكرك علی العموم بصره كورفزنده اكسیك اولمامسی ایجاب ایدر . بوكون یونان صولرنده ایشه یارامیه‌جق ، فقط بصره كورفزنده وشط العربده مهم بررول اوینایه بیله‌جك پك چوق كمیلرمز وار . آنلر نه‌كونلره طوریر . انجق بوكمیلر كوندیلورسه تعمیرلری ایچونده برخوص ، برفابریقه برترسانه بولونمق الزمدر. كوریلیوركه بصره كورفزی ، شط العرب مسئله‌سی ، مأمورین ملكیه ، عسكریه ، بحریه وخارجیه‌مزك مشتركاً برپلان تنظیم ایدرك متحداً بوپلانی تطبیق ایتملرینی ایجاب ایده‌جك درجه‌ده نزاكت

کیدوب ایرانه قارشو دخی عاصی وباغی اولان برشخصی تأدیب ایتمسنه وهردرلو اثر تغلب وشقاوتدن خالی ساکن ومطیع برمملکتی ینه ایرانه اهدا ایلمسنه موافقت ایتمایدر. بونی بز یالکز ایرانه محبتمزدن یاپمیه‌جغز. کندی سکون وآسایش داخلیمزی‌ده تأمین ایچون یاپه‌جغز. ایرانه بوندن طولایی تحمیل منت ایتمیه‌جکز. فقط ایران دیپلوماتلری بویله برامر واقعه مساعده ایده‌جك درجه‌ده جسارت وطنپرورانه ابراز ایده‌بیله‌جکلرمی؟ امین اولسونلرکه بزم عساکرمز کیردیکی یردن چیقمامق کبی خویلرله معلول دکلدر. سوز ویرنجه سوزمزی طوتارز.

مشکلات دیپلوماتیقیه‌یه معروض اولمسی محتمل اولان بوتدبیر اجرا ایدیله‌مدیکی تقدیرده هیچ اولمازسه ایکنجی شقه، یعنی تدافعی وسائطه مراجعت ضروریدر. اول امرده شیخك ممالك عثمانیه‌ده نه‌قدر منافعی وارایسه جمله‌سنی محو ایتمك ومال جانك یوغه‌سی اولدیغندن اراضی واملاك واموالنه وضع ید ایله برابر بولونورسه بولونسون اك شدتلی تعقیبات وتضییقاته دوچار ایلمك مقتضیدر. ایران حکومتی ایسه ذاتاً کندیسنجه‌ده هردرلو معناسیله محتاج تأدیب اولان برشیخ عاصی ایچون البته شکوی ایده‌جك درجه‌ده محروم سیاست ودرایت دکلدر.

طرفندن مصدق اولمدیغی کبی حکومت عثمانیه‌یه‌ده ظن ایدرم که تبلیغ ایدلمامشدر . بناءً علیه بزم نظرمزده رسماً غیر موجوددر . وبو سببله محمره داخلنده محتل اولان حقوق عثمانیه‌یی محافظه ومحمره‌دن عثمانلی طوپراغنه طوغری متمادیاً آقوب طوران آتش فتنه وفسادی اطفا ایتمك طوغریدن طوغری‌یه عثمانلی حکومتیله ایران حکومتنه عائد برمسئلهٔ خصوصیه‌در . روسیه حکومتنك بحرفارسده‌کی انکلیز منافعنك محفوظ اولدیغنه دائر انکلیزه روسیه مقاوله‌نامه‌سنده‌کی قیدی تصدیق ایتمسی اشخاص ثالثه‌یی وبناءً علیه حکومت عثمانیه‌یی متأثر قیلمیه‌جغی کبی انکلیز منافعنك محفوظیتی عثمانلی حقوق ومنافعنك پامال ایدلمسی معناسنی اصلا تضمن ایدەمز .

شو حالده حکومت عثمانیه ایران تبعه‌سندن اولان برقومشوسنی تأدیب ایچون نه کبی وسائله تشبث ایتملیدر ؟ ایشته دوشونیله‌جك الك مهم نقطه بودر . توسط ایدیله‌جك وسائط ایکیدن خالی اولاماز . یاعسا کر عثمانیه یانغینی بالذات کیدوب سوندرملی ویاخودده اویولده شدید تدابیر تدافعیه اتخاذ ایتملی که بویانغین کلوب کندی مالکنی یاقمسون . رسمی صورتده ایران حکومتیله مخابرات دیپلوماتیقیه‌یه لزوم واردر . ایران حکومتی عسا کرمزك

خزعل خان طبق بر واجا معامله‌سی کوره‌رك آلدیغی نشانی طوپلرله سلاملامشدر.

فعلاً موجود اولان بو حالك تأثیرات ونتایجی، اك مدهش سرپانتیسی بزه طوقونیور. بزه کوره انکلتره‌نك بو تأثیرات حلولیه و حمایه کارانه سندن هیچ بری رسماً موجود دکلدر. بونی رسماً طویدیغمز تقدیرده بوتون موجودیتمزله پروتستو ایتملی وحتی هر درلو تدابیره توسل ایدرك ممانعت ایتملی یز.

اولا ایران طوپراغی، واقعا انکلتره و روسیه آره‌سنده دائرهٔ نفوذه تقسیم اولنمشدر، فقط طرفین ایرانك تمامیت ملکیه‌سنی محافظه‌یی ده درعهده ایتمشلردر. اعلان حمایه و انضباط و آسایش داخلیه‌یه فعلاً مداخله ایسه تمامیت ملکیه ترکیبنك ضد کاملیدر. ثانیاً بصره کورفزی وشیراز وحویزه وهمدان جهتلری دوائر نفوذه تقسیم اثناسنده بی طرف بر منطقه عد ایدلمشدر. بناءً علیه انکلتره — روسیه ائتلافنامه‌سنك بو حوالی‌یه تأثیری غیر موجود عد اولونمق اقتضا ایدر. شو حالده انکلتره حکومتی بو حرکتده بولونمغله یالکز ایران، ترکیا ودول سائره‌یه قارشو دکل روسیه‌یه قارشو دخی خلاف عهد بر حرکتده بولونمش اولور. ثالثاً انکلتره — روسیه مقاوله‌نامه‌سی نه ایران، نه علاقه‌دار دیکر بر دولت

خصوصیه‌ده شیخی تحت حمایه‌سنه آلمشدر . حتی انکلتره قونسلوسنك خصوصی بر مخابره‌سنده « ایرانده‌کی احواله نظراً محمره شیخنك انکلتره حمایه‌سنده اولدیغی معلوممکزدر» دینیلدیکنی رأی‌العین کوردم . حال بوکه شیخ خزعل وقبائلی بزم نظرمزده ایران تبعه‌سندندرلر . بووضعیتی ، بو استاتوقویی اخلال ایده‌جك هر برحال وحرکت بزجه وایرانجه بالطبع غیرقابل تجویزدر . حال بویله ایکن شیخ خزعلك مغلوبیتی اوزرینه انکلتره‌نك ، یوقاری کارون حوضه‌سنده اسایش یوقدر ، اموال تجاریه‌مز تحت مخاطره‌ده‌در دیه آچیقدن آچیغه محمره شیخی اوزرینه اعلان حمایه ایتمسی وحتی بوتون شیراز وعربستان فارسینك امور انضباطیه‌سنی فعلاً یدینه آلمسی قویاً مأمولدر . روسیه حکومتی شمالی ایرانده کویا تأمین انضباط ایچون عسکر اقامه ایتدکدن صکره انکلتره‌نك ایران جنوبیه‌ده قوللرینی قاووشدرمسی البته ممکن اوله‌مازه [*]

انکلتره‌نك شیخ اوزرنده کتدکجه تزیید شفقت ایتدیکنه دلالت ایدن احوالدن بری‌ده کچن هفته کندیسنه نجم هندی نشانی توجه ومراسم تعلیقیه‌یی طنطنهٔ مخصوصه ایله ایفا ایتمسیدر . انکلیز اردوسنه منسوب بر بیکباشی نشانی حاملاً صورت مخصوصه‌ده اعزام اولونمش وشیخ

[*] بو صورتله یازلدیغی اثناده انکلتره طهران حکومتنه اولتیماتوم ویربیور ایدی .

خلّ تحاميكم الحكومه

ابوچاسب طيب مانحاذر [١]

هوسه‌سيله اصحاب املاكك تقريباً يوز طون قدر خرماسنى غصب ايدوب كچمشلردر . متجاوزلر بيك بش يوز راده‌سنده ايديلر . خرما نقلياتى تام ايكى كون سورمش . تلغرافك انقطاعى مناسبتيله حكومت آنجق ايكى كون صكره خبر آلمش؛ فقط اووقتده ايش ايشدن تماماً كچمش .. شيمدى كيم نه‌ديرسه ديسون فاعل اصلى ميدانده‌در . ابو كاسب نامنه هوسه ايدنلر زواللى اويونجاقلردر . اصل بواويونجاغك موتورى ايسه محمره شيخيدر . بوشيخك موقع سياسى و دوليسى ايسه كيتدكجه ديكر كون اولويور . بوصوك كونلرده عصيان ايدن بعض قبائلى تأديب ايچون ايچريلره قدر كيتمش ، حتى روايته نظراً مشهور بختياريلرك برشعبه‌سيله دخى چاتيشه‌جق . غلبه چالارسه برقات دها نفوذى آرته‌جق مغلوب اولورسه مشكلات عظيمهٔ سياسيه تحدث ايتمسى مأمولدر . زيرا انكلتره حكومتى صورت رسميه‌ده دكلسه‌بيله صورت

[١] وارسون حكومت سزى حمايه ايتسون ، ابو كاسب (كاسب خزعلك اوغليدر) ايدر ، قورقميز

ایدەمز. الك صوك والینك باشنه بصرەیی زندان بلاحالنه افراغ ایدنلرك شیخ خزعلك حسابنه انتقام آلان کیمسەلر اولدیغی متواتردر. زیرا والیٔ سابق هیچ اولمازسه عثمانلی الکاسنده اولسون شیخك کندیسی حقنده دکل آدملری حقنده تدابیر زجریه اتخاذ ایتمش ایدی. بونك اوزرینه بصرەدەکی بندکان شیخ بیك درلودولابلر چویردرك قوهٔ بحریه، عسکریه وژاندارمه ایله مقام ولایت وادارهٔ ملکیه آرەسنده بر تفرقهٔ عظیمه القا ایتمشلردر؛ بونك نتیجەسنده ینه شیخك فیرلداغی دونمکه باشلادی. شیخك ایلك ایشی بوسکورتولمش اولان آدملرینه فداغیه دینیلان موقعده بصرەیه بر قاچ ساعت مسافەدە بر مدهش انتقام آلدیرمق اولدی. فداغیەدە شیخك آدملری اولان فلاحین اصحاب املاکه تجاوز ایتدکارندن طولایی تجاوزلری منع ایدلمش وبوندن شیخ بالواسطه متأثر اولمش ایدی. وقتا که مانع زائل اولدی. ممنوع عودت ایتدی. بو مطرود فلاحلر بر کون شیخ خزعلك الکاسندن الکای عثمانی یه مرور و تلغراف تللرینی قطع ایتدکدن صوکره:

برابر دائما محافظلرله كندینی احاطه ایتمكه مجبور اولویور
هیچ بر یره كیتمزكه معیتنده قرق اللی مسلح كیمسه
بولونماسون. بصره ده قصرلری املاكی پك چوقدر.
دور سابقده ودور لاحقك بر قسمنده بصره ده كی وكیلی
بر سفیر قدر حائز نفوذ ایدی. والیلرك قسم اعظمی
شیخك اصدقای احباسندن اوله كلمشلردر. مأمورلره
كلنجه اونلرده كیمی پاره ایله، كیمی تهدید ایله جلب
اولونه‌رق الیوم بصره ده چیت اولمازكه درعقب شیخ
خزعلك قولاغنه كیتمسون، ایشته بو یوزدن بصره ده
بر دهشت فوق العاده حكمفرمادر. هیچ كیمسه علنی
بر محلده شیخك مساویسندن بحثه جرأت ایده‌مز. زیرا
شیخك بر چوق ژورنالجیلری وار، درحال كندیسنه
یتشدیریرلر. اوندن صوكره ناماسه سرچ لسان ایله
تفوهاتده بولونانك وای حالنه.. زیرا بصره ده شیخك
چته‌لری، چته باشیلری، آیده یتمش سكسان لیرا قدر
پاره ویردیكی الك معتبر كیمسه‌لری واردر. ایشته بونلر
شیخه قارشو بو متجاوز جرأتكاری شاید اثنای لیلده
سوقاقده كندیسنی لیمه لیمه ایتمكه موفق اولمازلرسه انواع
افترالر، شاهد زورلر، مضبطه‌لر ایله كندیسنی آز
زمانده محو وكمنام ایدرلر. بوهجومه والیلر بیله تحمل

شیخ خزعل نامیله یاد ایدیلن کیمسه‌نك هیچ بر اهمیتی یوق ایدی. بوتون قوت قرداشی شیخ مزعلك النده ایدی. شیخ مزعل دها او وقت قرداشنك حیله‌کارلغنی، طمعنی تقدیر ایدرك کندیسنه هیچ یوز ویرمز ایمش. بو حالدن بیزار اولان (خزعل) کوله‌لردن (سلطان) نامنده برینه علناً التجا ایدرك، امان اراق محو اولدم. نه یاپارسك یاپ بنی قورتار، دیر. اوده بر قورشون ایله مزعلی اولدیرر. اونك کیمسه‌نك اتباعی قالماز. مزعلك یاننده کیلرده دونی متعاقب طاغیلیورلر. شیخ خزعل تفرد ایدر. وغریبدرکه قاتل میراثه قونمازایکن مقتولك ممالك عثمانیه‌ده بولونان بالجمله املاکی شیخ جدیده، یعنی قاتله تفویض اولنور. واقعا فعل قتل اجنبی بر طوپراقده اولدیغی ایچون قاتلك قتلی عثمانلی حکومتی نظرنده حکماً ثابت اولمش دکلدر. مع مافیه بوراده حقوق خصوصیهٔ دولیه متعلق غایت دقیق بر مسئله ده موجود اولدیغی میداندر. ایشته بو شیخ اوکوندن بوکونه قدر یوماً فیوماً تزیید نفوذ وقوت ایدیور. نیکیم خزعلدن فعل قتل ایله متهم اولدیغنی کندیسی وجداناً تصدیق ایلدیکی ایچون (سلطان) نامنده کوله‌سنی الك معتمد بر موقع امامه اصعاد ایتمکله

مأمورلرك لزومسز غيرت كشلكلرينه عطف ايدوب گچرز .

بوراده نظر دقته آلنه‌جق ديگر بر نقطه وار : دوچار تجاوز اولان عرباتمز يارين اوبر گون اصول عربجه بحق اخذ ثاره قيام و كويتي حصر و تضييق ايده‌جكلردر . نته‌كيم سعدون پاشاده بالذات بڭا بوني سويلدي . و فقط شمديلك اوامر حكومته امتثالاً بو تصوري موقع اجرايه وضع ايتمكي وقت آخره تعليق ايتمكده بولونديغني علاوه ايلدي . او وقت بو محق و معقول تجاوزدن نه كبي نتيجهٔ ديپلوماتيقيه حاصل اوله‌جق ؟ انكلتره خارجيه نظارتنك زير حمايه‌سنده بولونميان بر ظالمك الجزاء من جنس العمل قبيلندن كنديني قازديغي قويويه دوشمسنه اعتراض ايليه‌بيله‌جكميدر ؟ خارجيه نظارتي بو جهتي شمديدن دوشونملي‌در . بر امر واقع قارشوسنده بولونمامق ايچون تدابير ديپلوماتيقيه‌يه وقتنده توسل امر ضروريدر .

محمره مسئله‌سي : او بوس بوتون ديگر بر شكل و ماهيتده‌در . بوراده آچيقدن آچيغه ايران تبعه‌سندن برينك قارشوسنده بولونيورز . تقريباً اون سنه مقدم وغالبا محسن پاشا نامنده بري بصره واليسي ايكن اليوم

حاضرەسنە نظراً بو وظیفەلری اجرا خصوصندە قوللز
قادەمزك باعلی طورەسی نە الصالقیدر . صورارز ؟
کویت فرض محال اولەرق کندی طورابلمز دخی
اولسە بیلە شمالکی حکومت واردر کە قومشوسی
اولان دیکر حکومتك کندی اراضیسنە ۱٦ بیك
عسکر سوق ایتمسنە ، ایکیدە بر تبعەسنك حیوانات
و اموال و مواشیسنی غصب و غارت ایتمسنە میدان
ویرسون . انکلترە حکومتی بزم اراضیمزدە حق تأدیبمزی
منع ایدەجك بر طور آلمش حالدە عجبا کندیسی کندی
اراضیسندە ایا قومشوسی اولان بر یردە بویلە تجاوزلرە
اغماض ایدەبیلیرمی ؟ کویت انکلترەنك یری دکلدر کە
ـ انشاءالله ابدیاً دە اولەماز ـ شیخك تأدیبنی انکلترەدن
رجا ایدەلم . شو حالدە بو شقاوتلر ، بو غصب و تجاوزلر
الی الابد جزاسزمی قالەجق ؟ بر کوچوجك شیخ
زماننك الذ بویوك امپراطورلرینك بیلە حائز اولمدیغی
صلاحیتلرەمی مظهر اولەجق ؟ قتال و سرقت و یغمانك
حامی و محافظکی انکلترە کبی مشروطیتپرور و متمدن
بر دولتە البتە یاقیشمدیغی ایچون بونیدە انکلترە
حکومت مرکزیەسنك عدم معلوماتنە و او جواردەکی

شهادتى اوزرينه انكليزلر غفلتدن قورتولمشلردر .
(العهدة على الراوى)

بو مظفريت اوزرينه سعدون پاشا وتوابعى تا كويته قدر كيدرك شيخ مباركالصباحك اموال وخزائننى يغما ايتمك ايستمشلرسهده كندى افادهلرينه نظراً حكومتى برغائلهٔ سياسيهيه اوغراتمامق ايچون شيمديلك بوندن صرف نظر ايلمشلردر . حال بويله ايكن مباركك عونهسى اوچ درت هفته مقدمالظفير عشيرتنى تنهاجه بولهرق برقاچ بيك دوهلرينى انتقام اولمق اوزره آلوب سوروكلمشلردر .

كنديلرينه تجاوز ايديان ، ماللرى يغما ايديان عشيرتلر عثمانلى رايتى آلتنده طوپلانمش كيمسهلر اولديغى كبى تجاوزى اجرا ايدن كيمسهنكده بايرغى عثمانليدر . [يالكز شيمدىيه قدر كويتده اوچ ييلديزلى عثمانلى بايراغى تموجنما اولمقده ايكن اخيراً بر ييلديزلى بايراق استعمالنه باشلانمشدر . مبارك اوچ ييلديز قوللانمسنى ييلديزه وعثمانليلغه فرط محبتنه عطف ايدييور ايمش .] شوحالده دولتك وظيفهسى مظلومك حقنى ظالمدن آلمق ، اسايش وانضباطى بوزان طرفى تأديب ايتمكدر . شيمدى انكلتره حكومتنك وضعيت

آسایش داخلیمزه تأثیرینه كلنجه : اولكی مكتوبلرمده دخی بیان ایتمش اولدیغم وجهله بوتون عراقك یگانه اساحهٔ ممنوعه دیوسی كویتدر . آندن ماعدا مبارك پاشا ممالك جاهلهده معتاد اولدیغی وجهله ایكی یوزلی برپولتیقه تعقیب ایتدیكندن انكلترهیه دخی ابراز صداقت ایچون مملكتنه یالكز تفنك وفشنگك ادخالیله اكتفا ایتمیور . ارهصرهده اورتهالغی ولولهیه ویرمك ویالكز باشنه بوتون عربانی تأدیبه مقتدر اولدیغنی اكلاتمق ایچون داخله طوغری آقینلر اجرا و الك مهم عشایرمزك نفوسنی قتل واموالنی غارت ونهب ایلیور .

كچن سنه بوذات صاغدن صولدن طوپلادیغی درت بیك سواری واون بیكی متجاوز عربان ایله سعدون پاشا ومعیتنه هجوم ایتمش وسعدون پاشا طوپلایهبیلدیكی درت بیك قدر منتفك والظفیر عشایری ایله خصمنی علیروایة درت بیك قدر تلفات ویردیرهرك مغلوب ومنهزم ایلمش ایدی . شایان دقتدركه تام اوصرهده بر انكلیز ضابطی ظهور ایدرك مقتولینك فوطوغرافیسنی، میدان محاربهنك رسملرینی آلمشدر . روایته نظراً بالاخره مبارك بوهزیمتنی انكلیزلره برغالبهٔ كامله شكلنده كوسترمك ایستمش . فقط ناگهظهور انكلیز ضابطنك

كويت بونك ايچون بزجه پك از پروزلی برعثمانلی طوپراغيدر. يالكز اووقتكی مخابره نتيجه‌سنده عساكر عثمانيه تأديبات لازمه‌نك اجراسنی تأجيل ايله كويته داخل اولامش، عسكرك اورايه كيرمسی مسئله‌سی معلقده قالمشدر. آنجق مبارك الصباح پاشاسنی وبوتون اتباعی‌ده كنديسی كبی سنی اولديغی ايچون بوكونكی كونده ايسته‌مه بيله انكليز بايراغی چكه‌ميه‌جك برحال ووضعيتده بولونيور. ذاتاً قرداشنی قتل ايدرك شمديكی شيخلكی غصب ايتديكی ايچون دائما خوف ايچنده‌در. شيخك برچوق املاكی وار، بونلرك قسم مهمی بصره سنجاغی داخلنده‌دركه نه‌وقت اولسه حكومت عثمانيه‌نك يدنده اسماع كلام وتنفيذ مرام ايچون آز چوق مؤثر برآلت تضييقدر. حال شيخوخته كلمش اولان شيخ دخی ذاتاً بوجهتی تقدير ايتديكندن اخيراً كنديسی واولادی ايچون عثمانلی تذكره‌لری الهجق قدر برخواهش صداقتكسترانه كوسترمش، فقط تلون مزاجی وكويتده انكليز قونسلوسنك تشويقاتی اوزرينه تبديل فكر ايدرك يالكز قيزلری ايچون عثمانلی تذكره‌سی آلمق كبی برتكليف غريب نساپرستانه‌ده بولنمشدر.

سيمدی ميلبونر اولمش اولان مبارك الصباحك

شهرك شقاوتی بر پنچهٔ متین بی رحم واجنبی طرفندن منع ایدیلنجه‌یه قدر بردوام اوله‌جقدر .

مع مافیه مدح وثنا ایتدیکمز برقاچ آیلق دورهٔ انضباط واسایش دخی داء عضال موجوده قارشو بردواء موقت وسطحیدن عبارت ایدی . زیرا بو مرضك بصره‌یی محوایده‌جك تخم فسادینی بردرجه‌یه قدر بصره‌ده آرامق لازم کلسه بیله بونك الك مضر میقروبلرینی حصوله کتیرن کارکاه فتنه وکانون فساد بالخاصه ایکی نقطه‌یه انحصار ایدییور : کویت ، محمره ...

کویتك علماً موقع سیاسیسنی تعیین ایده‌جك بر حقوق دول مؤلفی بولونه‌ماز . رسماً بر قضادر . حتی شیخی مبارك الصباح منحصراً عثمانلیلره عائد بر عنوانی ، پاشالق عنوانی حائزدر . والآن عثمانلی بایراغنی طایعاً چکمکده‌در . بونکله برابر فعلاً بونك موقعنده بر تشوش وار . بوندن یدی سکز سنه مقدمنه کلنجه‌یه قدر بلاغل وغش ، بلا تشوش عثمانلی اولان (کویت) او وقتك طمعکار برقوماندانی طرفندن تضییق ایدیله‌رك انکلیزلره صیغینمش وبوالتجا اوزرینه بابعالیجه ، هیچ محلی اولمدیغی حالده بیله‌میز نه‌سببه مبنی ، انکلتره ایله جریان ایدن مخابرات نتیجه‌سنده بر بروز ظهور ایتمشدر . ایشته

بصره‌نك اهمیت سیاسیه‌سی

کویت — بصره

بو کون بصره‌ده بر متمدن کیمسه‌نك آ کلایه‌جغی معنا ایله‌اسایش یوقدر. سنه‌لردن بری دوام ایدن بو حال قوی بر ید انضباطك همتیله برقاچ آی دوچار زوال اولمش ایسه‌ده بو همتی عقیم براقمغه چالیشان برقاچ کشینك غیرت حسودانه ودور سابقه رحمت اوقودرجه‌سنه رأس اقتداره قارشو ایقاع ایتدکاری موانع طاقت برانداز انه نتیجه‌سنده رأس اقتدار بی‌قوت وبی‌کار قاله‌رق شیمدی برقاچ آیلق سکون موقتك دخی تأثیراتی محو اولمق اوزره بولنمش وبناءً علیه بصره‌نك تکرار اسکیدن اولدیغی وجهله‌شوکا بوکا منسوب مسلح وشیماریق چته‌لرك جولانکاه تهدید وشقاوتی اوله‌جق برحال اکتساب ایتمسنه رمق قالمشدر.

بصره اداره‌سنك طرز حاضری دوام ایتدکجه واطرافی احاطه‌ایدن ونفس بصره‌یه قدر تأثیر سمنا کنی اوزاتان برقاچ آری قوغانی تمامیله ازلمدکجه داخل وجوار

باشلانمش بنالرك اكمالی و یكیلرینك انشاسنه ابتدار ایچون
اوامر مستعجله واكیده ویرلمسی لابد كورنیور . ایشته
برسوزی مشكلات كه بصره‌نك لایقیله ترقیسنه مانع . فقط
ترقی‌یه مانع برده فقدان آسایش ومشوش برنفوذ
ومداخلهٔ خارجیه واركه بو جهتلری اهمیتی حسبیله انشاالله
كله‌جك مكتوبمده بیلدیریرم .

شهری ، بر انکلیز لیمانی وجوده کتیریبورلرکه آز زمانده
باکو وامثالنه یتیشه جکی اغلب احتمالدر، پترول واسطه‌سیله
واقع اولان بو نفوذ وحلول تجاری وسیاسیدن ماعدا
انکلتره برآ دخی شوسه انشا ایتمك ونقلیاتی اجرا ایتمك
حقنی استحصال ایتمش اولدیغندن الیوم بغداد وخانقین
طریقیله احتیاجات خارجیه‌سنی تدارك ایتمکده اولان
ایرانك بزم‌ایله هم‌حدود اولان جهاتی وهمدان‌حوالیسی
کاملاً کارون نهرینك خراجکذاری اوله‌جق وبغداد ایله
بصره داخلات تجاریه نقطهٔ نظرندن بوس‌بتون کورلنوب
قاله‌جقدر. شوحالده برطرفدن بغداد-خانقین شمندوفرینی
بر آن‌اول انشا ایتمك ، دیکر طرفدن بصره‌نك لیمان‌حالنه
افراغیله اوراده‌کی تجارتی تسهیل ایتمك فرض عیندر .
حال‌بویله ایکن بصره‌ده حالا اشیای تجاریه‌یی استیعاب
ایده‌جك درجه‌ده کمرك انتره‌پولری یوق . اموال تجاریه
میدانده ، کونشه ، رطوبته ، یاغموره معروض باشلانمش
برایکی غیرکافی بنانك بیله انشاآتنی اکماله همت ایدلمیور .
بوایسه برطرفدن قسم‌مهمی اجنبی اولان تجارك شکایاتنی
وسفارتلرك بیله مداخلاتنی استلزام ایتدیکی کبی مملکتك
ترقی وانکشاف تام تجاریسنی سکته‌دار وواردات
رسومیه‌یی دخی ضرر کلی‌یه دوچار ایلیور . بناءً علیه

ارائه ایدییور ایسه بونی لطف مخصـوص اولق اوزره یاپدیغنـدن بولطفی ایسـتدیکی وقت دریغ ایتمك حقنی حائزدر. وبوصورتله برعثمانلی واپورینی بالواسطه دخولدن منع ایده بیلیر. حیرت اندر حیرت! بزم فنارلرقومپانیاسنك بویله الك مهم بر لیمانمز مدخلنـده فناری یوق، ساحل دوبه‌سی یوق. حکومتمز، نه‌دن بو اداره‌یی اوراده بر فنار بولوندیرمغه وبویوزدن اولسون بو حوالی‌یی اجنبی نفوذندن آزاده قیلمغه اجبار ایتمیور؟ بونقطه‌ده بردقیقه اهماله محل یوقدر.[*]

معمافیه انکلیزلر الیوم بصره‌یی وبوتون عراقی کورلته‌جك دیکر تشبثاتده بولونیورلرکه اوکنی علی العجله آلمادیغمز تقدیرده عاقبتی پك وخیم اولور:

معلوم اولدیغی اوزره لنچ قومپـانیه‌سی محمره‌ده شط العربه دوکولن کارون نهرنده دخی سیرسفائن حقنه مالکدر. بوکونلرده بر انکلیز شرکتی کارونك قسم علیاسنده غایت زنکین بر پترول معدنی امتیازینی استحصال ایتمشدر. بوشرکت عملیات لازمه‌یه کمال اهمیتله ابتدار ایتدیکی ایچون نهر کارون براهمیت مخصوصه‌یی اکتساب ایلدی. شمدی انکلیزلر محمره‌نك برآز آشـاغیسنده ایران طوپراغنده وشط العرب اوزرنده ییپیکی بر انکلیز

[*] اخیراً برشمندیره وضعنه حکومت عثمانیه تشبث ایتمش وانکلتره ایله برحادثه ظهور ایلمشدر.

واپور اولا بیك بش یوز ایکی بیك طونیلاتو قدر مالی
نهرك ایچنده آلدقدن صوكره بوبیانه یعنی آچیق دكزه
چكیلیر . حموله‌ٔ باقیه‌سنی ۱۵۰۰ طونیلاتولق (چاپه) لر
متعدد متعدد سفرلرله آرقه‌سندن كوتورورلر . بوصورتله
بویوكجه بر واپورك یوكنی بوشالدوب تكرار طولدیرمسی
ایچون الك اشاغی اون بش كون قدر زمان كچیور . شو
حالده شطك مدخلی تطهیر ، نهرك مجراسی طراق
دوبه‌لریله حفر وتنظیم اولونسه تجارتك ایده‌جكی استفادهٔ
كلیه آشكاردر . بو عملیات ظن اولوندیغندن پك آز
فداكارلغی استلزام ایتدكدن ماعدا الیوم بهر یوم تعطیل
ایچون كونده یتمش بش ، سكسان لیرا زیان ایتمكده اولان
واپورلردن دخی بر رسم معقول آلنه‌رق اختیار ایدیله‌جك
مصارف آز زمانده بالغاً مابلغ استحصال وتلافی اولونه‌بیلیر .
انكلیزلر نهرك تطهیرینه پك ده طرفدار دكل كبی كورنیورلر .
فی الحقیقه نهر تطهیر اولونسه الیوم نوعما انكلیز انحصارنده
بولونان مدخل نهردن حاصل اولان تفوق وامتیاز زائل
اوله‌جق . بوبیان پیشكاهنده لنكر انداز اولان واپورلرك
بوتون شماندیره‌لری انكلیزلره عائددر . بر فنار دوبه‌سی
واركه اوده انكلیزلركدر وانكلتره حكومتی دیكر
قومپانیالره فنار موقعنی وصویك صیغ اولمیان جهتلرینی

بی نصیب و محروم لطف طبیعت چفتجیلر ایله بوراده کی ملاکین و فلاحینك عطالتی ارەسنده بر مقایسه یاپیلورسه بوراده کی اهل زراعتك طبیعته قارشو نەقدر کافر نعمت اولدقلری برقات دها تحقق ایدر .

تجارت و نقلیات تجاریه یه کلنجه اوده باشقه چشید مشکلات ایله چپه‌لشیور . شط العربدن بصره یه قدر واقعا آلتی وحتی یدی بیك طونیلاتولق واپورلر کلوب کیده بیلورلر . فقط نهر منصبنك خارجنده (بوبیان) اطه‌سی پیشکاهنده کیرەکن حموله‌لرنی چیقارمق و چیقار ایکن حموله‌لرنی اکمال ایتمك شرطیله ، نهرك منصبی یوکی واپورلرك کچمسنه مساعد اولمیه‌جق قدر صیغ اولدقدن ماعدا جذر زماننده صولر برقات دها آزالیر . اونك ایچون کمی اولا منصب خارجنده یوکنك . مثلا آلتی بیك طونیلاتولق ایسه درت بیك طونیلاتوسنی بوشالدیر ، و بو صورتله درت بش کون زمان صرف ایدر .

بویوك (چایه) دیدکلری دها کوچك واپورلرله بصره یه نقل اولونور . نەدن صوکره بیوك واپور مده زمانی بکلیه‌رك نهره کیروب بقیهٔ حموله‌سنی بصره‌نك عشار موقعنه چیقاریر . کیدر ایکن ده عینی مانوره .

لطف الهی بو جوار خلق واراضیسنه بو درجه شامل ایکن عجبا بو نعمتك بیکده برینك حقی ادا اولو نویورمی ؟ بر طرفدن او (کرمه) لرك استعمال ایدلمامسی وفراتدن سوکیلن سدهلر یوزندن بطاقاقلر بیکلرجه هکتار اراضی‌یی قاپلایه‌رق هم بر چوق یرلرك بوش قالمسنی ، هم صحت عمومیه‌نك مدهش صورتده مختل اوله‌رق قاعدهٔ اصطفا وبقای الیق موجبنجه ضعیف ، جلیز خسته‌مزاج چوجقلرك ایلك سنین حیات اثناسنده محو تلف اوململرینی ونهایت نفوسك بو رفاه طبیعی‌یه رغماً عدم تزایدینی انتاج ایدییور. اختیار آدملرده پك نادر تصادف اولونور .

دیکر طرفدن زراعت وفلاحت خرما موسمنه‌والدرینی قاوشدیروب خرمانك یتشمه‌سنه انتظاردن عبارت بر مرتبهٔ بسیطه‌ده‌در . آغاجلری فضله یتشدیرمك ، بعضاً سویهٔ ارضدن بر متره بر بچق متره قدر آنجق منحط اولان صوبی قلدیروب خرما اغاجلری ارهسنده بوش قالان یرلره یموق ، بغدای وسائر محصولات اکه‌رك آنلری سقی ایتمك ، بوراده‌کی آدملرك حقندن کله‌میه‌جکلری طاقت شکن مشکلات وموانعدن صاییلور . صرتنه طوپراق یوکله‌یوب یالچین قیالر اوزرینه قدر طاشییان

کونده ایکی دفعه مجاناً اك فیضـدار برصو ایله صولامق ایچون خلق اولونمش بر بخشـایش خدادر . (کرمه) دنیلن شطك ایکی طرفنده برچوق جدوللرك آچیلمش اولمسی سایه‌سنده صولر کونده ایکی دفعه اغ‌جتخا کیاینه‌قدر یوز سوزییور . فیضی احسان ایته‌کدن صوکره نباتاتك اوحرارت معهوده وشمس محرق سایه‌سنده فعل امتصاصنه میـدان ویرمك ایچون کمال احترام ایله چکیلیور . وبو صورتیله دنیانك بلکه اك مثبت . اك محصولدار برپارچه‌سنه نائل اولمش اولیورز . (کرمه) لر یعنی آنا جدوللردن دخی دها کوچوك جدوللر افراز اولونمش اولدیغـندن هرطرف عذتا دامه تختـه‌سی کبی برشـبکهٔ جداول ایله مسـتوردر وبوتون بو جداول دست فیاض طبیعت ایله کونده ایکی دفعه طولوب بوشانیوریور . نتیجه‌ده غرس ایدیلن برخرما فدانی اکثریا اوچنجی سنه‌سنده میوه‌سنی ویریور .

دها شیمدی تك توك یرلرده اکیلمسـنده بر فائده آکلاشلمغه باشـلایان پموق طقوز سنه متمادیاً محصـول ویره‌جك درجه‌ده برکتلی اولیور . بامیه بیـله بر کره اکیلنجه اوچ سـنه مقاومت ایده‌رك ثمره ویره‌بیله‌جك بر حالده‌در . تك توك موز اکنلر وار . ایسـته‌نیلسه بوزراعتك تعمیمی سایه‌سنده میلیونلر قزانیلیر .

ومثلا عباده موتعنده و كرك بصره جهتنده بولنان برچوق عربانه انكليز تابعيتنى ويا حمايه‌سنى بيله بخش ايتمكه باشلامش . مع مافيه ايران طوپراغنده‌كى حلول ونفوذى دها شديد اولديغى ايچون بوروايت اوجهت حقنده دها قويدر. هر ايكى تقديرده دولت عثمانيه ايچون بونك ضررى آشكاردر. زيرا شط العربك اوبر ياقه‌سنده بولنان عربان محميه هر وقت شطك عثمانلى جهتنه كچه‌رك حائز اولدقلرى حمايه‌نك سوق وتشويقيله انواع غوائل احداث ايده‌بيليرلر وايديورلر .

مع مافيه بصره‌نك اهميت سياسيه‌سى حقنده‌كى بحثى آتى‌يه تعليق ايله شيمديلك اهميت تجاريه‌سندن برنبذه بحث ايده‌يم .

بورانك باشليجه اخراجاتى خرمادر . ادخالاتى ايسه بوتون عراقك حتى ايراندن برقسم مهمنك احتياجات حاضرهٔ مدنيه‌سنه متعلق كافهٔ محصولات ومعمولاتدر .

خرمانك وطنى بصره‌در ديرايسه‌ك مبالغه ايتمه‌مش اولورز. مد وجذر بو حوالينك زراعتى ، بالخاصه خرما اشجارى ايچون حقيقةً امثالى بولونماز برنعمت الهيه‌در . فراتده سوق الشيوخه ودجله‌ده عماره‌يه قدر امتداد ايدن بوحادثهٔ طبيعيه صانكه بوجوار مزروعات واشجارينى

بوزوق وبونكله برابر بصره قدر اهميت تجاريه وسياسيه منى وممالك عثمانيه‌جهانك اوزاق ومهجور اولديغى ايچون احتمال كه الك مهمل ومتروك برموقع يوقدر. كيم نه ديرسه ديسون صوڭ اوتوز سنه ظرفنده عراقك مركز ثقلت سياسيه‌سى چوقدن بصره‌يه انتقال ايتمشدر. عشارده الك اول كوزه چارپان شى بش آلتى بويوكجه واپور. فقط هپسنك بايراغى انكليز. بصره‌نك هانكى جهتنه باقسه‌كز انكليزلكه متعلق بيك درلو شى درحال نظر عبرت وتأثركزه چارپه‌رق انكليز طيرناغنك بوممكت اتنه نه درجه نفوذ وحلول ايتمش اولديغنى حس ايدرسكز. سوزلرده، محاوره‌لرده بيله الك عادى برحال انكليزجه الفاظى تعريب ايتمش. كمپيلك وسائر اصطلاحاتى كندى شيوه‌سنه اويدوره‌رق تصريف وتصرف ايدييور.

برطرفدن كويت، ديكر طرفدن محمره‌دن اعتباراً شط العربك ساحل يسارينه دوشن ممالك ايرانيه‌ده فرمانفرما شيخ خزعل واسطه‌سيله انكليز بصره سنجاغنى عادتا بردمير چنبر ايچنه آلمش، صيقيشديرييور، متمادى، متصل برتضييق ايله آووجى ايچنه آلمغه چاليشيور. او درجه‌ده‌كه تماميله تدقيقاتنى ايلرى كوتوره‌مديكم برروايته كوره اليوم شط العربك كرك محمره جهتنده

آقشام اولدی ، حالا يولك اورته‌سنه بيله كلمامشز . آجلق، صيقينتی ، رطوبت حقيقةً تحملسوز، بردرجه‌يی بولدی . اوكون كوج حال ايله تدارك ايديلن قوری اكمك ايله سد رمق ايدلدی . اوكيجه‌ده ياغمور كبی ياغان سيس دومانی ايچنده ياتدم . بنيه‌سی پك صاغلام بر خوردن ياپيلان حاجی امين آغا بيله خسته‌لندی . تتره‌مه‌لر ايچنده مدهش برنوبت كچيردی. ايشته بوعذب وبوسرسملك ايله ايرتسی كونی اوكاله‌يه يقين بصره‌نك عشار دنيلن اسكله‌سنه واصل اولدم .

مكر بز كندی آياغمزله كلوب قاپانه طوتلمشز ، برقاچ كوندن بری بصره‌ده قولرا حكمفرما ايكن بزم خبرمز بيله يوق ايمش. اثنای راهده اوقدر قضا وناحيه مركزلری كورمش ايكن هيچ بريسندن بوكا دائر معلومات آله‌مامش اولديغمه شاشدم قالدم . يابونلر بويله بروقعه‌دن خبردار ايدلميه‌رك عميق بر ظلمات ايچنده بولونديريليور وياخود حقيقتدن خبردار ايديليورده بويله مهم برشيئی خبر ويرميه‌جك درجه‌ده اهميتدن ساقط عد ايدييورلر ، هرايكی حال صوك درجه تأسفه شايابدر .

بصره‌يه كلنجه : بوحواليده بصره قدر هواسی

بوقدر مهم برنقطه‌نك نه‌قدر استعداد ترقیدن محروم اولسه ینه بردرجه‌یه‌قدر معموریتی بولونمق لازم‌کله‌جك دیه توهم اولنور . بونکله برابر برقاچ قولبه . . ایچنده اکمك آرانسه بولونماز . پس برچارشو ، اطرافده‌کی بطاقلقلردن طولایی دنیاده‌نظیری پك آز بولنان سیوری سینکلر .. ایشته برنجی درجه برقضا اولان قورنه‌نك مرکزی . همان هرکون دجله‌دن کلن واپورلر اورادن کچر . بصره ایله مناقلات اولور دیه بزی تأمین ایتمشلر ایدی . دفعاتله آلدانمش ، ضررینی کورمش اولدیغم حالده بوتأميناته احتمال آرزومه موافق اولدیغی ایچون ینه اینانمش ایدم . فقط صافدرونلغمدن طولایی ینه‌پك آجی برندامته اوغرادم . حساب ایتدیلر واپور لااقل برهفته صوکره قورنه‌یه اوغرایه‌جق ، اوحالده دیکر بر (بلم) آلوب بصره‌یه کیتمکدن باشقه چارهٔ خلاص یوق . .

آقشام بصره‌یه مواصلت اولونه‌جق دیه حساب ایدلدیکی ایچون ایچنده یمورطه بیله بولمق ممکن اولمیان چارشودن هیچ برشی تدارك ایده‌مدن قایغه بیندك ، مکر مسافه‌لر حقنده ویریلان حکملرده اینانمامق ایجاب ایدر ایمش .

بونمناك هوا محیطمزده بر تبخر مدهش حاصل ایده رك انسان کندینی عادتا حمامده ظن ایدییور . بورام بورام ترلیور . صیقنتی ایچنده بوغولیور .

سوق‌الشیوخ ایله حمار آره‌سنده واپور آمد شد ایده‌مدیکی کبی تلغراف‌ده منقطعدر. اوصورتده‌که بوتون سوق‌الشیوخ ایله بصره آره‌سنده تلغراف تعاطیسی ایچون تلغرافك تا بغداد ودجله طریقیله کنیش بر لام الف چویرمسی لازم، اڭ‌عاصی بر محل اولان بو(سوق‌الشیوخ - حمار) منطقه‌سنده حکومت تلغراف تللرینی وقتیله تمدید ایتمش ایکن شیمدی بردرلو بوکا موفق اوله‌میور. عربان بزم طوپراغمزده دیرك دیکمکه نه‌حققکز وار دیوب یالواروب یاقاران تلغراف مأمورلرینی انواع تذیلات ایله قوغیورلر . بومعطل مسافه ایسه طوپی طوپی آلتی ساعتدن عبارتدر . آرتق حکومتده‌کی عجزی کورملی.

حماردن صوکره خفیفجه برنفس آلینیور . تلغراف تللری وار . آره‌صره استمبوط کلوب کیدییور .

مع‌مافیه براستمبوطه‌ده تصادف ایده‌میه‌رك قرق‌سکز ساعت سازلر ، بطاقلقلر ، سیسلر ، رطوبتلر ایچنده یوارلانه یوارلانه نهایت قورنه‌یه کلدك .

قورنه دجله وفراتك محل تلاقیسی اولان بریر ..

بزده بوواپوره طمعاً کویا فرات طریقنی اختیار ایتمش ایدك . سوء طالع وواپورك عدم انتظامی حسبیله واپور دائما اوکمزدن برظل زائل کبی قاچدی . بز کمی ایله ناصریه‌یه‌مواصلت ایتدیکمز کون نازنین واپوراویقوسنك خماری هنوز اوزرنده بزز فتار خرامان ایله شنافیه‌یه یعنی درت کون کیریده براقدیغمز یره طوغری آهسته آهسته کیدییور ایدی .

سوق‌الشیوخدن صوکره حماره قدر واپور بالخاصه صولرك شوقاتی موسمنده هیچ ایشلیه‌مز . بوموقعدن اعتباراً حماره قدر مطلقا قایقله کیتمك وانواع حقاراته اوغرامق ضروریدر .

فرات (کرمه) دینیلن جدوللره بزکه دینیلن جسیم بطاقلقلره انقسام ایدییور . بعضاً مجرا کولك صودن براز دها کنیش اوله‌جق درجه‌ده کوچیلیور . بوسببله سوق‌الشیوخدن اعتباراً هوا بوزوق ، زمین راطب واقلیم صولك درجه برباددر . هرصباح بلمدء اویاندیغمز زمان اطرافی کوز کوزی کورمز درجه‌ده کثیف بردومان احاطه ایتمش . یتاقلریمزك اوزری تأثیر نددن (بورالرده رطوبته نده دیرلر) صیرصیقلام اولمش کوریر ایدك . کونش نهایت‌عرض دیدار ایدنجه بورطوبت ، بوسیس ،

بصره

ناصریه‌دن اعتباراً فرات بلکه سکسان پارچه‌اولویور. بوسببله واپور ایشلمکه قابلیتی سوق‌الشیوخ موقعندن اعتباراً منقطعدر ، شمدی آقاجعفر نامنده برینك واپوری سوق‌الشیوخ موقعی ایله دیوانیه سنجاغنه تابع شنافیه آره‌سنده ایشله‌یور . فقط نه‌ایشله‌یش ؟ اولا نره‌دن نره‌یه قدر ایشلدیکنی آکلامق ایچون مطلقا سیر وسفر ساحه‌سنك ایکی نقطهٔ انتهائیه‌سنه بالذات کیتمك لازم . نه‌بغدادده ، نه کربلاده ، نه نجفده نهرك انحطاط حاضرینه نظراً واپورك نره‌دن نره‌یه قدر کیتمکده اولدیغنی تحقیقه امکان یوق . ثانیاً واپور نه‌زمان سوق‌الشیوخدن نه‌زمان شنافیه‌دن حرکت ایده‌جك ؟ اونی آکلامق ظن ایدرمکه واپوره بیندکدن صوکره‌ده عدیم‌الامکاندر . حال بویله ایکن ینه بعضلری طرفندن تابعیت ایرانیه‌یی حائز عدایدیلن ومع‌مافیه عثمانلی‌بایراغنی صورت منتظمه‌ده چکن بوتك واپورخیلی ایش کوریور.

وملاكينك نوع ديكری اولان مشايخه قارشی « حريت وار. سزكيم اوليورسكز وارداتدن بزنه ايسترسه‌ك سزه ويريرز » ديمكه باشلايورلر. برنوع سوسياليزم آغره‌ر ديمك اولان بوحال بالطبع ترويج اولونه‌ماز. حقوق تصرفيه دائما تأمين ايدلمليدر. فقط حقوق تصرفيه‌سی ميری‌يه راجع اولان صرف اراضیٔ اميريه‌ده حقوق ملاكين اولمديغی ايچون اوراده عدالت ايله تقسيم اراضی ممكندر.

الحاصل هرشيدن اول قوت وقوتك حسن استعمالی شرطدر وبونك ايچون فوت ايديله‌جك بر دقيقه قالمامشدر. مركز سلطنت اكر ينه دور سابقده‌كی كبی اهمال وحتی امهال ايدرسه امين اولملی‌كه يمندن دها فنا برحاله كلمش اولان عراق بوس بوتون الدن كيده‌جكدر. زيرا علاقه‌دار اولان يبانجيلرك عراقه معطوف اولان كوزلری پك آچدر.

شیخلرك الك شریرلرینك محلنده تأدیباتی اجرا ایدلدکدن صوکره اهونلرینك دیوان حربلر طرفندن جرائم سابقه‌لری میدانه چیقاریله‌رق مثلا جزایر بحرسفیددن برینه مطیباً ومعززاً اعزام ایدلملریدر . ایکنجی درجه حائز اهمیت اولان مشایخ دخی دها خفیف برتدبیره تابع طوتیله‌رق مثلا برمدت ایچون عراق قطعه‌سنه دخوللرینك منعیله اکتفا اولونملیدر . کوچك شیخلره کلنجه آنلر بوصورتله طبیعتیله دولتك بر کوچك مأموری ، بر مختاری درجه‌سنه تنزل ایدر . زیرا عربانك کوزی بویوك نامارك بایراغی آلتنده بربکمکه آلیشمش . نامدار مشایخك معنوی صیتلری وموقعلری بویوك اولدیغی ایچون عادتا برر جاذبه مرکزی تشکیل ایلیور . بوجاذبه‌لرك مرکزی سلامت آتیهٔ دولت نامنه طاغیلملیدر . وقتیله مصرده‌ده عربان ومشایخ وار ایدی . فقط شمدی فلاحدن باشقه کیمسه قالمدی . عراقده‌ده برنوع دره بکلك دیمك اولان اصول حاضره‌یه نهایت ویره‌رك یالکز فلاحلغی ابقا ایتملیدر .

ذاتاً حریت کلمه‌سنك تأثیر ساحرانه‌سی عربان وفلاحین ارەسنده‌ده ـ فقط غریب وشمدیکی حالده غیر قابل تجویز برشکلده ـ حس اولونیور . فلاحین ملاکینه

ایده‌جک کانفلری اوزون اوزادی‌یه دوشونمکه کلمز .
اول امرده بویله برسفر نه قدر مصارفی استلزام ایدرسه
ایتسون حسن نتیجه‌یه اقتران ایده‌بیلورسه مطلقا مصرفی
قات قات چیقاره‌جق درجه‌ده نافع وثمرات آنیه‌یی
حاویدر . بوندن ماعدا ذاتاً سفرك وقوعنی و تأدیبات
قطعیه‌نك اجراسنی متعاقب استحصال ایدیله‌جك واردات
مصارف واقعه‌یی بالغاً مابلغ تلافی ایدر . زیرا برطرفدن
جمع ایدیله‌جك اسلحه حد ذاتنده برقیمتی و بر بدلی
تضمن ایتدکدن ماعدا بقایاده قالان اموال امیریه‌نك
نصفی تحصیل ونصف دیکری عفو اولونسه دخی ینه
بردکل ایکی هیئت سفریه‌یی تجهیز ایده‌جك مبالغ حاصل
اولمسی محققدر . بعض قبائل ورؤسای قبائل واردرکه
اون سنه‌دن ، اون بش سنه دنبری دولته حبهٔ واحده
ویرمامشلردر . بونلکه برابر پرنج ، بغدای ، داری
وسائر حبوبات زرع ایدییور . باغ و بوستان صاحبی
بولونیورلر . هله بصره منطقه‌سنه قریب اولان محللرده
عربانك حال ووقتی بالنسبه ایبدر .

تأدیباتك لایقیله ثمره‌دار اولمسی ایچون اتخاذ اولنه‌جق
تدابیرك بری‌ده اك زیاده تعین و تفرد ایتمش ، هربری
بر پرنس و برهندستان راجاسی قدر حائز نفوذ اولمش

واقعا سربستیٔ تجارت واردر . فقط بوسربستیٔ تجارت اثناسنده دوست بردولتك مال وجانه واقع اوله‌جق تجاوزاتك ـ برزمان فرصت كوزه‌دنلر ایچون ـ حصوله كتیره‌بیله‌جكی تأثیرات سیاسیه‌یی دوشونه‌لم . برقاچ ای مقدم فرات طریقیله هندیه سده سنه كیدن انكریز (انكلیز) مهندسلرندن برمعتادمطرحانیه آلینیر . مهندس برلیرا ویرر ، اوستنی آرار . قاطع طریق اولان شخص پاره‌نك اوستی ایچون بنده یوق جوابنی ویرر. مهندس اویله ایسه‌سنده قالسین‌دیر ، فقط حریف ناموسلی برحیدود اولدیغی ایچون مطلقا كیریسنی ویرمكه چالیشیر . نهایت پاره یرینه اوتوز قرق قورشون اعاده‌سی صورتیله بوپروزلی حسابی تمیزلر وكیت بوقورشونلری ناظم پاشایه كوستر دیر .

هرکچن برانكلیز ویا مهندس بوقدر عادات محلیه‌یه منقاد اولمیه‌بیلیر . اوله‌بیلیركه « بومطرحانیه نه‌در ؟ ویرمیه‌جكم » دیه عناد ایدر وفقط درعقب قورشونی‌ده یر. قاتلك تأدیبنده چكیله‌جك مشكلاتك نه كبی مشكلات دیپلوماتیقیه‌یی احداث ایدیله بیله‌جكنی آرتق بوراده سویلك ایستمم .

سوقیات عسكریه بحثنده پاره‌جه فدا كارلقدن تولد

اوله‌جغز. بو ایسه نقصانی فطانت وسیاسته دلالت ایدر.

سوقیات عسکریه مسئله‌سی موجب اعتراض اوله‌بیلیر ایسه‌ده، ینه تکرار ایدرم، حال حاضرك بر آن دها دوامی ممکن دکلدر. بالخصوص شمدی موسم شتاده عراقك داخلی وبالخاصه جنوبی عراق آناطولیدن بیله کله‌جك عسکرك حرکاتنه مساعددر. آلتنجی اردو حال حاضریله آنجق برسنه صوکره وظیفهٔ تأدیبیه‌سنی ایفا ایدر. فقط او زمان بحق (بعد خراب البصره) دیه‌جکز. زیرا بو برسنه ظرفنده اویله وقایع مدهشه ظهور ایده‌بیلیر که برعصرده بیله بلکه مضرتی ازاله ایده‌یله‌مز.

عسکرك فضله مقدارده اولمسی آرناودلق وحورانده فعلاً ثابت اولمش اولدیغی وجهله هم سرعت حرکاتی، هم ممکن مرتبه طرفینجه نقصان تلفاتی موجب اولور. عراقك دولتجه اهمیت معنویه واقتصادیه‌سی بحثنه کلنجه: بونی حوران ایله مقایسه ایتمك بیله جائز دکلدر. اولا انکلیز معمولاتندن اولان بوقدر اسلحه‌نك عراقه دخولنده البته غیر قابل اخفا برمعنای سیاست واردر. ثانیاً بصره کورفزندن عراقه طوغری هم دجله‌دن، هم فراتدن برحلول ونفوذ دائمی وقوعه کلمکده‌در.

آلمق بزى ديرى ديرى خصملرمزك يد انتقام وغدرينه تسليم ايتمكدر . »

سلاحلرك منع دخولى ايسه برطرفدن بصره كورفزنده قچاقجيلغى منع ايدەجك سفائنمز موجود بولنمسنه وديكر طرفدن‌ده كويتك يا آرتق تماميله حيات فسادينه نهايت ويرمكه ويا هيچ اولمازسه براً بحراً آبلوقه ايديله‌رك بوزهرناك تجارتنك سكته‌دار ايدلمسنه متوقفدر .

بوتون بوتدابير قوانين موضوعه‌نك حال طبيعيسيله جريان ايده‌ميه‌جكندن الك زياده فساد اوجاغى اولان برقاچ سنجاقده ادارۀ عرفيه اعلانى لزومنى بيانه حاجت كورەمم ، معمافيه بوسوزم ياكلش آكلاشيلمامق لازمدر . عراقده شهر حياتى ايله بداوت حياتى آراسنده قياس ونسبت يوقدر . شهرلرك اهاليسى نه‌قدر مطيع ، ساكن واحكام عاديۀ قانونيسه ايله قابل سوق واداره ايسه‌لر قبائل‌ده اونسبتده ، مثلا اصول محاكمات جزائيه ويا جزا قانونلرى احكامنك دائرۀ تطبيقندن خارجدرلر . شهرلرده‌ده بى‌لزوم اوله‌رق ادارۀ عرفيه اعلان ايدلديكى تقديرده جلب قلوبنه احتياجمز اولان مهم برقوۀ معنويه‌يى ـ كه قبائلك شدتله تأديبنه الك زياده اونلر طرفداردر ، چونكه الك زياده اونلر متضرر ، متأثر وخرابدر ـ كوجنديرمش

آلنەرق الله ينصر السلطان هوسەلريلەمسئلە قپاديلورايدى. نتيجەدە مطيع قبيلەلردخى مادامكە عصيان ايدنلرە برشى اولميور بالعكس بزم كبى اهل ناموس واطاعت اولانلر صويبلوب صوغانە چوزيليور ، اوحالدە قباحت وجنايتى اصلا بز ايشلەمشز ديە ايلك فرصت ظهورندە طريق عصيانى اختيار ايدرلر ايدى.

آرى قوغانى حكمندە اولان سماوە ومنتفكك ودها ديكر بعض محللرك الك شديد برصورتدە تأديبندن واشقياى مستمرە ديوان حرب قرارلريلە عربانك كوزى اوكندە صلب واعدام ايدلدكدن صوكرە ياپيلەجق برنجى تدبير سلاحلرك جمعيدر.

شوقدركە سلاحلرك جمعى تدبيرى سلاحلرك منع دخولى تدبيرى ايلە مترافق اولماز وعينى زماندە كافۀ قبائلە تطبيق اولونمازسە هم حقسز ، هم بى سود اولور. زيرا برچوق عربان « حياتمزى ، مالملكمزى ، حقوق تصرفيەمزى تأمين ايديكز ، آليكز تفنكى ! » ديىورلر : « بزى قومشومز هردقيقە تهديد ايدر ايكن ، بز كرد باشندە صپان باشندە ، حيوان رعى ايدركن ، يولمزدە يورور ايكن ؛ حاصلى مدافعۀ نفس ايچون تفنك طاشيمغە مجبور اولوب طورير ايكن يالكز نەدن بزدن سلاحى

دیکر طرفدن بتون عصیان وشقاوت نهرلرك ایکی ساحلنده تمرکز ایتمش اولدیغی ایچون هم نهرلرك آسایشنی تأمین هم ده سوقیات عسکریه‌یی تسهیل ایچون نهرلرده ایشلملک اوزره واوجـه تقرر ایدوب حالا بر نتیجه‌یه باشلانمامش اولدیغی مع‌التأسف کورولدیکی وجهله متعدد زرهلی غانبوطلر، کوندرلمك انك اس‌الاساسی حرکات عسکریه تشکیل ایده‌جکدر. بوغانبوطلر سایه‌سنده نه‌قدر (مفتول) قلعه‌لر وار ایسه تخریب ، نه‌قدر آثار عصیان وار ایسه تسکین اولونه‌بیلیر . فقط بالطبع اصل تأدیبات ینه اردو واسطه‌سیله اجرا اولنه‌جقدر .

تأدیبات اول وآخر یاپلمش اولدیغی وجهله بر نوع مضحکه شکلنه ارجاع اولونمامق ایچون شقاوتله معروف اولان رؤسادن هیچ برینك دخالتی قبول اولونمامق وفقط بوکا مقابل اطاعتله معروف اولانلرك‌ده هیچ برینـك قیلنه طوقونمامقله برابر کندیلری تسریر اولونمق مقتضای معدلت وسیاستدر . اوته‌دنبری واقع اولان سفرلرمز ایسه بونك عکسنه‌در. مطیع قبائله هجوم ایدیلور ، وقتا که عاصی وچتین قبیله‌یه مواصلت میسر اولور واصل ایش کوریله‌جك زمان کلیر . اووقت ساخته نقاب ایله مراجعت ایدن رؤسای عصاتك الندن براز رشـوت وبرازده بقایا

بلکه ده مناسبات خارجیه‌مزی بیله اخلاله مستعد اولان بوکویت کانون فتنه و فسادینی اشغال ایتمشلردرکه بالخاصه صوك یدی سنه ظرفنده بونك تأثیرات مدهشه‌سی کوندن کونه اشتداد ایدییور .

فقدان آسایش وفقدان آسایش سببیله فقدان معموریتك عمومی سببلرینی بروجه بالا کوستردك . اکثریا مرضی تشخیص مرضی تداوی ایله بردر . بناءً علیه یاپیله‌جق برنجی شی اردونك تقویه واصلاحیدرکه بوکا الیوم چالیشمقده اولدیغنی تحدیثاً للنعمه بیان ایتمك مقتضای انصافدر. آنجق حال حاضرده‌کی فسادك شدتی و وجود عراقده‌کی مرض مزمنله برابر مرض حادك حصوله کتیردیکی اوجاع الیمه اوزون اوزادی‌یه برتداوی‌یه تحمل ایتمدیکندن شو مرض حادە اولا حاد وعاجل بر علاج بولوب دیکر طرفدنده ینه تداویٔ عمومی‌یه دوام شرطدر .

بناءً علیه ایلریسی ایچون دائمی و منتظم بر آلتنجی اردو موجود بولندیرمقله برابر تصویر ایتدیکمز احوالك درجهٔ دهشتنه کوره همان تأدیبات لازمه‌یه قیام ایچون بورایه بورانك آب وهواسنه ممکن مرتبه تحمل ایده‌بیله‌جك بر قوهٔ منتظمهٔ تأدیبیه ارسالی لازمدر .

اینکی صاغەرق بوس بوتون لاغیر وضعیف ومحکوم موت برحاله قویمشلر . بوده حکومتك حیثیتنی اخلال ، قوهٔ معنویەسنی برباد ایلمشدر .

دیکر طرفدن عربانك بدایةً هیبت حکومتدن خوف وخشیتلری اولدیغی وبالخاصه مدحت پاشا طرفدن (دغاده) عشایرینك الك شدید وعبرت آمیز بر صورتده تأدیبی اوزرینه حکومتــه آچیقدن آچیقه هیچ بر اثر بغض وعداوت کوسترمکه جسارت ایدلمدیکی حالده مؤخراً اردونك بر باشی بوزوق اردو درجەسنه اینەجك قدر انتظامدن محرومیتی وهزیمتلرك توالیسی کوزی ییلغین اولان قبائلك بالعکس کوزینی آچمش ، قوهٔ معنویەسنی ارتدیرمش عسکرك ایسه قوهٔ معنویەسنی صفره ایندیرمشدر .

مع مافیه عربان یالکز اردونك ، حکومتك تشوشه اوغرامسی وکندی جرأتلرینك بروجه بالا آرتمسیله بو موقعی احراز ایتمامشلر ، کویتدن متمادیاً ادخال ایدیلن اسلحه وفشنك دخی قبائله قوةالظهر اولمش وجسارتلرینك آرتمسنی انتاج ایلمشدر. دورسابقده بصرەیه کلوب کیدن ولاتك قسم اعظمی طرفدن اختیار ایدیلن مسلك سقیم منفعتجویانه یالکز عراقده یانغین ظهورینه سبب اولمامش

انفكاكی اثناسنده دولت « عراق بنم ملكمدر » ديمكه تماماً صلاحيتدار اولمشدی .

بو اوتوز قرق سنه‌لك آسايش وانضباط مدتندن صوكره بو سوء استعمال ، تفرقه بر اهمال ، بر حكومت قرطاسيه دوری باشلايوركه نهايتی حال حاضر تذبذبه منجر اولمش . بالخاصه دور حميديده تفرقهٔ دائمه تأمينی ايچون مأمورين ملكيه ايله عسكريه ، ولاة ايله مشيران آره‌سنده بر ضديت كامله ، بر منافرت مدهشه توليد ايدلمش وبوده ضعف قوتی واستيصال ايدلمش اولان ثمرات انضباطكارانه‌نك بو ضعف قوت نسبتنده الدن قاچاغه باشلامسی كبی بر حال انتاج ايتمشدر . ينه دور حميديده اعضای جميتك ايليكلرينه قدر ايشلمش اولان ارتكاب ، ارتشا وسائر مساوئ اخلاقيه بغدادك مركزدن بعديتی ايله مبسوطاً متناسب بر شدتله بوتون بو اطرافه يايلمش ونه قدر عاجز ، جاهل ، اخلاقسز مأمورلر وار ايسه جمله‌سی بو حواليه كوندرلمشدر . بر چوق مأمورلر محضا جيبلرينی طولدورسونلر ديه بوطرفه تعيين ايدلمشلردر . بغداده كلن مأمور پاره قازانمق ايچون كلير وقازانير ايدی . بو صورتله اك بيوكدن اك كوچوكنه وارنجه‌يه قدر خيرسزدن مركب برچته شو سوت ويرن

سليمان ، سلطان مراد رابع بغداده براز التفات ايتمشلر ، صوكره تا مدحت پاشا زمانه كلنجه‌يه قدر . كندى پاره‌سندن بيله كندى اعمارى ، كندى آسايشى ايچون پاره آلمق كنديسنه نصيب اولمامش . . نهايت شيمدى دورمشروطيتده اعمارايچون صدقه‌قبيلندن براز تخصيصات ويريليور .

بو نظردن مهجوريت مسائل اعماريه‌ده كورولديكى كبى انضباط و آسايش مسائلنده دخى مع زيادةٍ كورلمشدر . كوله‌منلرك اواخر دورنده بغداد عثمانلى الكاسندن تماميله چيقمش ، ايكنجى بر محمدعلى پاشانك ظهورينه رمق قالمش ايدى ، حتى صوك كوله‌من واليسى داود پاشانك كندى نامنه سكه ضرب ايتديرديكى معلومدر . بركت ويرسون عراق بحرسفيد ساحلنده دكل ايدى . مراكز سياستدن اولان بو مهجوريت بر « عراق استقلالى » نه مانع اولمش ايسه عراقك خرابيسنه‌ده سبب اولمشدر .

كوله‌منلرك سقوطندن صوكره عراقك مركز سلطنته تقربى ايچون مختلف واليلر طرفندن بويوك همتلر صرف اولنمش ، نهايت بو همتلره مدحت پاشا مرحوم كبى برغيورك مساعىٔ مثمره‌سى انضمام ايده‌رك مشار اليهك بغداددن

فقدان آسایشك اسبابی

عراقده حكومتسزلك و آنارشی درجه‌سنده‌كی فقدان آسایشك برنجی سببی بو قطعه‌نك ادارهٔ عثمانیه‌یه كچدیكی كوندنبری الا متروك ومهمل بر حالده براقلمسیدر . عراق عباسیلرك یوم انقراضندن بری هیچ براعمار اثری كورمه‌مشدر دیرسه‌م مبالغه دكلدر . عصرلردنبری كندی حالنده جریان ایدر . صاغی صولی هوا هوسنه مغلوب اوله‌رق ایستدیكی كبی غرق وتخریب ، مجراسنی كیفی ناصل ایسترسه تبدیل ایلر . یكی جدوللر قازیلماز ، اسكی جدوللر بر فلاح ویا بر منفعتدار صاحب ملكك ساحهٔ محدودهٔ منفعتیله اولچیه‌بیلن بر همتله انجق تطهیر وتعمیر اولنور . حاصلی مملكت ویردیكی پاره‌دن حبهٔ واحده‌سنك ترقی ومعموریتی ایچون صرف ایدلدیكنی مشاهده ایده‌رك یوماً فیوماً چول وبادیه حالنی آلیر . عراق دائما پاره كوندرمش . هیچ پاره آلامشدر . ظنمجه یالكز سلطان

وفلاحين وحساويلر اوزرينه هجوم ايتمشلر ، صوكره
ديكر قبائل وازجمله مجره عشيرتى حساويلره ياردم
ايتمش . مدهش برمقاتله ، برچوق تلفات ؛ اهالئ بلده
ايسه تلاش وخلجان ايچنده . سادات طرفينى اصلاحه
چاليشيورلر ، فقط الكوت قبيله‌سى شيخى ابن محينه
قرداشى مقتول اولديغندن بردرلو صلحه يناشميور ايمش ؛
بناءً عليه بوكون يارين ينه شهره قورشون ياغمورى
دوكيله‌جكندن قورقيليور ايدى .

ايشته بورا احوالنك برنبذه‌سى . بوراده حكومت
وار ، قوت وار ديه‌بيلمك ايچون براز جرأت ايستر .
بوحال براز دها اهمال اولونور . ناموس عسكريه ،
حيثيت دولته سوريلن لكه‌نك تطهيرنده براز دها تأخير
واقع اولور ايسه بوكون يكرمى بش طابور ايله تعميرى
پك كوچ اولان بوحالك صوكره اصلاحى بوس بتون
خارج از امكان اوله‌جقدر . زيرا قبائلك هم قوۀ ماديه‌سى
يعنى سلاحى كوندن كونه آرتيور ، هم قوۀ معنويه‌سى ،
يعنى جرأتى ، ناصل اولدى‌ده ايش بوحال پريشانى‌يه
واردى وبونك اوكنى آلمق نه‌يه متوقف ؟ انشاالله بونى
كله‌جك مكتوبمده بيلديريرم .

دکلری فیتائی کندیلری وضع ایدرلر . اکثریا قرضاً آلیر کیدرلر ، برده‌ا عودت ایتمزلر . مع‌مافیه دکانجینک ، حتی صوجی سقانك اوزرنده سلاح وار . نه‌حاجت حاکم افندی بیله سلاحشور اولمش . خانه‌سی دیوارلرنده ماکنزی تفنکلری آصیلی طوریبور .

اهالی شطره ودراج (ناصریه‌نك شمالنده‌در .) موقعلرنده‌کی یغمانك سوق‌الشیوخده دخی وقوعه کله‌جکندن تیرل تیرل تتره‌یورلر ؛ ودییورلرکه براز عسکر اولسه بزه ینه قوت قلب اولور ؛ چونکه عسکره بز یاردم ایدرز ، صوکره عربانك انتقامنی صاوه بیلیرز ؛ چونکه اووقت محاربه ایدن عسکر ایدی معذرتنی سرد ایدرز ؛ حال بوکه شمدی واقع اوله‌جق مدافعه‌مز اوزرینه بوتون اطرافمز بزدن عقورانه صورتده اخذ ثار ایده‌جکلردر .

امور عسکریه ووظائف حکومت نقطهٔ نظرندن بومطالعه‌یه اشتراك اولونه‌مامقله برابر بوسوزلر اهل عرض وناموس اولان اهالینك ـ ایچلرنده برچوق مشایخ وعربان وتجار واصحاب املاك داخل اولدیغی حالده ـ حالت روحیه‌سنی تماماً مصوردر . رمضان اواخرنده شهره برچاریك مسافه‌ده خیلی عشیرتی بیکلرجه کراده

— جانم یازیق دکلمی ؟
— آت دییورم .
بو محاوره‌یی برکت ویرسون قورشون تأکید ایتمدی . براز صوکره ینه حاجی امینك فسی موضوع بحث اولدی . یانمده‌کی اوچ شبانه یعنی ضبطیه احتیاطه رعایةً حاجی امینك فسی باشندن چیقارمسنی رجا ایتدیلر [شبانه‌لر کندیلری ضبطیه اولدقلری حالده عربان کبی کیینیرلر] .
سوق‌الشیوخ مرکزینه کلدم . باشقه برخوف وهراس ، باشقه برمنظرهٔ فجیعه . اهالیٔ محلیه عربان کلوب مملکتی یغما ایده‌جك دیه سراپا مسلح ، مأمورین حکومتك بیله هر بری کندی معیتنده بش آلتی تفنکجی بولندیرییور . بو هیجان وخلجان یدی سنه‌دن بری دوام ایدییور . فقط شیمدی عسکر « آسایش برکالدر » اشعاری اوزرینه اردو مرکزینه چکلمش اولدیغندن یدی سکز ژاندارمه وشبانه‌دن باشقه شهرك محافظی یوقدر. برکت ویرسون شهری سور ایله احاطه ایتمشلر. سوقاق باشلرینه طوپراقدن سپرلر (باریقاد) یاپمشلر ، اطرافده‌کی عربان غوغا ایدیوینجه درحال سورك قاپیلری قاپانیر ، هرکس سپر آرقه‌سنه چکیلیر .
خارجدن کلن عربان آلیش ویریش ایدرکن ایسته-

ایچنده‌دزلر . اونك ایچون عسکری هلهله‌لر ایله استقبال ایدرلر . عسکر بو حرکت صداقت کستری اوزرینه مسرتندن عادتا اغلار .

ایشته ناصریه‌یه کوندریلن بر طابور عسکرك سرکذشت فجیعی . حکومت ، عسکرك شرفی نه درجه قیرلمش اولدیغنه بوندن بیوك دلیل اوله‌ماز ؛ وبو روایتلرم صوك درجه موثوقدر . کیمسه رد ایده‌مز .

عسکر نیچون مقابله ایتمدی . چونکه پك قلیل ایدی . درحال بیکلرجه مسلح اشخاص طرفندن محو ایدیله‌جکلر ، شطره فلاکتنه بر فلاکت دها منضم اوله‌جق ایدی . بوتون ضابطان ، بوتون نفرات هضم ایتمکی دها زیاده موافق سیاست عد ایتمشلر ، حتی یولده ضابطلردن برینك تا کوکسنه قدر تفنکی طایایان عربك بو تجاوزینه بیله تحمل ایدلمش .

بو وقایعی ایشیتدیکم زمان بلا اختیار اغلادم ، همان اوکون بن‌ده ناصریه‌دن سوق الشیوخه متوجه اولدم . یولده ینه خفیف بر تجاوز کوردم . ادبسزك بری کمیده فسیله اوطورمقده اولان حاجی امین اغادن طولایی کمیجی‌یه :

— بو فسلی کیم ؟ آت شطه .

ایشته بوده شطره وقعه‌سنك اذهانه القا ایتدیکی تأثیر .

وقتیله مخلص پاشانك اون ایکی طابورله مع التأسف تأدیبنه موفق اولمدیغی حچام عشیرتی اوکنده دها شایان تأثر بر وقعه ظهور ایدر . حریفك بری کمی‌یه یناشیر ، کمیجیدن مرور تذکره‌سنی ایستر . کمیجی دن جانم بو عسکر کمیسیدر . جوابنی آنجه اوده صانکه دها او وقت عسکر اولدقلرینی آکلامش ایمش کبی :

— بونلر پادشاهك عسکریمی ؟

دیوب بعده خلیفه‌مز ، پادشاهمزه سب ایتمش و :

— بز اونی ایستمیز . دوستمز عبدالحمیدی ایسترز [هذا نریده نرید صد یجنا (صدیقادن محرف) عبدالحمید .]

بو وقعه یتمش عسکری حامل بر سفینه‌ده جریان ایدر .

ایشته بویله بر چوق طوفان شتوم وتحقیرات ایچنده یووارلانان عسکر سوق الشیوخه واصل اولور . مواصلتلرینه منتظر اولان اهالی بردوکون یاپار . زیرا سوق‌الشیوخ اهالیسی تجاردر . بونك ایچون ساکن صادق ومطیعدر . واطرافده‌کی قبائلدن خوف دائمی

— بو قايغه بينن بويوكلريدر .

كميجی — اوت .

— طوغريسی‌يا قورقدم . (نرانی استهابت) دير ، صوكره بابالرينه آنالرينه سوكمكه باشلار .

الجوبير قبيله‌سی اوكنده ديكر بر صحنه : ساحلدن ايكی عرب بربريله قونوشيورلر :

بری — ايشته بونلر بزم اسكی طرفدارلومز . . .

ديكری — يوق جانم ، بونلر اوته‌دن بری سنی كنديلريله قورقوتديغم كيمسه‌لردر .

برنجيسی — يوق جانم صوص . بونلر طوق اولدقلری زمان قوندره يين كيمسه‌لردر .

بو استهزای اليمدن صوكره بنی سعيد قبيله‌سی اوكنده‌كی ديكر بر صحنه :

ساحلدن بر قادين : — اوغلان نره‌يه كيدييورسكز ؟

كميجی — ناصريه‌يه .

قادين — اوغلان قورقميورميسكز .

كميجی — كيمدن ؟

قادين — شطره اهاليسندن . صوكره كسرلر سزی .

سكنز؟ »دیه صورمش. اونلرده« نه‌یاپه‌لم مادام‌كه حكومت
بنی‌اسد شیخی سالم‌الحیونه پاره ویرییور، بزده‌پاره ویرسون،
او وقت یوللر امین اولور » دیمشلر. مأمورین محلیه
تخصیصات قوپارمق، استانبوله یازوب چیزمك كوجدر،
ایپسیمی سز هر كمیدن معین برشی آلك دیمشلر. اووقتدن
بری بو ویركویی كمیلر ویرییورلركه آیده بعضاً بیك لیرا
قدر طوتدیغی اولور. دولتدن، اهالیدن ویركو آلان
بو عشائرك دولته جبهٔ واده ویرمدكارینی بی‌نه حاجت
كورمم.

عساكرایله لوازمنی‌حامل اولان اون سكنز كمی (مهیله)
بو عصیان وفساد منطقه‌سنه داخل اولدیغی زمان الك اول
آل اسماعیل قبیله‌سندن بعضیلری تحقیراته باشلارلر.

ساحلدن برحریف — بونلر انكریزدر. (بوراده
یرلیلری انكلیزی بویله تلفظ ایدرلر.)

كمیجی — انصاف ایت بونلر مسلماندر. نجف
وكربلا اهالیسندندر. (قبائل شیعه اولدیغی ایچون
كمیجی بو صورتله شفاعت ایتمش اولویور.)

براز صوكره ینه بوقبیله‌نك كذركاهنه تصادف ایدن
برمحلده دیكر برشخص عسكر قوماندانك راكب اولدیغی
كمی صاحبنه :

زیرا اوراده بنی اسد قبیله‌سی شیخی سالم الحیون نامنده بری وار که دولت طرفندن شبانه یوزباشیسی تعیین اولنمش و بونك ایچون آیده کندیسنه یتمش سکسان لیرا تخصیصات ویرلمشدر . (شبانه بو جوارده مخصوص برنوع ضبطیه اسمیدر . بنی اسد وقتیله عساکر طرفندن شدتلی تأدیبه اوغرامش اولدقلری ایچون شیمدی مطیع بر وضعیتده درلر . مع مافیه بالاده‌کی آیلغك ویرلمه‌سی دولتك عادی بر شیخه خراجکذارلق ایتمسندن باشقه بر معنا افاده ایتمز .

یك موثوق آلدیغم معلوماته کوره عسکرك نقلنه مخصوص کمیلر (١٤) مجیدیه طوتولمش ایکن کمیجیلر قورقولرندن ضابطانه خبر ویرمکسزین بو مبلغك ایکیشر مجیدیه‌سنی (مطرخانیه) یعنی کمینك مروریه و ویزه رسمی نامیله حماردن اعتباراً شمالده بولونان الجویبر عشیرتنه ویرمشلردر .

اولا شوراسنی بیان ایده‌یم که هیچ بر تجار کمیسی بوقدر که ۲۵ قران ، یعنی تقریباً اللی غروش مطرخانیه ویا (خاوه) ویرمسون . حتی وقتیله حکومت کلن کچن کمیلرك صویولمسندن ، تجاوزه اوغرامسندن و بو یوزدن متولد شکایتلردن بیزار اولمش ، حمارایله سوق الشیوخ آره‌سنده‌کی عشایر رؤساسنی چاغیروب « جانم نه ایچون بویله یاپیور -

قطعیاً امکان یوقدر ؛ بونکله برابر بو یرلر اهالیسی بر خوف دائمی ایچنده بولنیورلر. بونلری بوسبتون محافظه‌سز براقمق روای حق اولمدیغی ایچون واقع اولان حدسز حسابسز فریادلر اوزرینه رمضان بایرامندن بش کون اول ناصریه‌یه (منتفك مرکزینه) برطابور عسکر کوندرلدی . بو عسکر تشرین اولك اوننه طوغری آنجق محلنه واصل اوله‌بیلدی . حرب فکریله کوندر- لامش اولان بوطابورك بالخاصه قورنه موقعندن اعتباراً دوچار اولدقلری حقارتلری بوراده تعداد ایتملی که عسکرك ، حکومتك بو طرفلرده شرفی نه‌قدر قالمش اولدیغنه دائر استانبول سیاسیونمز بر فکر پیدا ایتسونلر.

بغداددن واپورله وراحت راحت قورنه موقعنه قدر کلن عسکرلر قورنه‌دن اعتباراً فرات وادیسنه کمیلرله کچر . کمیلرك هر برینه اللی آلتمش نفر قونور . بعض عائله‌لرله طابورك اشیا ومهمات ومالزمه‌سی اون یدی ، اون سکز سفینه‌دن مرکب خفیف بر دونما تشکیل ایدر . ایشته بو مسلح ومجهز هیئت حماره قدر هیچ بر حقارته اوغرامازسه‌ده حمار موقعندن اعتباراً حقیقةً بادیٔ حمرت وحجالت معامله‌لره هدف اولور .

حمارده حسن معامله کورمسی‌ده برحکمته مبتنیدر.

رؤسا عفو ایدلدی. عسکر کیری آلندی . عصاتك بتون یاپدقلری یانلرینه کار براقلدی. عبداه بك بصره وسائر یرلرده کی املاکنك حجز وضبط اولونمسی تهدیدی التنده بولوندیغی حالده بالعکس املاکنه طوقونلمدی؛ حتی منزع فیه مقاطعه‌ده شهید ایدیلن عسکرك قان بدلی اولمق اوزره رسماً کندیسنده ابقا اولندی . عسکرك قوهٔ معنویه‌سی ایسه بوس بوتون قیرلمش کیتمش ایدی .

منتفکك شرق طرفنده ظهور ایدن بو ایکی وقعه ایله بوندن تقریباً یدی سنه مقدم منتفکك جنوبنده سوق الشیوخ جهتلرنده مخلص پاشانك معیتنده اون ایکی طابور بولندیغی حالده دوچار هزیمت اولمسندن عبارت اولان دیکر بر وقعه اردونك هیبت وشرفنی صفره ایندیرمش. عربانی شیمارتدقجه شیمارتمش، حکومتسزلکك درجهٔ انتهاسی حاصل اولمشدر .

ناظم پاشا عسکرك بوحالت روحیه‌سیله ، بوضبطسز وربطسزلکیله بر ایش کوریله‌میه‌جکنی بحق تقدیر ایده‌رك بوتون اردو عساکرینی مرکزده جمع ومراکز مختلفه‌ده بولنانلری جلب ایتمش اولدیغی کبی منتفکك سماوه‌نك ، سوق الشیوخك دخی عسکرلرینی بغداده کتیرتمشدر . واقعا متفرق عسکر ایله بر ایش کورلمکه

ایدیلن بو حوالیسنده منبع شقاوت اوراسی ایدی . سعدونیلردن فالح پاشا زاده عبداه بکه التزام ایله یعنی ایجار ایله ویریلن بر مقاطعه‌نك مقاوله‌سی غبن فاحش ایله وقوعه کلمش دیه فسخ ایدلدی . ذاتاً اولجه بونك فسخی تقرر ایتمش ویالکز معاملهٔ فسخیه‌نك اجراسی قوهٔ اصلاحیه‌نك یعنی یوسف پاشانك ورودینه تعلیق اولونمش ایدی . زیرا قوتسز هیچ بر ایش اجرا ایدیله‌مز .

قوتك ورودی‌اوزرینه فی‌الحقیقه مقاوله‌بوزدیرلدی. عبداه بك عوبره عشیرتی شیخی خیون بن عبیده ایله ودها سائر قبائل ایله اتفاق ایتدی ، شطره‌یه هجوم ایله چارشوسنی یغما ایتدیردی. صوکره عسکر تحت‌محاصره‌یه آلندی . عسکر ینه بوزولدی . حتی عصاة طوپ بیله ضبط ایتدیلر . یوسف پاشایی بو جوارده مدح وثنا ایتمین یوقدر ، حتی دییورلرکه بر آز دها ثبات ایتمسنه میدان ویرلسه ایدی محاصرلرك فشنکی توکنه‌جك ، ناموس عسکریمزه بولکه سورلیه‌جك ، مغلوبیت ابتدائیه مظفریت تامه‌یه منجر اوله‌جق ایدی. عربان تاسوق‌الشیوخه آدملر کوندروب فشنك آرامغه باشلامشلر .

بو ایکنجی مغلوبیتدن صوکره نه‌یاپلدی ؟ بوتون

یرده اهالیدن و مثلا منتفکده اولدیغی وجهله صادق قالان شیخلردن استعانه جائز دکلدر. حکومت وظیفه‌سنه کیمسه‌یی مداخله ایتدیرمز. آنجق حکومت بوجوارده مع التأسف بوحالی بولمامش اولدیغندن او صره‌ده بوتون قوتیله معاونته شتاب ایتمك ایسته‌ین اك نامدار منتفك شیخنه عنف ایله معامله ایدلدی. عربانه پرواسز هجوم کوسترلدی؛ شهرك جوارنده احراز غلبه ایدلمش ایکن عربان ایچریده طوغری چکیله‌رك شطره جهتنده‌کی دیکر عشایردن‌ده استمداد ایتدکلرندن آز زمانده تکثر ایتدی: نهایت یمنی بك کبی بردکرلی وجسور ضابط ایله یوز قدر نفر شهید اوله‌رق عسکر بوزولدی.

دور سابقده‌کی هزیمت وفلاکتلردن طولایی ذاتاً قوهٔ معنویه‌سی بوزولمش اولان عسکر بو مصیبته اوغرادقدن صکره پای ثباتی بالطبع کاملاً متزلزل اولمشدر. حال بویله ایکن بو فلاکته سببیت ویرن قبائلك تا مرکزینه کیدوب اونلری اورمق تقرر ایتدی. شرف دولتی محافظه ایچون بو لازم ایدی. بودفعه یوسف پاشا قومانداسی آلتنه ینه بیك ایکی یوز قدر قوت ویرلدی. یوسف پاشا دجله‌ده کوت جهتندن شطره اوزرینه یورودی. زیرا منتفکك عراق جهتی تسمیه

ناموس عسکری‌یه سوریلان لکه تمیزلنملیدر

اعتراف اولونه‌جق موجب تأثر احوالدندرکه دور سابقك جنوبی عراقده صاچدیغی تخم خرابی و فساد الك زیاده دور مشروطیتده ثمراتنی کوسترمش وهر یر ایچون سعادت و فلاحی موجب اولان بودور دلاراده بالخاصه منتفك سنجاغنده عساکر عثمانیه مجازاتسز قالان ایکی مدهش هزیمته و الآن بی حد و حساب تحقیراته دوچار اولمشدر . یاره‌یی تماماً دشمه‌دن تداویسی ممکن اولمدیغی ایچون بن‌ده حقیقتی بوتون آجیلغیله برابر بوراده سویلیه‌جکم و هیچ بر شخصی مسئول عد ایتمیه‌جکم ؛ بلکه بوتون براصولی مؤاخذه ایلیه‌جکم .

تقریباً برسنه مقدم مصطفی پاشا قوماندەسی آلتنده بولنان بیك نفری متجاوز برقوت کندینه کووه‌نه‌رك ناصریه‌یی احاطه ایدن آلازیریج قبیله‌سنه پرواسز هجوم ایدر . شبهه یوقدرکه منتظم برحکومتك وقوت اولان

کوله‌رك « نه‌ایسه ! » دیدی وحمد اسمنده دیکر بر ارقداشنی زوجه‌سیله برابر بیندیروب کچیردی . کندیسی ایسه نهایته قدر عناد ایدوب بینمدی‌ده بینمدی .

استانبول قارئلرینه دیمك ایسترم که عراقده آسایش بر کمالدر دیه غزته‌لرده حوادث اوقورلرسه قطعیاً اینانمسونلر .

منتفکدن بصره‌یه قدر اولان کذرکاه دها مدهش اولدیغندن او حوالی‌یی‌ده کله‌جك مکتوبمده انشاءاه تصویره چالیشه‌جغم .

بندیرمیکز » دیه باغیرنجه کمیجی حریفی بنـدیرمامکه چالشدی . حریف : « والله کچیرمزسه‌کز بنده کمیکزه پول ویرمم » دییوب کمی‌یه کورك وسائره خدمتی ایفا ایدن سیریقلری ضبطه قالقشدی . ژاندارمه‌لردن برینك قباداییلق طاماری طوتوب بومخالفت فعلیه اوزرینه تفنکه طاورانه‌یم‌دیدی. وای سنمیسك تفنکه طاورانان ! حریف درحال تفنکنه فشنکنی سوردیکی کبی برآز اول لطفاً کچیرمش اولدیغمز عرب ده صیریته‌رق شکرانیه مقامنده فشنکنی سوردی . وهپ بزه طوغری نشان آلدیلر اوته‌دن بریدن برقاچ حریف دها کلدی . مسلح بر جم غفیر حاصل اولدی . والعبس قبیله شیخلرندن شفیج وعجیل نامنده ایکی شیخك آدملرندن بولنان برشخص ــ که اسمی مطیر اولدیغنی اوکره‌ندم ــ عینی زمانده کمیمزه برجزا ترتیب ایلیورایدی. آرقداشلری توسط ایتدکلری، ایتمه ، ایلمه دیوب تسکینه چالشدقلری وارکب (هایدی بین) دیه کمیدن کرك ضبطیه‌لر کرك کمیجیلر یالوارمغه باشلادقلری حالده مطیر : « نه‌بن بینه‌جکم نه‌ده سز یورویه‌جکسکز . بو ایکی ضبطیه مطلقا شوراده قره‌یه چیقه‌جقلر . بن بینوب کچه‌جکم » دییور ایدی . نهایت حریفلرك قاریلریده کلدیلر . مطیری قاندیردیلر . اوده

براز دها کیتدك ، ینه تفنکلی ایکی عرب سفینه‌لری قره‌دن چکنلرك ایپنی طوتدیلر . کمی‌یی یوروتمك ایستدیلر . یانمزده‌کی ژاندارمه ایاغه قالقدی : « ولك ! الباشا ! » دیدی . (کچن پاشادر !) ایپی طوتانلر متردد بر وضعیتله باقدیلر ، نهایت ایپمزی صالیویردیلر .

دها آشاغیده بر قادین مطلقا بنی قارشویه کچیریکز دیه رجا ایتدی . کمیجی هوا غیر مساعددر قارشویه کوتوره‌مم دیدی . بر اختیار ظهور ایتدی اوده یالواردی . کمیجی عینی جوابی ویردی . دیر ایکن تفنکلی بر چوجق کلدی . بنی کچیریکز دیدی . کمیجی درحال « انا عبدك ! » دیوب هم اونی وهم اونك یوزی صویی حرمتنه ، یالواران قادینی ـ فقط بیك درلو مزاحم ومشکلاتله ـ قارشویه کچیردی . قارشوده دیکر بر شخص متمادیاً باغیروب چاغیریبور .

مکر اوده « عبر ! » (کچیر بنی) امرنی ویریبور ایمش وقتا که مسافرلرمزی قارشویه کچیردك . بو شخص درحال کمیجیلره « نیچون بنی کچیرمك ایچون بوقدر کجیکدیکنز » دیه تکدیره باشلادی . استانبولدن بری رفاقتمده کتیردیکم حاجی امین اغا ترکجه ژاندارمه‌لرمزه خطاباً : « بو حریف زورله‌می کچمك ایستیور . اویله‌ایسه

بورالرده خاوه جزئیدر . بر منکنه یعنی ایکی قران (تقریباً بر چاریك مجیدیه) در . بو پاره‌یی اك زیاده قبض ایدن متغلبه خزاعل قبیله‌سندن (شلواح) ، البوصفر عشیره‌تندن محمد دبان وعیسی بن فیاض نام کیمسه‌لردر . شایان دقتدرکه شنافیه‌دن بنم چیقدیغم کون شلواح دنیلن بوعلنی قاطع طریق بعض مصالح ذاتیه‌سنی تسویه ضمننده شنافیه‌یه کیرمش . احتمال که منکنه‌یی ویرمکدن قورتلیشمز بونك ایچوندر .

سماوه‌دن اشاغی استهزا ، تزییف ، تحقیر ، تجاوز وتهدید ارتق صراحت کسب ایدییور . هر تصادف ایدن آدم عسکر نه اولدی دیه صوردقدن صوکره بو عسکرله‌می بزه چیقه‌جقسکز دییور . بر دیکری « وین الحکومه ؟ » (حکومت نره‌ده ؟) دیدی کچدی .

منتفك شیخلرندن سعدون پاشانك حوادثنی هر کس صوریبور وکیمی خوف ایله کیمی امیدله عسکری قومانداسی آلتنه آلوب چیقدیمی ؟ دییور . حقیقت بو آدم قدر طرفداری چوق ، خلافکیری چوق بر قبیله شیخی یوقدر . ذکا وتدبیری ، شجاعت ومتانتی دشمنلری طرفندن دخی مصدقدر .

یانـنه کلوب مثلا « اللی منشاردر » دییور. سرکار « یا کاش صـایدك ، اللی دها علاوه ایت ! » امرینی ویرییور . « جانم نصل اولور ؟ بن اولچدم) دیین مأموره شیخ : « آلەجق دفترینه قید ایدلدکدن صوکره ایسترسه بیك منشار یاز . سن‌ده هایدی شـمدی دفع اول کیت ! » معامله‌سنی کورییور .

سماوه‌ده ینه هیچ اولمازسه مأمور آره صره متردد و مجتذب حضور شیخه کیدوب بویله بر خطـاب لطیفه اوغرایور؛ فقط منتفکك قسم اعظمنده اعشار مأمورلری شـویله طورسـون ناحیه مدیرلری بیـله لوا و قضـا مرکزلرندن آیریله‌میورلر .

راکب اولدیغمز مهیله سماوه‌دن اشاغی‌یه طوغری کیتدکدن صوکره آسایشسزلك فعلاً باش کوستردی . شنافیه‌دن اعتباراً نه اولور نه اولماز دیه بزه ایکی ژاندارمه ترفیق ایتمکده ایدیلر ؛ کویا عربان ومعـدان هرنه‌قدر دیکر مارین وعابرینه ایصال دست خسـار ایدرلرسه ده حکومتی تمثیـل ایدن ژاندارمه‌لری کورونجه آز چوق بر خاطر صـایار ، سـفینه‌لره طوقونمازلر ایمش واقعا شنافیه‌دن سماوه‌یه قدر سـفینه‌لردن خاوه یعنی مروریه رسمی آلمق عربانجه معتاد ایکن بزدن بر شی آلمدیلر .

قبيله‌سندن اولديغنى ، صوكره باشى بلايه اوغرايه‌جغى سويلرده ياقه‌يى قورتاريرر . بر قبيله‌يه انتساب حكومته انتسابدن پك زياده امنيتبخشدر . چونكه حكومت تأديباتنى تأجيل وبعضاً بسبتون تعطيل ايتديكى حالده بر قبيله ، افرادندن برينك مظلوميتى اوزرينه اوقبيله نقدر ضعيف اولورسه اولسون مطلقا اخذ ثاره قيام ايده‌جكندن ظالم جهتى هيچ اولمازسه ازعاج ايده‌بيلير .

سماوه‌ده يالكز حكومته قارشو عصيان وتجاوز موجود دكلدر . قبائل اره‌سنده مقاتلات دائميدر ، بايرامك برنجى كونى عبس وصفران قبيله‌لرى طوتوشورلر ؛ بر ساعت ظرفنده يتمش كشى خاك هلاكه سريلور . قضانك واردات مخصصه‌سى اون بيك لير اولديغى حالده سنه‌لردن برى همان هيچ برشى آلنميور ، يالكز داخل شهره وجوارده‌كى باغلره مقصور اولمق اوزره سنه‌ده سكز طقوز يوز ليرالق واردات آلنه‌بيلور . شيخلر ، سركارلر ــ كه حكومت انلر واسطه‌سيله اعشارى آلير ــ كوندربلن حكومت مأموريله استهزاده بولونيورلر . زرعه اصولى موجبنجه اعشار اراضئ مزروعه‌نك وسعتنه نظراً تعيين ايديلور ؛ واحد قياسى منشاردر . مأمور كيدوب اولچيور . كمال خضوع ايله سركارك

ملديه وما من سم بها
طبيبنا چانت (كانت) مهيوبه

يعنى حكومتـدن بحث ايده‌رك « بوزولمش ايچنده تأثير سم قالمامش بر ييلاندر. شهره كلـدك؛ فقط بو ييـلانى كوردك ياالكز اولارى هيبتى وار ايدى. » او تاريخده يا عسكرينك قوهٔ ماديه‌سنه وياقوهٔ معنويه‌سنه كووه‌نه ميـان قوماندان بو تحقيرى ايشـيتمه‌مزلكدن كلمشدر.

مع مافيه اوچ سنه اولكى جنوبى عراق شمدى‌يه نظراً پك شرفلى ايدى.

ظن اولونمسـون كه بوقبائل ظلم كوره كوره نهايت بويله يوزدن چيقمش، دولتى لزوملى لزومسز تحقـيره باشـلامشـلردر. سماوه ايچنده كى الك مشهور قبيله‌لر (الاعاجم الزياد، الحكيم، العبس، البوجياش وسائره) سـنه‌لردن برى نه ويركو، نه اعشـار ويرمه‌مشلردر. اونلرده‌كى بوحال عادتا برسوء سرايت سببيله حكومتدن، حكومتى تشخيص ايدن عسكردن، حتى فسدن برنفرت حصوله كلمسندن ايلرى‌يه كليور. كچنلرده باغچه‌سنده فس ايله اوطوران بلديه رئيسنه برتفنكلى كلير چاتار. « بوراده ايشك نه باشكده كى فس نه‌در؛ شيمدى سنى اولديره‌جكم! » دير. بركت ويرسـون بلديه رئيسى حريفه زياد

(حاوه) دنیلن بر نوع مروریه رسمنی ویرمه‌دن تچه‌مامشدر .

ذاتاً نجفده زکرد وشمرد اولدیغی کبی سماوه‌ده شرقی وغربی دیه ایکی قبیله وار شهرك شماله تصادف ایدن محلی غربیدر ؛ جنوبی شرقیدر . چارشو ایکی محاربك حد فاصلنی تشکیل ایدر .

ایشته نهرك صاغ ساحلنده بولونان بو ایکی محارب هیئت دائما بربریله غوغا ایدرلر . فقط بر معتاد غوغالرینه خارجدن عشایرده قاریشدیردقلری ایچون اکثریا چارشو وبازار وخانه‌لری یغما ایدیلور کیده‌ر . حتی غالبا اوچ سنه مقدم الزیاد عشیرتی (بو عشیرتك بر قسمی پرنج زراعتیله مشتغل وشامیه‌ده در . بر آز مطیعدر . سماوه‌ده اولان دیگر قسمی ایسه صورت متمادیه‌ده علم افراز طغیان وشقاوتدر) بویله بر غوغایه مداخله ایدر واو صره ده او جوارده تأدیب و اصلاح مأموریتیله کلمش اولان میرآلای مظهر بك قوماندهسی آلتنده بر قاچ طابور عسکر اوکنده صانکه هیچ عسکر یوق ایمش کبی اجرای خباثت ایلر ودها شایان تأثیری هدسه‌لرله دولت وعسکری تحقیر ایدر. الزیاد قبیله‌سنك بو هدسه‌سی قبائل آره‌سنده مشهوردر .

کزیلیور . حتی بو شنافیه‌ده بنم مواصلتمدن بر قاچ کون اول سماوه‌لی ایکی وحشی چارشونك اورته‌سنده ضبطیه‌نك کوکسنه تفنکلرینی طایایوب مقصدلرینی استحصال ایتدکدن صوکره قوللرینی صاللایه صاللایه ایشلرینه کیتمشدر . یوقاریلرده شهرلرده اولسون ژاندرمه‌لر بعض اشخاصی حکومته جلبه اقتدارلری وار ایکن شنافیه‌نك جنوبندن اعتباراً حکومت بوس بتون بوستان قورقولغی اولمش ، محقر و ذلیل بر موقعده بولونیور ؛

ذاتاً سماوه دنیلن قضانك مرکزندن اعتباراً (بو قضا بغداد ولایتنك منتهای جنوبیسنی تشکیل ایدر) منطقهٔ شر و فساد تماماً اشتداد ایلیور ، سماوه‌نك مرکزنده بیله اهالینك راحت بر کیجه اویقو اویوملرینه امکان یوق .

بربوت نامنده بر متغلبه شهرك اورته‌سنده قومیسری دوکمش ایکن هر نه یاپدیسه یانه کار قالمش ، قومیسر بالعکس قورقوسندن بر قاچ کون صاقلانه‌رق نهایت قائممقام ایله برابر عادتا فرار ایدر کبی مرکز ولایته کیتمشدر . قائممقام اولاد عشایردن اولدیغی حالده اثنای راهده عادتا معبرلر طرفندن تجاوزه اوغرامش ونهایت

اوزرنده دائمـا بر محافظ ، متحاشی وخائف انظـاری ایله اطرافی تجسس وتفتیش ایدر . شطك ایکی طرفنده بو قله‌لره متمادیاً تصادف اولونور . فقط جنوبه کیدلدکجه قله‌لر بویبور ، یوکسـله‌لیور ، آره‌لرنده‌کی مسـافه‌لر آزالیور . بوده آشاغیسنك بوس بتون یولدن چیقمش اولدیغنه دلیلدر . ذاتاً آشـاغی ایله یوقاری آره‌سـنده فرقلر پك چوق : اشاغیده تفنك اوچ لیرایه صاتیلور ایکن یوقاریده طقوز لیرایه قـدر صـاتون آلینیور . بوتون مالملکی ایکی ، ایکی مجیدیلك بر صریفه‌دن عبارت اولان (معه‌دی) کندینی صاتوب تفنك وفشـنکی الده ایدییور ، فشنك آشاغیلرده عادتا ییغین حالنده بولوندیریله‌رق اوته‌ده بریده موجود پیاسه‌لرده صاتیلور ایکن یوقاریلرده تفنك صاحبی بر قوغانی بوشـالدقدن صکره ایکی دفعـه دها کندیسی طولدیرمق معرفت وزحمتنی اختیار ایلیور .

یوقاریلرده نهایت بر کشـینك بر تفنکی وار ایکن اشـاغیلرده بر شـخصك بر قاچ تفنکه صاحب اولدیغی بیله کوریلیور . یوقاریلرده شهرلرده اولسـون مسلحاً کزمکدن حیـا ایدیلور ایکن شـنافیه دنیلن موقعدن (دیوانیه‌یه تابع وکوفه‌نك بر قوناق جنوبنده بر ناحیه مرکزیدر) اعتبـاراً شهرلرده پرواسز سـلاحلرله

يرنده كزرلركن بلجيلرى كوريرلر ، برى ارقداشنه : « بر قورشونده ازره بيلميرمى يم ؟ » ديه صورار . اوته كى « ياپامازسك » دينجه قورشون زواللى ملاحك بيننده پاتلار . قاتل ايسه حالا بولونه جق . . ذاتاً بدوى كندى ده اعتراف ايدر : « آه بو تفنك بنم ابليسيمدر » الله النجه عادتا قولى دورته‌ر . اور اور ديه متمادياً تشويق ايدر . تفنك الده اولونجه باشقه‌لاشيور . كوچيجك تپه‌لرى كندم ياراتمش فرض ايدييورم . الك اوفق بر عارضه اوزرينه همان تفنكه صاريليورم » دير بدوينك ايچكيسى . ام الخبائث سلاح دنيلن بو ملعوندر . سلاحى يدنده بولندقجه جانواردن فرقى يوقدر . شمدى اويله بر حاله كلمش كه هم حكومته عاصى ، هم شيخه عاصى ، هم قومشوسى اولان قبيله‌يه قارشو عاصى . . حتى كندى كندينه عاصى ، اونك ايچون كندى كندندن بيله امنيتى يوق . .

اقينتى ايله برابر اينيلدكجه (مفتول) لر كوزه چارپار . مفتول رؤساى عشيرتك غزوات ومحاربات وسائر تهلكه‌لى اوقاتده تحفظ ومدافعه ايچون انشا ايتديردكلرى قله‌لردن عبارتدر . بعضاً مستطيل بعضاً مدور بر نوع كنيش قله‌دن عبارت اولان شاتولرك

هندیه‌دن اعتباراً بلا مبالغه دیه بیلیرم که ، اون یاشندن یتمش یاشنه قدر هرکسك اوموزنده تفنکی آصیلی طورر. زراعتله اشتغال ایدن ، کردی باشنده صو چکن ، خرمانی صاووران هر شخص هم ایشنی کورر هم تفنکی اوموزنده صاللانیر . بو اشخاصك حکومته ، یکدیکرینه وعلی العموم ابنای سبیله کندیلرینه قارشو ایقاع ایلدکلری مضرات بی نهایه ایسه مملکتده حقیقی وقلمله تصویری حقیقةً متعسر بر آنارشی تولید ایتمشدر.

بو آنارشینك شدتی آشاغی اینیلدکجه تدریجاً آرتیور . کوفه‌یه سیاحتمزك برنجی کونی صاغدن صولدن ایکیده بر کمیجی‌یه « وقف ! » و « عبرنی » (طور ، بنی کچیر) کبی اوامرك صدورینی ایشیدییور . بو کستاخلغه حیرت ایلیور ایدم . مکر شمدی کوفه ایله هندیه آره‌سنده بوحال عادتا شکرلمه قبیلندن ایمش . دها اوللری ساحلدن « یابلام جدم » (قدمدن غلط) بلمجی یاقلاش امری صادر اولونجه بلمجی درحال اناعبدك! جوابِ موافقتیله یاینـاشیر ، ویاخود بر از تأخر ایدنجه قورشونی یر ، صویه یووارلانیر ایمش ، حتی پك موثوق بر افاده‌یه کوره برکون ایکی فلاح ـ که بونلره بوحوالیده معه‌دی ـ دیرلر ـ سلاحلری اوموزلرنده ، کیفلری

تفنكلر اوموزده اللر صاپانده

عراقده جنوبه طوغرى كيدلدكجه وضعيت تماماً بوندن عبارتدر . آشاغى يه ايندكجه ما كينزى دنيلن تفنكلرك پارلديسى چوغاليير . دكزه قريب بر تجارتخانهٔ شر وفساد اولان كويته مجاورت اسلحه‌نك ، فشنكلرك ، رووولورلرك مبسوطاً متناسب بر كثرتله داخل مملكته طوغرى آقوب كلمسنه سبب اولويور . بر چوجغك النه طبانجه ويرمك نه قدر مهلك ايسه بر جاهلك النه صوك سيستمده بر تفنك ويرمك ده او نسبتده خطرناكدر .

اولونه‌جق تدابیرك اقدم واعجلی تأمین انضباط و آسایشدر. بوراده بالخاصه دیوانیه سنجاغندن اعتباراً جنوبه طوغری کیدیلنجه آسایش قطعیاً یوقدر دیمك مقصدی افاده‌یه کافی بر تعبیر دکلدر. متمادیاً کندیسنه تفنکك نامليسی متوجه اولان بر آدمك پر خوف و خلجان وضعیت روحیه‌سنی دوشونکز. ایشته یوز بیکلرجه خلقك مال وجانجه حل وموقعلری بو مرکزده در. کله‌جك مکتوبمده انشاء‌اله بو مسئله‌یی مشاهداتمه ابتناءً موضوع بحث ایده‌جکم.

سیار وبی قرار اولان عشایر ایچون غرس اشجار بر امر محالدر . زیرا ، باغچەسی ، نخلستانی اولان بر عشیرت کندیسنه آرتق طاتلی ومعزز کلن بوامواللی مواسمه تبعاً ترك ایله چول طریقنی اختیارایدەمز . هله قورنه وبصرەیه یاقلاشدقجه خرمالقلر بلا فاصله شطك ایکی طرفنی سایەدار ایلیور . بونکله برابر خرمالقلرك همان بوتون اصحابی شیوخ وقبائلدر .

بو قدر استعداد تمدن واسکان مرور زمان ایله کندیلکندن حاصل اولمش ایکن عجبا بو اسکان بوقدر امر آسانمیدر ؛ البته دکل زیرا بر طرفدن قبیلەلرك کرك یکدیکره قارشو دائما متوحش ومجتنب بولونملری، دائما یکدیکرینك اراضیسنه ـ که هپسی اساساً رقبەسی ایله برابرحقوق تصرفیەسیدخیدولته راجعاولاناراضیٔ امیریەدر وعربان اورادە مستأجر ، وملتزم صورتله چالیشدقلری ایچون دولته اورتاقجیلق ایدییورلر ـ تسلط ایدرك حال ضرب ونزاعدە اولملری ، حکومتك کرك نفوذینی یوروتمك ، کرك ویرکوسنی آلمق وکرك وسائط تمدنیەیی ادخال ایتمکدەکی عجز کلیسی دجله وفرات وادیلرینك قسم سفلاسندە اسکان عشایر قضیەسنك پك عالی بر همته متوقف اولدیغنی کوستریر. فقط اتخاذ

وسائره بولونيورلر . بونلرك هربرى آيريجه بر چوق شعوب وفرقه‌لره منقسمدر . بوتون بو قبائلده جالب دقت بر صفت مشتركه واردركه اوده هپسنك زراعته مألوف اولمق حسبيله نهرك ساحلنه ونهرك ساحلنده امتداد ايدن اراضى‌يه تماماً باغلانمش اولملريدر . بوايسه حال وحشت وبداوتدن حال حضارت ومدنيته آتلمش مهم بر آديم ديمكدر . تمدنك برنجى فصلنى زراعت تشكيل ايتديكى معلومدر . اليوم نهرك ايكى طرفنده‌كى عربان او درجه فلاح و او درجه مربوط ارض اولمشلردركه شايد ينه حال سابق واسبقلرى اولان رعى وصيده رجوعه اجبار ايدلسه‌لر الك شديد ممانعتى كوستريرلر . بونلرك دوه كودن وبرية الشامه ياپيلان عرباندن فرقلرى پك چوقدر .

مع مافيه ارضه ارتباطلرى ينه بر ارتباط تام دكلدر . ديديكمز كبى مسكنلرى همان چادر قدر سيار بر حالده‌در . چادر آلتنده بولونانلرى ده حالا اكسيك دكلدر . حكومتك اسكان خصوصنده صرف ايده‌جكى ايلك همت البته بو جهتلره معطوف اوله‌جقدر .

شطك ايكى كنارنده‌كى عربان منتفك وبصره‌يه طوغرى ايلريلدكجه دها زياده ارضه چاقيلمش كورينيورلر .

بر آطه اوزرنده بر از دها مدنیلشمش ، خانه شکلنه قونمش . فقط دیوارلری قامش ، طاوانی حصیر . یالکز قمشلرك ترتیباتی کوزل . عربلرله عجملرك عادتی اولدیغی وجهله اورته‌یه جسیم بر پلاو قبه‌سی وضع اولنه‌رق اطرافی دائراً مادار یمکلرك دوناتیلیر . بوصورتله لیسته‌یه حاجت قالمقسزین یمکلرله جمله‌سنی کوز اوکنده بولوندیرمق سهولتی وار . بزده سفره بو صورتله غایت وسعت پیدا ایده‌جکندن بعض یمکلره ال یتیشه‌مز . اونك ایچون هردرلو یمکدن بر قاچ صحن بولوندیریلور . عجملر یمکلره بزده زعفران قاتارلرکه آلیشیق اولمیانلر یمك یمکه بر مانع مهم تشکیل ایدر .

فراتك جنوبی مجراسی ایله حلبدن هیت ورمادیه‌یه قدر امتداد ایدن شمالی مجراسی آره‌سنده کثافت نفوسیه اعتباریله عظیم بر فرق وار . یوقاری جهتلر تنها ، غیر مزروع ، بیابان اولدیغی حالده بصره‌یه قدر ممتد اولان جنوبی اقسامنده مزارع ونخلستانلر وحتی باغ بوستانلر پك چوقدر . هندیه‌دن اعتباراً منتفك حدودینه قدر الك مهم قبائل شطك ایکی جهتنی استیلا ایتمش ، شورادہ بنی حسن ، اوته‌ده الفتیله ، دها آشاغیده خزاعل ، جنوبه طوغری کیتدکجه الزیاد ، بنی حکیم

واکمك ، ایشته مضیفده‌کی غدا . بونی ده صاحب‌المضیف دائما کچ ویریر . زیرا خیمه نشین عربلر بلکه کچیکمش بر مسافر کلیر دیه یمکلرینی کیجه‌نك ساعت ایکیسنه قدر بکله‌تیرلر .

ایشته بو ، مالدار اولمیان شیخك مضیفی .. ایرتسی اقشام بالعکس الك مالدار ونامدار اولان دیکر برشیخك ، سعدون پاشا زاده عجیمی بکك منتفك سنجاغی داخلنده (مایعه) موقعنده بولنان مضیفنده ایدم .

سعدون پاشا بغداددن اوغلنه تلغرافله اورادن کچه‌جکمی خبر ویرمش . عجیمی بك بر قاچ کوندن بری یوللری آدملریله بکله‌تیور ایمش . نهایت (ملا) سی یعنی کاتب عمومیسی ، تشریفاتجیسی ، مدیر اموری ، حاصلی نه صورتله تلقی ایدرسه‌کز ایدیکز بر شیخ بزی قارشولادی . درحال آتلی قوشدیردی . وعجیمی بکه اخبار کیفیت ایتدی . (مایعه) موقعنه قدر اره‌مزده‌کی مسافه بش ساعت قدر وار ایدی . آتلینك اخباری اوزرینه درحال عجیمی بك معیتنده یکرمی قدر سواری اولدیغی حالده یوله چیقمش ، اقامتکاهندن بر ساعت مسافه‌ده مهیله‌مزه ملاقی اولدی . مضیفه قدر حیوانه راکباً برلکده کیتدك ، بو (مضیف) نهرك اورته‌سنده

کانجه اك بیوك ایش قهوه اکرامیدر . درعقب چیك قهوه مضیفـك اورته یرنده اویولمش اولان اوجاقـده کوز اوکنده قاووریلور. ینه کوز اوکنـده دوکیلور . صکره ینه کوز اوکنـده فقط اورتالق دومان ایچنـده اولدیغی حالده قایناتیلیر ، او صره ده هر بری بر کوکم جسـامتنده اولان جزوه‌لر میدانه چیقـار ، صره‌یه دیزیلیر . قهوه جزوه‌لرده بر قاچ استحاله یاپوب سـوزیله سوزیله ، تصفیـه ایدیله ایدیله نهایت حرارتنك درجهٔ اعظمیسـنی حائز اولدیغی حالده مسـافره اکرام ایدیلور . اکرام ایدیلن قهوه فنجانك دیبنده برپارمقدن عبـارتدر . اونی بر یوتمده ایچـدکدنصکره ایکنجی واوچنجی یی ایچرسـکز . ذاتاً بوتون خطهٔ عراقیـه‌ده قهوه بویله ایچیلیر . شـکرلی قهوه دنیـلن شی معلوم دکلدر ، فنجـانی طولدیروب ایچمك ده معیـاتدندر . مضیفده عینی قهوه تشریفاتنـه ده بالطبع نائل اولدق . اندن صوکره شـیخ ایله معیتی بر آز فیصلداشـدیلر ، بزه اقشام یمکی اکرام ایتمك بحثنی قونوشـیورلرمش ، اعتذار ایتدم . زیرا حقیقةً (مهیله) ده یمکمی یمش ایدم . اوندن صوکره کندی یمکلرینی یدیلر ؛ بو یمك پك ساده ، تصور ایدلدکندن پك سـاده ایدي ، آیران

اوتوز غروش ونهاية النهايه اللی غروشی تجاوز ایتمز .

برر نوع كوی تشكيلاتی كبی یاپیلان بو حصیر خیمه کاهلرده على الاكثر بر قاچ دانه بویوكجه ومعتاجه (صريفه) بولونور . بونلر شیخك سكناسنه ویا مضیفنه مخصوصدر . مضيف شیخه نظراً سلاملق دائره‌سی واوراده ساكن قبیله‌یه نظراً بر محله قهوه‌سیدر . زیرا سلاملغی اولمیان عربان اقشاملری اورایه کیدرلر . شیخك اهمیت وثروتنه نظراً مضیفك متانتی ومسافرلره واقع اولان اكرامك درجه‌سی آرتار . مع مافیه اك بیوك شیخدن اك کوچك شیخه قدر سلامق دائره‌سنی قامش حالندن چیقاره‌جق درجه‌ده اثر تكامل کوسترن هنوز یوقدر ، سماوه‌نك جنوبنده منتفك سنجاغی حدودی قربنده شرحی دینلان ــ كه بورانك لدوسی حكمنده‌در ــ هوانك شدت مخالفتی و ظلمت لیل سببیله (مهیله) یی طوردیرمق مجبوریتی حاصل اولدی . یانی باشمده صفر نامنده برشیخك مضیفی وار ایدی . کورمکه کیتدم. هویتم کندیسنجه معلوم اولمدیغی حالده عربلره مخصوص اعزاز واكرامه مظهر اولدم . مضیفده بر چوق کیمسه‌لر اوطورمش ایدی ، کیمی بغداش قورمش ، کیمی دیزسكنی یره طایامش ، اوپ اوزون اوزانمش ؛ مسافر

سياحتده ساعتلر و كونلرجه اوطورمغه ويا اوزانمغه مجبور اولمق جداً انسانی بیزار ايدر . زيرا ياپيلان كولكه‌لكك اسمی (عرش) اولمقله برابر بر انسانك آياقده طورمسنه بيله مساعد اولميه‌جق درجه‌ده حقير ومنحطدر . عرشدن چيقوب كيرر ايكن دخی اكيلمك لازم كليور .

حال بويله ايكن بو حصير بوتون عراقك وبالخاصه فرات واديسنك حيات ومعيشتنده مهم بر رول اوينايور . زيرا قبائل وعشايرك قسم اعظمی ايشته بو حصيرلردن معمول (صريفه‌لر) ايچنده يشارلر . اكثر عشاير خيمه نشينلكدن صريفه نشينلكنه قدر ارتقا ايتمشلر . فقط صريفه ، يعنی عربك بيتی (اوم) ديديكی بومسكن چولده اوطورديغی قره چادردن چوق اهون . ايكی اوچ حصير لوله شكلنه قونوب ايكی اوجی بر ايكی دكنك ايله طوتديريلور . برر بچق متره ارتفاعنده ، ايكی اوچ متره امتدادنده حصيردن بر كمر حاصل اولور و ايشته بوتون مسكن ، بيت ، حوش (بوراده اوه علی الاكثر حوش ديرلر) ، قوناق بوندن عبارتدر . قوناغك داخل وخارجی ، فيها ومافيهاسی من حيث المجموع يكرمی بش ،

كونده بصره‌يه يتيشيله‌بيلير ديدكاری ايچون بو تبشير كيفمه كلدی ، فقط آلداندیغمی صوكره حس ايتدم . [*]

ذاتاً بر تك طراده ويا مهيله ويا بلم ايله تا بصره‌يه قدر كيتمك پك كوج . مطلقا منزل منزل كيدلدكجه واسطهٔ نقليه‌يی ده تبديل لازمدر . (سوق الشيوخ) موقعنه قدر اوچ طراده‌يه ، بر (مهيله) يه وبر (بلم) ه بيندم . قورنه‌دن ده واپورله بصره‌يه كيده‌جكمی مأمول ايليورم .

بو كميلرده كونشدن تحفظ ايچون قامشدن معمول حصيرلرله صورت مخصوصه‌ده بر (عرش) يعنی بر كولكه‌لك ياپديرمق ممكندر . اوچ درت سجاده وسعتده بر حصير درت بش غروش كبی جزؤی بر مبلغ ايله صاتلديغندن بالطبع او نسبتده چوروك ، دوكوك اولور وبو سببله اثنای سياحتده متمادياً دوكيلوب قوبان پارچه‌لر انسانك وجودنده ديكن كبی ديكيلور . ذاتاً اثنای

[*] بو حواليده غرب ايله شرقك معناسی بوسبوتون تغيره اوغرايور ، غربی دائما صويك منبعندن ، شرق ايسه منصبندن طوغری كلن روزكاردر . غرب وشرقك كونشك طلوع وغروبيله مناسبتی يوقدر . يولده صورارلر : غربه‌ی كيديورسك شرقه‌ی يعنی صويك منبعنه طوغری‌ی ، منصبنه طوغری‌ی ؟

فراتده سیر سفائن ومضیفلر

دجله طریقیله و واپورله بصره‌یه کیتمك قولای ایدی، فقط ذکره شایان بر شی کورمك ده کوج اوله‌جق ایدی. انك ایچون کوچ، چتین وفقط پك زیاده استفاده بخش اولان فرات طریقنی تنسیب ایلدم. فرات اوزرنده سیر وسفر (طراده)، (مهیله)، (مشحوف)، (بلم) کبی مختلف حجملی سفائن ایله واقع اولور. هر بری بر نوخذ (ناخدا) لـڭ قوماندامی آلتنده بولنان بو کمیلر روزکار مساعد اولورسه یلکن آچار، اولمازسه یا (مردی) دینیلن صیریقلرله ساحل ویا صویك دیبی باصیله باصیله یورور ویاخود قره‌دن ایپلرله چکیلور. آقنتی‌یه قارشو سفر ایدلدیکی تقدیرده بو مشکلات ومزاحم بالطبع تزاید ایدر. مدت سفر بصره‌دن مسیبه قدر آقینتی یه قارشو اولورسه بعضاً بر آی، ایکی آی دخی سورر. فقط آقنتی ایله برابر الك مخالف هوالره والك منحط صولره رغماً اون بش یکرمی کوندن زیاده زمان صرف ایدلمسی نادردر. بونکله برابر هوا غربی یعنی آقنتی ایله برابر اولورسه‌درت بش

بن حدت ایتدم، بو ناصل حکومتدن چیقدی دیه صوردم، ضبطیه‌لر بر برینه اسناداتده بولندیلر . نهایت مدیر تکرار « کوتورك » امرینی ضبطیه‌یه ویردی . ایشته او وقت بوس بوتون حیرتلری موجب اولان بر معامله کوردم ، باقدم حسین العلوی کندی کندینه صاللانه‌رق یوریور. ضبطیه‌یرندن بیله قیملدانمیور بو دفعه طوره‌مدم ، ضبطیه‌یه بن باغیرمغه مجبور اولدم. کوچ حال ایله تکرار کتوردیلر؛ فقط احتمال که بن قاپیغه بیکدکدن بش دقیقه صوکره تکرار چیقاردیلر یولده قایقجیلر بوملعون حریفك کندیلرینی قتل تهدید ایتدیکنی حکایه ایتدیلر . بوس بوتون شاشدم .

صوکره شنافیه‌ده ینه بو حسین العلوینك بعض اجراآت اخیره‌سنی طویدم . آرتق آکلادم که عفو دنیلان شی محلنه مصروف اولمدقجه اسرافدر . و عطیه دنیلان آدم کندیسی تائب ومستغفر اولمقله برابر فهیم پاشا کبی هر طرفده اکا کونه‌رك اجرای خباثت ایدن عونه‌دن خالی دکلدر . زواللی عراق مشروطیتدن ، قانوندن ، نعمت آسایشدن نه‌قدر اوزاقسك ؟

دولايی دخی دوچار عفو اولمش اولديغنه شكر ايتميورسكده برده شـيمدی ضرر وزيان دعواسنده بولنيورسـك . مادام دولت سنك ياقه‌نی براقدی ، سنده دولتك ياقه‌سنی براقه‌جق قدر انصاف يوقمی ؟

سـوزلرينی علاوه ايتدم . نه‌ايسه قاندی . مع‌مافيه بو آدم حقنده بنم فكرم :

عاقبت كرك زاده كرك شود
كرچه با آدمی بزرك شـود

قول مشهورندن عبارتدر . بونی ملاقاتمدن صوكره برمشـاهدۀ فعليه‌م اوزرينه آكلادم . فی‌الحقيقه كوفه‌ده شنافيه (فرات اوزرنده وجوبده‌در) ايچون مدير ايله طراده تداركيله مشغول ايكن برشخص صوك درجه‌بی ادبانه اطوار واوضاع ايله مديری وحاضرونی طراده‌نك استيجا- ری مسئله‌سندن طولايی تحقير ايدر . بوصره‌ده ضبطيه مديرك قولاغنه اكيله‌رك كمال خوف ومحرميتله « بو آدم عطيه‌نك يكنيـدر » تهديدنده بولنـور . مع‌مافيه مدير آلديرميه‌رق « كوتورك حكومته ! » امرينی ويرر .

عطيه‌نك يكنی حسـين العلوی برقاچ دقيقه صـوكره ينه قولنی صاللايه چيقار ، ينه مديرك حضورنده قايقجيلره چيقيشير ، وينه علناً تهديداتده بولنور . بودفعه

مأمورلر اوته کندن بریکندن رشوت آله رق علیهمده بولنورلر ایدی. علیهمده نه اولمش ایسه هپ رشوت سببیله اولمشدر. فقط شمدی اللهه چوق شکر رشوت یوقدر. سایهٔ دولت وملتده هرکس آمن وسالمدر. برشی یاپارسه‌م بویونم قیلدن اینجه‌در. ذاتاً بنم کبی کوپکك دولته قارشو نه یاپمغه جسارت واقتداری اوله‌بیلیر.

عطیه عفو اولنمقله اکتفا ایتمیور. دوچار اولدیغی محکومیتلرك لکه‌سنی بیله سیلمك استیور. دعوی ایدرسه‌م چاره‌سی بولنمازمی؟ دیه بکا صوریبور. اعادهٔ محاکمه اعادهٔ اعتبار سوداسنه قدر ایلری کیدییور. بوندن ماعدا کندیسنی دور استبداد مغدورلرندن عد ایدییور.

— اولرم خراب اولدی. خارجده‌کی خانه‌می ییقدیلر، مزروعاتم بیتدی. ثروتم قالمدی. بلدیه‌ده مشاهره‌م (آیلق) وار ایدی اونی کسدیلر. دولت بوضررلرمی تضمین ایتمز، آیلقلرمی اعاده ایتمزمی؟ دییور ایدی.

— بوکیدیشله سنی نجفه قائممقام یاپسه‌لر بغداده والی اولمق ایسته‌جکسك.

جوابنی ویردم، و

— مشروطیتدن صوکره ارتکاب ایتدیکك جرائمدن

عادتاسنك ایچون بچیلمش بر قفتان کبی سکا یاقیشدیر یپورلر .

— حضرت عباس حقی ایچون بونلر هپ حسددن، یعنی چکه‌مامزلکدن ایلری کلمشدر اگر ایسترسه‌کز شو حاضر بالمجلس اولانلرك هپسنه صوریکز .

اون اون بش کشی حاضربالمجلس ایدی. هپسی مشکل برموقعه دوشـدی . مع مافیه جمله‌سی صره ایله حسن شهادته باشـلادیلر « طوغریسی ای یورکلی بر آدمدر ، الی آچیقدر ، سمیحدر . یمکی بول فقراسی چوقدر ، کندیسنی آرقداشلری لکه‌لمشلردر . » مألنده بر چوق سوزلر صرف ایتدیلر . ایچمدن « اوت ، هم نهاب هم وهات » دیدم . عطیه دوام ایتدی .

— بن اصلا عسکره قورشون آتمامشم . عسکرینی قوشاتدقجه‌وبکا هجوم ایتدکجه‌یکانه سلاح مدافعه‌م قاچمقدن عبارت اولمشدر .

— مادام که او درجه معصـوم ایدك ، کنـدکدن اودرجـه امین ایدك ؛ نه ایچون تفنکی حکومته تسـلیم ایتمدك ؟

— افندم ناصـل امنیت ایده‌یم . بیکناه اولدیغم حالده بنی اولدیرته جکلرینی محقـق بیلیر ایدم . ذاتا

كنديسنی تعقيب وتضييق ايليه‌رك قلعه‌سنی خاك ايله‌يكسان ايدر فقط عطيه ينه غيب اولورقاچار. ايشته‌اووقتدن تاناظم پاشانك بغداده مواصلتنه قدربو آدمك رسماً ايزی ميدانده يوق ايدی . شيمدی كندی ادعاسنجه ذاتاً كناهكار دكل ايكن تائب اولمش، حكومته صادق قالمش...

عطيه اوتوز ياشلرنده اسمر بكزلی اوزون بويلی، صقاللی بر كنجدر . كوزلرندن آتش شيطنت پارلايور، سوزلری جهيردر ، كنديسی براووقات قدر جربزه‌ليدر، مملكته صداقتنی اثبات ايچون‌درت اولادينی اتحادعناصره خادم اوله‌جق بر صورتده تسميه ايتمش اولديغنی ادعا ايدييور . بويوك‌اوغلنك اسمی تركی، ديكرلرينك عربی ، عجمی وكردی ايمش . مع مافيه برازده اونی ديكليه‌لم وكندی نقطهٔ‌نظرندن كندی‌حقنده نه‌كبی برحكم‌ومطالعه يورو‌تديكنی آكلايه‌لم :

— افندی ، بنم قدر معصوم كيمسه يوقدر . زيرا بنم قدر افترايه‌اوغرامش بر بيچاره بولوناماز. كيم‌هرهانكی بر جنايتی ايشلرسه درحال بنم اختفا وغيبوبتمدن‌بالاستفاده بكا اسناد ايدر وبوصورتله يكون جناياتمی قبارتدقجه قبارتيرلر ايدی .

— سنده البته بر قابليت كورمشلردركه بوجناياتی

وقتدن بری علیهنده‌کی غیابی حکملر توالی ایدوب طوریر .

حکم غیابیلر عراقده بدلی ممتنع التحصیل بورجلردن دها زیاده اولدیغی ایچون عطیه‌نك طرز حیات ومعیشتنه تأثیر ایده‌مزلر . جنایتله محکوم (عطیه) نجفده قوللرینی صاللامقده پروا ایتمز ، علیهنده اخباراتده بولنانلری تهدیدن خالی بولونماز . بر چوق کیمسه‌لری متفق بولوندیغی قبائل واسطه‌سیله ویا بالذات کندی عونه‌سی یاردمیله صویدیرر ، اولدیرر وبوصورتله اوتوز ساعتلك مسافه‌لره قدر دهشتلر ایقاع ایدر ، اودرجه‌ده‌که حکومت مأموری جبر و الحاح ایتسه بر ظلمدیده‌سنه بیله حقیقت حالی سویلته‌مز ایدی .

حکومت مأمورلرینك سیئات احوالی ، عدلیه مأمورلرینك نا قابل اجرا امرلر وحکملر ویرمکده‌کی استعجالی ده بومناسبتسز حالی تشدیددن بالطبع خالی قالمامشدر . دور مشروطیتك حلولنی متعاقب بو آدمك بر معتاد نجفده‌کی قوناغنه کلمش اولدیغی استخبار ایدیلنجه کندیسنی عسکر قوشادیر ، فقط بو محاصر عسا کرك وجودینه رغماً سر اولور قاچار . بودفعه عسکر شهر خارجنده شخصنی محافظه ایچون اختفا ایتدیکی قلعه‌یه قدر

باشقه چاره کورمه‌مش و برکون تبدیل جامه ایله خفیهً بغداده بالدخول عادت عرب اوزره عقالنی علامت مطاوعت وتسلیمیت اوله‌رق بویونه ایندیرمش اولدیغی حالده والینك اقامتکاهنده ایاغنه قاپانوب استیمان ایلمشدر . والی پاشاده بر مقصد سیاست وآسایشپرورانه ایله کندیسنه بر امانتنامه اعطا ایلدیکندن شیمدی عطیه نجف وجوارنده سربستیٔ تامی حائزدر . بوسربستیسندن بالاستفاده کندیسیله کوره‌یشوب نه‌درلو آدم اولدیغنی اکلامق ایستدم .

کندیسی اساساً (زکرد)لك اعیانندن اولمدیغی ایچون برر حیله وخدعه ایله‌تعین ایدوب‌اوته‌کینه بریکنه ضیافت ویرمکه باشلایجه وباخصوص جوارده‌کی عربان وقبائل آره‌سنده اللر پیدا ایدیور نجه کرك کندی قبیله‌سی اشرافی وکرك شمردلیلر کندیسندن بحق متنفراولمشلر . آنجق بو آدم احمددن آلدیغی ولی‌یه یدیره‌رك بر چوق بندکان یتیشدیرمش اولدیغندن کلوب کچن مأمورین حکومت کندیسنه طوقونه‌ماز اولمشلرایدی مع مافیه برکون‌شهرك قاپیسی اوکنده واقع اولان بر مقاتله اثناسنده (بوندن تقریباً یدی سنه مقدم) حکومتجه تأدیبنه لزوم کورلمش اولدیغی ایچون شهردن قاچار ، غیاباً محکوم اولور . واو

طرفلرك حقوقنه رعايت ايدرلر ايمش . صوكره‌لری حيله وفساد آرته‌رق طرفيندن هربری خارجده‌كی قبائلدن دخی استعانه واستمداده باشلامش اولديغندن محاربه زماننده خارجدن قبائل دخی شهری استيلا ايدييورلر . قبائلك اعانه‌سی ايسه اكثريا قصد منفعت واميل غارت ايله اولديغندن چارشولر صويه‌ليور . بی طرفلرك دخی خانه‌لری باصيليور وبوصورتله مملكت محو وخراب اوليور .

قرون وسطا حكايه‌لرنده اوقور ايكن متحير اولديغمز بوقبيل وقايعك اوچ درت سنه اولنه قدر نجفده جريان ايتمش اولديغنی و شمدی ده بلكه ايالك فرصتده ظهور ايده بيله‌جكنی بيان ايدرسه‌م شاشميكز .

زكرد قبيله‌سنه منسوب عطيه بن كالك داستانی ايشته بوكبی قبيله تفرقه ونزاعلرندن آزه‌رق بر معتاد عادی شقاوته منجر اولمش ونهايت عسكرله مصادمات متعدده‌يی دخی انتاج ايتمشدر . عطيه ، ناظم پاشانك بغدادده حين مواصلتنده بين القبائل تأمين صلح وصلاح ايچون فتوالرله نصيحت ايتديكنی ورؤسای عشايری مركز ولايته دعوتله ضيافتلرله تطييب وجرائم سابقه‌لرينی عفو ايتديكنی طونجه ذاتاً حال يأس وپريشانی‌يه دوچار وآرتق سفالته كرفتار اوله‌رق بوتون عونه‌سی‌ده طاغيلمش اولديغندن دخالتدن

کلمدی . بالذات تأمینات ویردك . فقط بودفعه قاپینك
اناختارینی نره‌ده بولملی؟ کیمی ضابطه‌ده ، کیمی ضابطه‌ده،
دها باشقه‌لری بلدیه‌ده دییورلر . نهایت کوچ حال ایله
انا ختار بولوندی . فقط عجمی قاپیجیلر تعیین اولوندیغی
ایچون بر درلو اناختاری استعمال ایده‌میورلر ایدی .
بوصورتله ساعت درت بچغه قدر سور خارجنده قالدق.
غریبه کیدن نقطه شهرك اصل چول جهتنده‌کی قاپیلرك
قاپالی اولماسی ایدی آکلاشیلان کیجه‌لری کوفه‌قاپیسنی،
یعنی اك ایشلك مدخلی قاپامق تشریفات سابقه بقیه‌سندن باشقه
بر شی دکل . . .

قبائل وعشایره مخصوص حالت روحیه نجفك تا
ایچریسنه کیرمش . شمدی اهالیٔ محلیه یوز سنه‌یی متجاوز
بر زماندن بری (زکرد) (شمرد) ناملریله ایکی فرقه‌یه
منقسمدر . درت محله‌دن مرکب اولان شهرك اوچ محله‌سی
زکرد ، بر محله‌سی شمرددر. بونلر آره‌سنده قان دعوالری
اکسیك اولماز . قصبه ایکی‌یه آیریلور . محله آره‌سنده
دهشتلی محاربات اجرا ایدیلور. شهرك بوتون سوقاقلرنده
آیا صوفیه‌ده‌کی مجلس مبعوثان دائره‌سنك طاوان ودیوارلرنده
اولدیغی کبی قورشون دلیکلری واردر ، وقتیله زکر
دلیلرله شمردلیلر بر برلریله محاربه ایدرلر ایکن بی

ایکیسنده کوفه‌یه واره بیلمش ایدك . شرجی (شرقی) دیدکلری جنوب هواسی اسـدیکی وقت بوتون عراقك محیط نسیمیسی ، صـافیت هوائیه‌سی مختل اولدیغی کبی کوفه‌یی‌ده مخنق بر دومان ، قسوت بخش وکریه رایحه نشر ایدن بر سیس قاپلامش ایدی . مکر کوفه‌نك جوارنده بك چوق چلتکلر اولمسی شرقی هوانك وخامتنی تضعیف ایدییورایمش . کوفه‌یی عودتده‌دها زیاده کورمکه تعلیقاً همان صورت فوق العـاده‌ده — زیرا غروب ایله برابر ترامواپلرك امدشدی تعطیل اولونیور - بر ترامواى آرابه‌سی استیجار ایتدم ، حیوانلر طرفندن عادتا طولو دیزکین بر سرعتله چکـدیریلن بو ترامواى بزی یارم ساعتده نجف قاپیسنه ایصال ایتدی . فقط نجفك قاپیسنی قاپالی بولونجه حیرتلره دوشدك . مکر وقتیله بر خیرات اولمق اوزره بر عجم طرفندن وهابیلرك تجاوزندن تحفظ ایچون یاپیلمش بر سـور ایله محاط اولان نجفك خاصةً قولرا شایعه‌سی ظهور ایده‌لی بری کیجه‌لری بو قاپیسی قاپالی طوریور ایمش . بو حالی کشف ایدن کوفه مدیری هویتمزك اشعاری ، بر علتله مصاب ویا بر سرسری اولمد‍یغمزك بیان وتأمینی ایچون بزه بر ژاندارمه ترفیق ایتمش ایدی . ژاندارمه‌نك قاپی ارقه‌سندن حسن شهادتی کافی

١٦

زکرد ـ شمرد

عراقك چاقرجه‌سی ایله ملاقات

کربلادن هندیه طریقیله حله‌یه کیتمش واوراده کویرش دینلن اسکی بابل خرابه‌لرینی، برز دنیلن ونمروده اسناد اولنان قله‌یی کوردکدن صوکره نهراً کوفه‌یه کیتمکه قرار ویرمش ایدم . آنجق کیتدیکم یولدن عودت ایتمه‌مش اولمق ایچون هندیه مرکزی اولان طویریجك جنوبنده شطدن صو آلان عوینات جدولنده بر (طراده) یه یعنی کوچوك بر یلکن کمیسنه بینمش ایدم . جدول ایچنده بولوندقجه کمیجیلر طرفندن قره‌دن جر اولونان بو کمی فرات ایله جدولك محل تلاقیسی اولان نقطه‌ده پك صیغ وچامورلی اولدیغی ایچون ملاحین طرفندن عادتا اوموزلانمش واوصورتله فراته کچیرلمش ایدی هوامساعد اولدیغی تقدیرده درت بش ساعت ظرفنده کوفه‌یه ، یعنی نجفك اسکله‌سنه مواصلت ایدیله‌جکی حساب ایدلمش ایکن هوانك مخالفتنه دکل طورغنلغه بناءً کیجه‌نك آنجق ساعت

وجودندن بی‌خبر اولان - پك چوق رجالمزك پیش دقتنه وضع ایدییورز خزینه‌لرك حال حاضری دوام ایده‌مز . بوكا سریع برچاره بولمق فرضدر وعتبات عالیاته‌ده الك بویوك برخدمتدر .

ایله ایشلنمش وشاه عباس طرفندن اهدا اولونمش برکلیم الكزیاده جاذبه داردر کلیمك بر کنارینه :

کلب آستانهٔ حضرت
عباس

دیه محرردر . تربه‌نك اوزرنده برقاچ بیـك لـیرا قیمتنده اولمق اوزره هند راجالرندن بری طرفندن اهدا ایدلمش برتاج معلق بولنمقده‌در . تماشـاسی ممکن اولان خزینه‌لرك اوچنده‌ده پك‌چوق آلتون وكموش معمولاتی واردرکه وزنی بالكه‌ده برقاچ یوز لیرا کلیر .

کربلا ونجف اهالیسی وحتی عتباتك وخدمتكارانی بوخزینه‌لرك بویله یوق یره یاضایع اولوب چورومسنه‌ویا معطل قالمسنه آجیه‌رق بونلرك صاتیلیغه چیقارلمسی‌وبدلندن خسـته‌خانه‌لر ، یوللر مکتبلر یاپیلمسی طرفداریدرلر . حتی‌بعضلری مبالغه ایده‌رك زوار ایچون خانقیندن کربلا ونجفه قدر شمندوفر یاپیلسون وحاصل اوله‌جق‌واردات ایله عتباتك کافهٔ‌خدماتی، تأمین اولنسون دیورلرکه حاصل اوله‌جق پاره‌لردن شمندوفر یاپلمسنی مشکوك کوریيورز. ذاتاً بغداد خط کبیری امتیازی‌ده بوکا مانعدر . هرحالده بوکون کربلاده حکومت مرکزیه‌نك ، اوقاف نظارتنك مشروطیت حاضره‌نك بحق نظر تدقیـق وهمتنی جلبـه لایق خزینه‌لر مدفون اولدیغی ـ بوخزینـه‌نك بلكه‌ده

بونلر وقتنده صاتیلوب بدلینه پایدار اوله‌جق برامر خیر وجوده کتیرلمش اولسه ایدی ، روح پاك حضرت سید الشهدا البته دها زیاده شاد ایدلمش اولور ایدی .

حضرت عباسك خزینه‌سی اساحه دهپوسی کبیدر . خزینه‌یی تشکیل ایدن ایکی اوطه طاوانلرینه قدر قامه وقلنج ایله طولودر . شایان تأثردرکه بوتون بو اساحه‌نك اقسام خشبیه‌سنی میلیونلرجه کووه‌نك دندان تخریبی محو وبرباد ایتمش . بورادە نافتالین وکافور قوللانمسنی بیلمیورلر . محافظه ایچون یالکز توتون قوللانیورلر . اوده طبیعی فلاکتك اوکنی آله‌میور .

حضرت عباسك‌دە خزینه‌سنده اوست اوسته وضع اولونمش صندوقلر طولوسی شاللر ، ایپکلی ، صرمه‌لی پردەلر ، شمعدانلر واردر . فقط بونلرده طوردیغی یرده اسکییوب چورومش . هیچ بریشه یاراماز برحاله کلمشدر . یالکز برقاچ یوزلیرا قیمتنده مرصع بربوروش ، غایت نادیده برشمعدان وآلتون برقلنج انظار دقتی جالبدر .

امام علینك خزینه‌سنده هربری برقاچ یوز وحتی برقاچ دانه‌سی بیك ودها زیاده لیرا قیمتنده پك دلنشین ومصنع کلیملر نظر حیرتی چاریقدەدر . ایپك وصرمه

قپانمش قالمشدر . بوقپالى خزينه‌ده‌كى مجوهرات واشيا ايچون مختلف تخمينلر وار . حتى برائرده اوتوز ميليون ليرالق مجوهرات موجود اولديغى كمال مبالغه ايله ادعا اولونيور . بوكا پك‌ده امكان يوقدر كليتدارلرك وسائر بعض اسكى ذواتك افاده‌سنه نظراً بوخزينه‌نك قيمتى بش آلتى يوز بيك ليراقدر اوله‌بيلير ايمش . مع‌مافيه بوبابده نه‌سويله‌سه‌م مغيباتدن بحث ايتمش كبى اوله‌جغم ايچون بوخزينه‌نك تحقيق وتقدير قيمتى حكومت مشروطۀ عثمانيه طرفندن برهيئت مؤتمنه ومعتمديه توديع ايدلمك لازم كله‌جكنى بيان ايله اكتفا ايده‌جكم .

ديكر خزينه‌لره كلنجه اونلرى كوردم. حضرت حسينك خزينه‌سنده ذكره شايان اولمق اوزره برقاچ يوز ليرا قيمتنده برتاج ـ كه برهند راجه‌سى طرفندن اهدا اولونمش ـ ايله برايكى بيك ليرا قيمتنده زمردلرله مرصع برقليچ كوردم .

اوست اوسته وفقط توزايچنده قالمش واولديغى يرده قاله قاله چورومش بى‌حدوحساب پرده‌لر، شاللر واردر كه بونلر شيمدى صاتيلمغه چيقارلسه ظن ايدرم اوقيمتى حائزاوله‌ماز. اون اون‌بش بيك ليرا قيمتنده اولان بواشيا ايشته بويله محكوم عطالت اوله‌رق چورويوب كيتمشدر.

ذى قيمت اشيادن مركب برز مهم خزينه وار . فقط الك
زنكين خزينه حضرت على تربهٔ مباركه‌سى نزدنده كيدر
زيرا نجف وهابيلرك وسائره‌نك يغما وغارتنه معروض
اولمقدن قورتولمشدر. تربهٔ حسين وعباس رضى الله عنهما
يوز اون سنه‌دن برى دفعاتله نهب وغارت ايديله‌رك عصرلردن
برى ايچنده مدخر خزائن محو اولمش . فقط نجفده‌كى
خزينه اولديغى كبى محفوظ قالمشدر . بوده شهرك چابوجاق
سوزايله احاطه ايديله‌بيلمسى سايه‌سنده اولمشدر .

نجفده ايكى خزينه واردر كه برى قديمدر، هيچ آچيلماز
يالكز بر دفعه ناصرالدين شاهك زيارتى اثناسنده
عبدالعزيز خان حضرتلرينك اراده‌لريله كشاد اولونمش
حتى اوقاف ناظرى كمال پاشا حين كشادده حاضر بولونمق
اوزره صورت مخصوصه‌ده اعزام ايدلمش ايدى . اووقت
ناصرالدين شاهك آرزوسى ومساعدهٔ سنيه اوزرينه
٦٥٠٠ ليرا قيمتنده محرر اولان مرصع ونادیده برقنديل
خزينه‌دن چيقاريلوب تربه‌نك يوقاريسنه تعليق اولونمشدر.
بوقنديل اليوم تربه اوزرنده‌در . ناصرالدين شاه دخى
خزينه‌يه مرصع برقليچ علاوه‌سيله كيتمشدر . بيكلرجه
ليرا دكرنده‌در. اووقتدن برى بوخزينه بغدادده‌كى والى‌كى
اوزمانه تصادف اولان مدحت پاشا ايله كمال پاشانك مهرلريله

نه اوله‌جغز ؟ اومزى المزدن آله‌جقلر ديه آغلايه آغلايه بيان‌حال ايتديلر ؛ مع مافيه كربلا بلديه‌سى بو مخنق محبس محلنى اميد ايدرم‌كه سرعتله هدم ايدر .

غريبدركه آلتمش بيك قدر نفوسى اولان ، سنه‌ده ايكى يوز بيك قدر زائره كذرگاه بولونان كربلاده نه بر مكتب اعدادى نه‌ده برخسته‌خانه يوقدر . دها شيمدى بلديه‌جه بر خسته‌خانه انشاسنه باشلانيور . فقط سفالت و امراض ييغنى اولان بومملكتده بويله برخسته خانه‌نك نه تأثيرى اوله بيلير ؟

بونكله برابر پاره تداركى ممكن دكلمى ؟ عتبات‌عالياته عاشق ومتحسر بونجه اكابره واغنيانك اوقدر نذور وخيراتى واركه بونلردن يوزده برى بويله انفع بر ايشه تخصيص اولونسه ينه مثوبات بى نهايه‌يه مظهريت محققدر. ذاتاً نه حاجت ! مراقد مباركه‌نك ياننده عاطل واكثر اشياسى چورومكه محكوم اويله قيمتدار خزائن واردركه اونلردن ثمردار ونافع بروقف خيرات وجوده كتيرلسه شمديكى حال عطالتلرينه نظراً بيك قات دها خيرلى بر ايش كوريلور اليوم حضرت عباس ، حضرت حسين وحضرت على افندمز حضراتنك تربه‌لرى يانى باشنده حكمداران ، رجال واغنيا طرفندن اهدا اولونمش

سوقاق سوز ایله خانه‌لر آره‌سنده قالان غایت طار برمنفذدن عبارتدر . ایشته بوطار كذركاهده سورك بدنلرنده برطاقم دلیكلر وجوده كتیرلمش ، برباقوشك بیله بارینه‌میه‌جغی یارم متره یوكسكلكنده‌كی بوقوغوقلرك هر بری برمسكن اولدیغی كورنجه شاشدم. اوساكنلرینه دقت ایتدم كیمی كور ، كیمی طوپال ، كیمنك یوزی كوزی شیش ، حاصلی هر بری برعلت سقیمه ومدهشه‌یه مبتلا ، بویله پیس ومردار ایزبه‌لرده اوطورانلرك ذاتاً صحتنده نه خیر قالیر ؟ بوسوقاق سكنه‌سی فضله اوله‌رق سوقاغی كندیلرینه خلا اتخاذ ایتمشلر دیكر طرفدن سوقاغك حال لوثنی كورن دیكر جوار یرلرده نه‌قدر لوثیات وار ایسه كتیروب اورایه دوكیورلر. سوقاق روزكار آلماز، كونش آلماز . فضله اوله‌رق عفونت انسانی بوكالته‌جق درجه‌ده شدید .. ایشته بوصیقنتیلی برزخدن چیقمق ایچون بش اون دقیقه وقتم كیتدی . چیقدیغم وقت باشم دونمش ، صفرام قبارمش ، یره دوشمه‌مك ایچون رفیقمك قولنه طایانمغه مجبور قالمش ایدم .

شمدی بوسوزی یعقوب انقاضنده‌كی طاشلردن برخسته‌خانه بناسی یاپمق ایستیورلر . بونی طویان اهالی محله یأس ایچنده نالان بولونیورلر . حتی برقاچ قادین

اوقـویه‌رق زوار طوپلامق وصـوکره قافله‌دن بهر آدم باشنه براجرت آلمقدر . بونلر زواره دلالت وارشاداتده بولونورلر. عتبات عالیاتك آلتون قبه‌لری کورینور کورنمز درحال اجرتلرینه کسب استحقاق ایدرك زواردن قبض معامله‌سنی اجرا ایدرلر .

آندن صوکره صوت بلند ایله صلوات وتسـلیمات کثیره‌رك ، تهلیل ایده‌رك شهرك سوقاقلرینه داخل ونهایت مرقد مبارکك صحننه واصـل اولورلر . اوراده مزورلر (زیارت ایتدیرن کیمسه‌لر) کندیلرینه برر اوزون موم صاتارلر ، موملر مشعله‌کبی یاقیلور. ینه صلوات وتهلیلات ایله تربه‌نك قسم داخلیسی زیارت اولنـور . وکیجه‌نك ساعت دردنه، بشنه‌قدر بوکرما کرمی ٔ حرکات دوام‌ایدر.

کربلا نجف وکاظمیه قصـبه‌لری بوتون حیاتلرینی زواره مدیوندرلر. قسم‌اعظم‌اهالی‌فارسی‌یی اوکرنمشلردر. مع مافیه بوزوارك قسم اعظمی عتبـات عالیـاته وارنجه پاره‌لری توکنه‌رك یاانواع علل واسـقامدن ترك حیـات ویاذل سؤالی ارتکاب ایدییورلر. کربلا ونجف‌اهالیسنك بلکه ثلثی‌دیلنجیدر. کربلانك باب‌الغربیه‌سندن باب‌بغداده قدر امتـداد ایدن بریولدن کچدم . کوردیکم منظره‌نك فجاعت وسفالتی ابدیاً حافظه‌مده منقوش اوله‌جقدر .

ایتمدیکنی صوردم : « هزار جانم قربان علی » جوابنی ویردی. بوجواب مسکت اوزرینه یولده کندیسنه برمرکب تدارك ایدوب بیندردك .

طوپرنجـدن نجفه یتشـمسی ایچون جیبنه براز یول خرجانی ویردك . صانکه یکیدن جانه نائل اولدی .

کوفه‌ده ایکن دیکر برصحنهٔ فجیعه کوردم . جنازه‌دن بك آز فرقلی برآدم برآن اول مشهد علی یه قاووشوب اوراده جانی ویرمك ایچون کوفه‌دن نجفه کیدن تراموایه آتیلمش ایدی . اوصره‌ده قوللرا حقنده تقیدات اجرا ایدلدیکندن ترامواجی ایواه قرانته اوله‌جق دیه فغـانه باشلادی . حریفی برچاوره کبی قالدیروب یولك کنارینه ییغیویردیلر . کوزلرینی سمایه طوغری آچـوب احتمال که مافوق‌الطبیعه برقوتك مانیوه‌له کبی کندیسنی نجفه آتمسنی تمنی ونیاز ایلیوردی.. تااللی کونلك یولدن کلن بوغریبه حالت نزعده ایکن بودرجه عزم وفعـالیت بخش ایدن عشقك نه‌بی‌پایان برعمان شوق وخواهش اولدیغنی دوشونه‌رك حیرتلر ایچنه طالدم .

زوار اکثریا قافله قافله کلیرلر . بونلرك چاووشلری وارکه‌برنوع چیغیرتقانلق وظیفه‌سنی ایفاایدر. چاووشلرك وظیفه‌سی هرسنه ایران ایچریلرینه طـالوب مرثیه‌لر

زيارتكاهلر ايچنده تاهنددن، روسيه‌دن و ايراندن جلب مشتاقين ايلينلر الك زياده نجف اشرف ، كربلا ، كاظميه و سامرا مواقعيدر كه بونلردن يالكز امام حسن العسكری و امام علی الهادی افنديلرمز حضراتنك مرقدلرينی حاوی اولان سامرا موقعنی زيارت سياحت اخيرمده هنوز تيسر نمای حصول اوله‌مدی . ديكر عتبات عالياته كيدن مشتاقينك حالنی كوردم . حقيقةً سفيل و پريشاندرلر . دوشونيكز تا خراساندن، مازندراندن صغوقده، كونشده اكثريا مصارف سفريه يا كلش حساب ايلديكی ايچون كافی كلميه‌رك - پاره‌سز پولسز ماشياً كلن بو بيچاره‌لرك حالنی ... قسم اعظمی آچلقدن ، خسته لكدن رنكسز ، صولغون ، عليل اولان زوارك بوطاقتسزلكلرينه رغماً ينه اومقامات مقدسه‌يه نه‌بيوك براستعجال ايله قاووشمق ايستدكلرينی كوروبده يوركلرك صيزلامامسی ممكن دكل . كربلادن هنديه مركزی اولان طويريجه كيدر ايكن انسان بيلمز برايرانی حيوانلرمزك يانته قاتلدی . بكزی صارارمش، اوزرنده‌كی ايصيتمه نوبتندن آلننددن ترلر بوشانان بو بدبخت نجفه كيديور ايدی ؛ يالكز كيدر ايكن صويولوب اولدرلمك قورقوسندن يانمزه صوقولمش ايدی . نيچون كربلاده اوطوروب استراحت و كنديسنی تداوی

عباس حضرتلری نامنه یمین ایدنلره قارشو آرتق هر درلو اعتراض قاپیسی قاپانیر .

جناب حقه ویاقرآن کریمه ایستدیککز قدر یمین ایدیکز ؛ جهلای ناس بوکا اصلا اعتبار ایتمزلر . نجفده مصادف اولدیغم مشاهیر اشقیادن عطیه انکار صددنده دییوردی که : « بکا اسناداتده بولونانلر طوغری سویلیورلرسه کیتسونلر برکره سیدناعباسك حرم شریفنده یمین ایتسونلر . »

بر فلاکت و مشقته اوغرایانلر یا علی و یاخود یاشیخ عبدالقادر ویاخود یاحسین ویاخود یاعباس دیه استمداد ایدرلر . عوام ناسدن یاالله ویاخود یارسول الله دینلره پك نادر تصادف ایتدم. شیخ عبدالقادردن یالکز سنیلرك استمداد ایتدکلرینی بوراده بیان ایتمك ضروریدر. حلهدن کوفهیه کیدرایکن بیندیکمز طراده (برنوع کوچوك کمی) عوینات جدولندن فراته چیقهجغی اثناده غایت صیغ برمحله اوطوردی . کمیجیلر کمی‌یی چاموز ایچنده سوروکلمك صورتیله شطه قدر کوتورمکه مجبور اولدیلر . اواثناده بربرینه « قل یاعلی ! » خطابنده بولونهرق یاعلی ! ندالریله وهوسهلرله بوچتین ومشقتلی عملیه‌یی اجرا ایتدیلر .

بومثاللر بورا زیارتکاهلرینك اذهان ناسده اجرا ایتدیکی تأثیرات عمیقه‌یی تماماً ارائه ایدر ؛ مع مافیه

١٥
زوار ـ زیارتکاهلر

معطل قالمش خزینه‌لر

عراقك همان هر نقطه‌سنده مقدس بر زیارت محلنه تصادف اولنور بورا اهالیسنك زیارتکاهلردن استمداد واستعانه‌ده‌کی میل و انهماکی هر یردن زیاده‌در. اماکن مقدسه هر کون متضرع وشفاعتخوان بیکلرجه زحمدیدکان ایله مالامالدر . کیمی شبکه‌لری اوپر ، کیمی عتبه‌لرده رومال عبودیت اولور ، کیمی جهری خطاب ایله رفع مطالب ؛ دهاباشته‌لری کریه‌لرله ؛ فزع وفریادلر ایده‌رك کوزیاشلریله برابر تمنی ودعالرینی اساله ایدرلر .

شیخ عبدالقادر کیلانی، امام اعظم ابوحنیفه بغدادك الك مهم زیارتکاهلرندندر . اهالی بالخاصه حضرت کیلانی‌یه اودرجه مربوطدرکه بوحضرت نامنه ایتدکلری یمینی الك مؤکد وقطعی یمینلردن عد ایدرلر . ذوات مبارکه نامنه یمین ایتمك بوراده قسم عوام بیننده جناب حقه یمین ایتمکدن دها قوتلی طوتیلور . حتی کربلاده مدفون

قزیلیور بو سایه‌ده بو سنه حله‌یه بر آز صو کله‌جك ؛ فقط بو تدبیر یالکز بو سنه‌یه مخصوصدر . حله اهالیسنی بسبتون مأیوس ایتمامك . بر سنه ایچون اولسون ، اوراسنك عمران زراعیسنی حصوله کتیرمك مقصدینه مبتنیدر . بو موقت مجرانك کله‌جك سنه‌یه قدر ینه ترسباب ایله طوله‌جغی محققدر .

ایشته الیوم هر کسك آغزنده دوران ایدن مشهور هندیه سدیسنك حال وشانی . انشاءالله بو دفعه‌کی عملیات بحق ثمردار اولورده هندیه سدینی نقرانی سلسله‌ شؤوندن قزیلیور کیدر .

مع مافيه بعض اهل خبره بونكده كافی اولمديغنی
ادعا ايديورلر . نهرك آغزنده ايستنديكی قدر عمليات
ياپيلسون، نهرك بزايزی (يعنی صدرك معكوس جهتی)
تطهير اولونمازسه ينه مجرا ترسبات ايله طولار وبودفعه
هم حله مجراسی قورور، هم ده سدهنك متانتی سببيله نهرك
شمال جهتی، يعنی مسبب طرفلری طغيان تهديدی آلتنده
بولونور . حله نهرينك دغاره وعفك جهتلرنده عشاير
نه كندی منفعتلرينی، نه عمومك منفعتنی تقدير ايدهميهرك
زراعت ذاتيهلری ايچون سكور يعنی مانعلر وجوده كتير-
ييورلر . صويك جريانی بو مانعلر اوكنده كسب بطائت
ايدر . ايچندهكی طوپراقلر ديبنه چوكر و بو صورتله
مجرا طوپراق ايله طولهرق صدردن كلن صولری چكهمز،
نهايت بوس بتون طولار بو(سكور)ی نصيحت ايلهمی،
جبر ايلهمی حاصلی هر نه صورتله اولورسه اولسون ازاله
ايتمدكجه بوتون فدارکارلق بوشدر. بو نقطه حقنده موسيو
ويلقوكسك فكرينی بيلميورم . فقط پك بديهی بر شی
اولديغی ايچون بونیاوده البته دوشونمشدر.

بونكله برابر اليوم ترسبات ايله مالا مال اولان حله
مجراسنی حفر ايتمك ضروريدر. كچن سنهدن بری برمجرا
ايچنده ٤٥ كيلو مترو طولنده ١٠ مترو عرضنده برمجرا

نه قدر طاش آتیلسه صاغلام بر تمل طوتدیرلمسی غیر ممکندر . اوحالده تملی صو ایچنده دكل قرهده قورمق، دها طوغریسی صناعی بر مجرا یاپوب سدهیی اوراده وجوده کتیردکدن صوکره صویك جریاننی اورایه سوق ایتمك لازم کلیور .

فی الحقیقه شمدی اسکی سدهنك بش اون دقیقه شمالنده سکسن ، طقوز یوز متره طولنده قوس کبی بر مجرا قازیلیور . قازلمقده اولان بو مجراده (٣٦) قپولی محکم بر سد یاپیلهجق مجرای صناعینك سد جدیده وارمدن اول صول ساحلنده شمدیدن حله ایچون اسکی مجرایه ملاقی اولمق اوزره بر منفذ . برصدر کشاد اولونهجق . بوصورتله فرات مجراسی آچیلدیغی وقت سدهنك قپولری احتیاج نسبتنده قپادیلهرق صولر شیشیریلوب حله مجراسنه آقیدیلهجق صویك فیضان زماننده ایسه ذاتاً قپولری قپامقسزین دخی ایکی مجرایه صو یتیشهبیلیر . بو عملیاتده نقده تحویل ایدیلنجه (١٤٠) بیك لیرالق مدهش بر یکون قارشوسنده بولونهجغز . فقط یالکز ایالت سنه ظرفنده واردات دولتك اللی آلتمش بیك لیرا آرتهجغنی دوشونورسهك بو پارهیی عملیات موفقیته اقتران ایتمك شرطیله اصلا استکثار ایدهمیز .

اوله‌ماز . وبر كون كلير كه شدت مياه مطلقا بو تملك متانتنی
صارصار .

مع مافيه يكی سيستم ياپيلمقده اولدقلری سده ايله عمليات
متفرعه ختام بولونجه‌يه‌قدر اونلرده اسكی سده‌يی تحكيمدن
باشقه چاره بوله‌ميورلر . بناءً عليه آچيلان دليكلری
ينه طاشلر . فقط صناعی جسيم طاشلرله طولديرييورلر .
شويله كه عمليات موقعنده ياپيلان كوره (طوغله فابريقه‌
لری)لردن اخراج اولنان طوغله‌لرله يدی سكز متره
ارتفاعنده مكعب شكلده وتام سده‌نك آچيلان رخنه‌سی
كنارنده ستونلر ياپيليور . صوكره مواد مشتعله‌يه مانيوده
خدمتی ايفا ايتديريله‌رك بوستونلر مدهش بر شلاله ياپان
رخنه‌نك ايچنه دوريليور . برطرفدن كچن سنه‌كی رخنه
بوصورتله طولديريلوب ديكر طرفدن سده‌نك اقسام
سائره‌سی تحكيم ايديلنجه اسكی سده تعمير اولونمش ،
حله‌يه صو كيتمسی تأمين ايدلمش اوله‌جقدر . اسكی سده‌نك
تعميری ايچون كچن سنه‌وبو سنه اجرا ايديلن عملياتی نقده
تحويل ايدنجه (٣٠) بيك ليرالق بر يكونه واصل
اوله‌جغز .

فقط بو بر تدبير موقت اولديغی ايچون مهندسلرك
اصل پروژه‌سی باشقه‌در . مادام كه صويك حين جريانده

مركز سلطنته قارشو ابراز ايديلن اثر صداقت وارتباط اوزرينه اولان سدّه‌نك سوكيلمسنى وحله مجراسنك ينه صودن محروميتنى انتاج ايتدى .

ايشته شمدى موسيو ويلقوكس ورفقاسى بو ضررى تلافى ايله مشغول بولونيورلر . اولجه ياپيلان سدّه برچوق متره ارتفاعنده ايدى . صولرك بر چوق متره شيشمسى ترسبات ايله طولواولان حله مجراسى صدرينك (صويك نهره جريان ايدن نقطه‌سى) كافى درجه‌ده صو آلمسنى تأمين ايديور ايدى . كچن سنه موسيو ويلقوكس اسكى‌يى دوزلتمك ايسته‌مش . آچيلان دليكلردن برينى تحكيم ايتمش . فقط صو شدتلى كلنجه سدّه‌نك ضعيف اولان ديكر بر نقطه‌سنى ييقمش . دها بيوك بر مجرا آچوب برچوق متره ارتفاعنده اولدقجه مدهش بر شلاله حصوله كتيرمش . اختيار ايديلن مصارفك كافه‌سى بوصورتله هبا اولوب كيتمش . عمليات باشنده بولونان مستر (مدليوت) ومستر (آبه‌دت) طرفندن ويريلن ايضاحاته نظراً اسكى طرزده ياپيلان سدّه نه قدر متين اولورسه اولسون ينه موقت بر تدبيردر . زيرا تمامى لاعلى التعيين صويه آتيلمش صخور واحجار تشكيل ايدر . بونلر ايسه ثابت بر تملى

کنارلرندهکی معمورهلرك خراب وبالخاصه نجفك صوسز لقدن بی تاب قالهجغنی ادعا ایدییورلر .

فی الحقیقه بوکا شمدیدن طراق دوبهلریله و بالخاصه سکورك رفعی و (نقاره) دینیلن موقعدهکی موانعك ازالهسی صورتیله بر چاره بولمق وصویك کما کان ایکی یه انقسامنی تأمین ایتمك لازمدر .

الحاصل مسیبك جنوبندن وسدهقربندن اعتباراً سماوه قربنه قدر فرات ایکیسی سنهنك اون آینده قورور ودیکر ایکیسی تماماً جاری درت مجرایه مالکدر .

سدهیی انشا ایتمك ایشته بو درت مجرانك عینی زمانده جریانی تأمین مقصدینه معطوفدر . وقتیلهده بو احتیاج تماميله حس اولونمش ، سدهلر یاپلمش فقط سوء استعمالات سببیله هر ایش چوروك یاپیلهرق صویك ایلك حملهسی اوزرینه عملیات منهدم اولمش کیتمش ایدی . جدیتله یاپیلان صوك سده مرحوم سری پاشانك زمان ولایتنه تصادف ایدر . فی الحقیقه اوزمان یاپیلان عملیات نتیجهسنده بوندن یدی سکز سنه اولنه کلنجهیه قدر صویك حله مجراسنه متمادیاً آقسی تأمین اولونه بیلمش ایدی. بالآخره تعمیرات وترمیماتده سنهلرجه واقع اولان اهمال وتعمیرات مصارفنك استانبوله کوندرلمسی صورتیله

آقدیغی حالده بر جزیرهٔ منبته حاصل اوله‌جق . مع‌مافیه کرك حله مجرای قدیمی کرك هندیه مجرای جدیدی بر بریله تلاقی ایتمدن اول ایکی‌یه آیریله‌رق کندیلرینه مخصوص برر مابین‌النهرین تشکیل ایلیورلر. حله آقدیغی تقدیرده عفك ودغاره قوللرینه آیریله‌رق صوکره بونه قوللر بر برینه قاووشیور . هندیه ایسه ـ که شمدی فراتدر ـ سده‌نك تقریباً یدی ساعت جنوبنده ذوالکفل موقعنده انقسامه اوغرایور و بر قسمی کوفه وجعاره جهتنه . دیکر قسمی شامیه جهتنه کیدیور . صوکره ایکی نهر شنافیه ناحیه‌سی مرکزینك بر آز شمالنده بولوشه‌رق طار بر مجراده عادتا ایکی تپه آره‌سنده شدتلی بر جریان حصوله کتیرییورلر .

شمدی بونلردن شامیه مجراسی وقتیله هندیه‌نك حله مجراسنه اوینادیغی رولی نجف مجراسنه اوینامق اوزره بولونیور . زیرا فرات صویی کفل موقعنده شامیه مجراسنی دها زیاده بکه‌نیور . کوفه مجراسی ایسه یول اوزرنده قبائل طرفندن پرنج وسائره زراعتی ایچون یاپیلان طوپراقدن بر نوع مانعلر (سکور) سببیله ترسبات حاصل ایدییور. اهل خبره اون اون بش سنه کچمدن کوفه نهرینك حله نهری کبی قورویوب

آلیشیق اولدیغی اصل مجرانك صویی یواش یواش آزالمغه باشلار . وحتی بوس بتون قورور . شمدی سنه‌نك ایکی آینده صو فراتك اصـل مجراسنده یعنی حله جهتنده قالیور ، سائر وقتلر بو مجرا صوصامش . بوغازی قورو-مش اوله‌رق ایکی طرفنده‌کی مزارع ومشاجری ده برابر قوروتیور . بر مجرانك قورومسی دیکر مجرا ایچون فیض نثار اولسه یینه ایی ، هندیه مجراسی مع التأسف حله مجراسی اوزرنده‌کی معموریتی تأمین ایده‌میور . زیرا حله مجراسنك همان هر طرفنده مهم مهم نهرلر حفریله مهما ایکن تقسیم میاهه خدمت اولنه‌رق اعمارات اجرا ایدلمش اولدیغی کبی مجرانك ساحللری ده ایکی طرفده‌کی طوپراقلرك قانه‌قانه صو ایچملرینه مساعد بر وضعیتده‌در . هندیه مجراسنه کلنجه یاقابنه صیغمیوب طاشیور ، زراعتی تخریب ایدییور ویاخود نهرك یتاغنی میلی حسبیله حفر ایده ایده ایکی ساحلنی فیضان زمانلرنده دخی فیضندن محروم ایلیور . اوصورتده‌که ساحللرده‌کی عطشانین زراعت ، صویی بعض یرلرده آیاقلری اوجنـده اقار کوردکلری حالده اکیلوب دوداقلرینی تماس ایتدیره‌میورلر .

حله مجرای قدیمی ایله هندیه مجرای جدیدی سماوه‌نك بر آز شمالنده برلشیورلر . بوصورتله ایکی نهر عینی زمانده

مسافه‌یی کروان ایله اوچ کونده قطع ایتمش اولدیغمزی تخطر ایدرك بوقدرجق بر ترقیدن طولایی جناب حقه عرض شکران ایلدم. آرابه‌یی اختیار ایدن یولجیلر بالنسبه معتبر کیمسه‌لردر. زیرا کیدوب کلنلرك قسم اعظمی مرکبه ویا آته ویاخود قیصراغه بینرلر؛ دها چوق قسمی‌ده بوش بوتون یایا یوریرلر. بوموسمده یول زحمتلی دکل ایسه‌ده طغیان زمانلرنده هر طرفی صو استیلا ایتدیکی وبعض محللره یایلان شوسه‌ده بالطبع بوزوق بولونه‌جغی ایچون یولجیلر پك زیاده زحمته دوچار اولورلر.

بولده وفرات اوزرنده ناحیه مرکزی اولان مسیبدن آرابه ایله بر ساعتدن براز دها جنوبده هندیه سدده‌سی موقعنه تصادف اولونور. هندیه‌نك حکایه‌سی دفعاتله سویلنمش. فقط مناسبت دوشمش ایکن ینه خلاصه ایده‌م:

وقتیله فرات مسیبك جنوبندن یارم ساعت مسافه‌ده حله طریقنی طوتیور ایدی. بوندن تقریباً یوز سنه مقدم صاحب خیر بر هندلی نجفه صو کوندرمك اوزره حله مجراسی اوزرنده هندیه نامیله بر قنال آچار. فرات بو مجرادن دها زیاده خوشلانیر. بو کوچك جدوله متمادیاً هجوم ایدرك یتاغنی، کنارلرنی متمادیاً یر، کمیریر، کنیشله‌تیر. اودرجه‌یه کلیرکه نهایت بیکلرجه سنه‌دن بری

ايديور. ديكر مجارى وانهارك قروكيلرينى وخريطه‌لرينى آلمغه وقت بوله‌ميور .

مع مافيه ظنمزه كوره هنديه سده‌سنك موسيو ويلقوكسه تحميلى بوقدر بسيط برسببه‌مستند اولماملیدر.

مهندس محترم مدت مقاوله اثناسنده كنديسنه توديع ايديله‌جك كافهٔ وظائفى ايفا ايمكى درعهده ايتمشدر .

هرنه‌حال ايسه كاغداوزرنده قالان ديكر پروژه‌لردن صرف نظر شمديكى حالده همان بتون غيرت بحق هنديه سده‌سنه انعطاف ايتمشدر . هنديه‌سده‌سى عملياتى حكايه‌لريله تاچوجوقلقدن برى قولاقلرمزه طولمشدر. بواوغورده نه‌دن بوقدر پاره‌صرف ايديليور. ايشك بوقدر پاره‌صرفنه دكرى وارميدر ؟ بوجهتلرى آكلامق ايچون بالذات سده‌يه قدر كيتمكى موافق بولدم .

موسيو ويلقوكس ايله ملاقاتمدن ايكى كون صوكره كربلايه كيتمك ذاتاً نجه مقرر اولديغى ايچون بو سياحت وسيله‌سيله سده‌يه قدر كيدوب عملياتى كوردم .

بغداد ايله كربلا آره‌سى الك ايشلك يوللردندر . كونده ايكى طرفدن‌سكز قدر ديلبژانس آرابه‌سى‌قالقاركه هربر آرابه‌ده اون كشى بولونور . آرابه اون اون بر ساعت ظرفنده يولجى‌يى منزلنه يتشديرر . وقتيله بوعينى

ويرمم . مرجع اولان نافعه‌نظارتی ايله دخی انجق آلتی آيده بر كره مخابره ايدرم » جواب متعصبانه‌سنی آلدم . اصرار ايتدمسه‌ده او دها زياده عناد ايتدی . باقدم‌كه قفاسنه بويله قويمش بن‌ده واز كچدم .

موسيو ويلقوكس : «بو ايشدن چوقدن وازكچه‌جكم . فقط صوكره هركس بجره‌مدی ، اونك ايچون چكيلدی ديه‌جك ديه قورقيورم ، شرفم بنی بو ايشه صيم صيقی باغلامش . » دييور . صدق افاده‌سندن شبهه ايتمكه حقمز يوق . آنجق شيمدی‌يه قدر بوذاته كورديريلن ايشلر اصل سبب استخدامه نظراً درجهٔ ثاليه‌ده‌در . زيرا بو ذات ايكی نهرك تنظيم جريانی وتقسيم مياهی حقنده اولجه بر سياحت اثناسنده قباطاسلاق ياپمش اولديغی بر پروژه‌يی اكمال مقصديله جلب اولوندی ، وياخود كنديسنك غايهٔ املی بودر . يوقسه عراقك منفعت عاجله وحاضره‌سی جهتندن اك مهم اولان هنديه سده‌سی عملياتی اوكا كوره علی العاده بر متعهدك دائرهٔ مشغوليتنه داخل اولمليدر . حال بويله ايكن كنديسنه مادام عراقده مشغولسك شو هنديه سده‌سی ايشنی‌ده بيتيريوير ديمشلر ، اوده برانسانيت اولمق اوزره بو كلفت زائده‌يی قبول ايتمش . حال بوكه شمدی اك بيوك اوقاتنی ، مشاغلنی هنديه سده‌سی اشغال

بكاده بر معما كبى كلدى . موسيو ويلقوكس كنديسى بو معمايى حل ايتمش كبى كورينيور : ايشته ، دييور ؛ آرناوودلقده ، شوراده ، بوراده پاره صرف ايتديكز. عراقده‌كى انشا آته وقت وپاره قالمدى . » بودجه‌نك بر فصلى ديكر بر فصله كچه‌ميه‌جكنه ، بر سنه حسابنك ديكر سنه حسابنه قاريشديريله‌ميه‌جغنه دائر سويلديكم سوزلرك هيچ برى برى بالطبع قولاغنه بيله كيرمدى . ايش آداملرى هپ اويله‌در. نظرياتدن اينجه مطالعه‌لردن خوشلانمازلر. پاره‌امله كچمدى يااوته‌سى نه‌مه‌لازم؟ دييور؛ طوغريسى‌ده بودر. فقط بن بوتون بو تأخرلردن اصول سخيفهٔ قرطاسيه‌يى مسئول طوتمق ايستيورم كيم بيلير ، حواله‌سى هانكى كاتب طرفندن كجيكديريلن بر پاره بعضاً بويله بر مهندسك بوتون حساباتنى آلت اوست ايده‌بيلير.

نه‌كبى مطالب و مسائلدن طولايى مشتكى ايسه قيد ايدوب بكامن‌غير رسم ويرمسنى موسيو ويلقوكسدن رجا ايتدم وبو مشكلاتك نه كبى اسبابدن تحدث ايتديكنى مقامات عائده‌سندن بن استيضاح ايدرم ، معقول سببلر اوزرينه تأخرات واقع اولمش ايسه آكلارز ؛ دكل ايسه چاره‌سنه باقمش اولورز ديدم .

« بن واليدن باشقه‌سنه كاغد اوزرينه يازلمش بر شى

محل عمليات مراكز معموره‌دن اوزاق . سپارش ايديلن آلات . ادوات . خرج . مالزمه آلتى آى اول اصمارلانملى كه ايشه يارايه‌جق بر زمانده محل انشا آته واصل اوله بيلسون . بز ايسه بر چوق كشمكشدن صوكره پاره‌يى آلديغمز زمان سپارش وعمليات موسمى چوقدن كچوب كچمش اوليور . بوصورتله كيج وناتمام اوله‌رق ويريلن پاره‌لرده ايشه يارامييور .

بوطوفان شكايات آره‌سنده بالخاصه بر مدعاسى پك غريب كوزولدى . كويا آلتى يدى آى مقدم ينه بويله پاره صيقنتيسى ايچنده قيورانوب طورير ايكن بانق مديرندن شوقدر ليره كلدى مژده‌سنى آلير . مال قلمنه مراجعت ايدر . اصلى يوق جوابنى آله‌رق حيرتلر ايچنه دوشر .

موسيو ويلقوكس اوقدر مضايقه‌لره دوشمش كه بالفعل كندى كيسه‌سندن پاره صرفيله بعض ضرورى ومستعجل عمله تأدياتنى اجرا ايتمش .

كنديسنه مجلس مبعوثانجه كچن سنه ۲٦۰ بيك ، بوسنه‌ده ۱٦۰ بيك وبونلره ضميمةً ۲۰ بيك ليرا تخصيصات ويرلمش اولديغنى سويلدم ايسه‌ده بر درلو اكلايه‌مدى . اكلامق ايستمدى . طوغريسى بو حال

جنرال قونسلوسخانه‌لرك بايراق ستونى واپورديركى كبيدر.) قوص قوجه برديركك منتهاسنده متموج بر بايراق ، فقط بر عثمانلى بايراغى وار . تبعۀ عثمانيه‌نك بيله حائز اولمدقلرى بو بايراق كشيده‌سى صلاحيتنى بويله بر نمايش مخصوص ايله استعماله موسيو ويلقوكسى سوق ايدن جهت مطلقا عثمانليلغه فرط محبتى اولميدر.

كنديسى پك لاابالى مشرب اولديغى ايچون اقامتكاهنك هر طرفنده خريطه‌لر ، رسملر ، آلات مساحه بر پريشانى وطاغينقلق ايچنده‌در. انكليز اولديغى و چاى زمانى انكليزلر نظرنده اك مقدس ومحترم زمانلردن صاييلديغى حالده بو محترم ذات بو زمانى قوللرى صيوانمش بر ايچ كوملكله كچيره‌جك قدر لاابالى‌لكله امراره جسارت ايديور . انكليزلر اك صيجاق واك اوزاق مملكتلرده چاى زمانلرينى اونوتميه‌جق درجه‌ده متعصب وعادت پرست اولدقلرى حالده موسيو ويلقوكسك بو لاابالى‌يانه طرز تلبسى انكليز عاداتنه نظراً بر عصيان ايسه‌ده بولونديغى محيطك احتياجاتنه نظراً ضرورى بر اتباعدر .

موسيو ويلقوكس مأيوس ومشتكى.. پاره ويرميورلر. عمليات موسملرى الدن قاچيور . بر بچق سنه‌ده ياپيلمسى ممكن بر شى سنه‌لر مروريله آنجق وجوده كله‌بيلور .

١٤

ويلقوكس نه‌لر ياپيور ؟

ويلقوكس طرفندن مجدداً انشا ايدلمكده اولان هنديه سده‌سنى كيدوب رأى‌العين مشاهده ايتمدن اول بالذات مهندس ايله ملاقاته يعنى اولا مؤثرى ، صوكره اثرى كورمكه قرار ويردم .

نامنى بتون عالمه طانيتديرمش اولان بو ذات دور سابقده فريق كاظم پاشا طرفندن بغدادده ياپديرلمش اولان الك مكمل بر ياليده مستأجراً اقامت ايديور . شايان عبرتدركه بغدادك الك مطنطن ومعلا ايكى بناسنى اشغال ايدنلرك ايكيسى‌ده انكليزدر . بو بنالردن برى انكليز جنرال قونسلوسنك اقامتكاهى بولنان واوزرنده اكثر اوقاتده انكليز بايراغى تموجنما وپيشكاهنده كوچوك بر معيت حرب سفينه‌سى لنكرانداز اولان بسيط اهالى اوزرينه بالطبع تأثير خشيت‌القا ايديجى مهيب برسرايدر . ديكرى‌ده مهندسك سرايدر . وبونك ده اوزرنده‌ده بغدادك جنرال قونسلوسخانه لرينه مخصوص (بغداده‌ده

موانع مرتفع اوله‌جق ، هم دینامیت ایلك دفعه مملکته کیره‌رك طراقه‌سیله سطوت حکومتی سطحی نظر اهالیٔ جاهله‌یه اثبات ایده‌جك . . .

فقط بوناعوره‌لرك حقوق تصرفیه‌لری نه‌اوله‌جقدر؟ ناعوره‌لردن استفاده ایدن زراعتك صولری طولومبه‌وسائر وسائط ایله تأمین ایدلمدکجه بوایشه کیریشمك بنه‌تصعیباتی ، محق شکایاتی انتاج ایدر. دیکر طرفدن موسیو ویلقوکس نهرك شدتلی جریانلری اثناسنده‌واپورلرك‌اوجریانه‌قارشوحرکت ایده‌جك برسرعته مالك اوله‌میه‌جغنی ودها بیوك‌سرعتلی واپورك دهابیوك برحجم استیعابی‌یه مالك اوله‌رق صویه صیغه‌میه‌جغنی ادعا ایدییور. اغلب احتماله کوره فکرنده اصابت اولمامقله برابر هر حالده بو سوز محتاج تأملدر.

بونکله برابر فکرمجه عزم واصرار نتیجه‌سنده مطلقا بو واپورلر ولوکه سکسان یرده قضازده اولسون ایشلیه‌جك ومسکنه‌یه‌قدر واصل‌اوله‌جقدر. وقتیله‌مدحت پاشا مرحومده فرات ومسکنه واپورلرینی عادتا جبراً وقهراً مسکنه موقعنه قدر ایصال ایتمامشمی ایدی ؟

ایشته بغدادك قابلیت عمرانیه‌سی وبوقابلیت عمرانیه‌یه کوره تصور ایدیلن اجراآت حقنده‌کی خلاصهٔ فکرم.

قوديلری بورايه درج ايتمكدن مقصدا، معقول ومفيد آشبثاتك بويله وعليهنده نه‌درجه سوزلر جريان ايده‌بيله‌جكنی كوسترمكدر. اجرآتك اك نافعی اك زياده مشكل صورتده تطبيق اولونور. ايشته بوجده مسئله‌سی اك كوزل بر مثالدر.

استقراض بدلنك برقسمی اولكی مكتوبده بيلديرمش اولديغم وجهله دجله اوزرنده دميردن مضبوط بر كوپری انشاسنه تخصيص اولونه‌جغی كبی ديكر برقسمی‌ده بلديه نامنه واپور مبايعه‌سنه حصر اولونه‌جقدر. ساعتده اون ايكی ميل قطع ايده‌جك واپور فرات اوزرنده وبغداده بر كونلك مسافه‌ده كائن فلوجه ايله حلبه بر كونلك مسافه‌ده بولونان مسكنه ارهسنه ايشليه‌جك وبوسايه‌ده پوسته اون ايكی كونده استانبوله واصل اوله‌جقدر. پارلاق؛ بر تصور فقط بعض زبان درازان جناب حق بزی چوق پارلاق تصورلردن صاقلاسون ديورلر. واقعا بو تصورك اجراسنه بيوك بر عزم ومتانت ايله قرار ويرلمش. مجرای تفتيش ايچون طالغيجلر كوندرلمش. نهرك عمقی سير وسفره صالح بر حالده‌در دنيليور. مجرا اوزرنده ناعورهلر ايچون بر يكديرلمش اولان طاش ييغينلری قريباً واصل اولمق اوزره اولان ديناميت ايله بر هوا اوله‌جق. هم

«مائل انهدام» یایغر دسنك شیوعنه کافی کلدی . والی پاشا آچیله‌جق ایکی جاده‌ده بودغده‌یی وبو یایغره‌یی بر طرف ایتمك ایچون اشرافدن مرکب بر تخمین املاك قومیسیونی تشکیل ایتدیردی . بالطبع اووقت دغدغه‌نا صل برشکل اخذ ایده‌جکدر .

جاده‌نك کشادینه ، الکتریقلی ترامواینك ایشلمسنه معترض اولان بر قسم کیمسه‌لرده «جانم طیشاریده عربان اسکان اولونمدن ، سقی واروایه مخصوص کوچوك جدوللر دها آچیلمدی ، بیکلرجه ، یوز بیکلرجه فدان اراضی قوپ قوری وبوم‌بوش ... استقراض اولونان بوپاره‌لر تقدیم الاهم علی المهم قاعده‌سی موجبنجه اورایه تخصیص ایدلملی دکلمی ایدی ؟ دییورلر .

بونلره جواب ویرمك ایچون بلدیه‌نك استقلالندن ، بلدیه‌ده‌کی اجرا آتك دیشاریلرده‌کی اعماراته تأثیری اوله میه‌جغندن ، بلدیه بودجه‌سنك خزینه بودجه‌سندن بوس بتون آیری بر شی اولدیغندن ، بونکله برابر عثمانلی مجلس مبعوثاننك سقی واروای اراضی ایچون شمدی‌یه قدر عراقه ایکی سنه‌ده (٣٨٠) بیك لیرا تخصیص ایتمش اولدیغندن ، دور مشروطیتده هیچ برولایتك امور نافعه‌جه بودرجه مظهر معاونت اولمدیغندن بحث ایتمك لازم کلدی . بودیدی

چوق کیمسه‌لر دیوارلرك ییقیلمسندن صوكره مثلا دكان کرالرینك آرتدیغنی کوره‌رك متشکر قالدیلر . فقط بر چوقلری ده حقلرینك اضاعه ایدلدیکندن بحق بحث ایتدیلر . « مائل انهدام » دینیلان دیوارلر واقعاً طرز معماریسی مکمل . قالفه‌لری منتظم اولان بر بلده‌ده هدم اولنمق لازم کلیر . فقط بو قاعده‌یی بغدادده آطبیقه قالقیشنجه بوتون بغدادی خاك ایله یکسان ایتمك ایجاب ایدییور . زیرا الڭ یکی دیوارلر بیله محدبدر . حتی مناره‌لر اکریدر . وحتی امام علی افندمز حضرتلرینك تربه‌سی بناسنك قسم علیاسی بیله متمایلدر . نفس بغدادده بویله اولدقجه بغدادك دیشاریلرینه « مائل انهدامدر » دیه طاش اوستنه طاش براقامق ایجاب ایدرکه بوده البته موافق نصفت وعدالت اولەماز. ذاتاً بو کفتکولر اوزرینه بلدیه‌ده دخی « مائل انهدام » قاعده‌سیله بلدیه‌نك طام طاقیر قاصه‌سنی زونقدار ایتمك ممکن اولدیغنی آکلادی . پاره‌یی ویره‌ن دودوکی چالار نظریه‌سنی الڭ زیاده شیمدیکی بلدیه‌لر تقدیر ایتملیدر . اعمار بلده الڭ ضروری بر احتیاجدر . فقط قانونه رعایت دها ضروری ؛ دها مبرم بر احتیاجدر .

مع مافیه بوصورتله کندیلرنده بلدیه‌دن شکایته حق کورنلرڭ مقداری آزدر . بو آزلق بیله بوتون افواهده

دكل كنيش وعاليجنابانه بر ميزان ايله طارتيلمسنه متوقف اولديغى ايجابات سياسيه‌دن وحكمت حكومتدن اولديغى ايچون اثناى استملاكده تقرر ايدن بدل استملاك كاره يوزده اون دخى ضم ايديلوب بوفدا كارلقله اذهان ناس تسكين وتطمين اولونورسه دها اى اولور. بو يوزده اون فضله هر حالده حقيقى بر فضله اوله‌ماز . زيرا خانه‌دن چيقمق ، يكى خانه انشا ويا اشترا ايتمك البته صاحب خانه ايچون بر ضررى مؤدى اولور وبو ضررك عوضى ايچون بويله بر يوزده اون ويا يكرمى اوله بيلير . دولت صناديد استبدادك بيله حقنى يمدى ، بغداد بلديه‌سى ده فقراى ناسك بدل املاكنى البته يمز ويه‌مليدر .

اهالينك بويله برخوف وتلاشه دوشملرى بوسبوتون سببسز وحكمتسز دكلدر . فى الحقيقه بلديه اخيراً بر تدبير عاجل اولمق اوزره اهالى‌يى اصلا استيعاب ايده‌ميه‌جك درجه‌ده طار وايشلك اولان بعض سوقاقلرى وچارشولرى بلديه نظامنامه‌سى موجبنجه توسيع ايتدى . اثناى توسيعده بعض ديوارلرى مائل انهدامدر ديه ييقديردى . وحبهٔ واحده ويرمدى . مهندسلر ديوارلرى بر آز قنبورلى كورونجه مائل انهدام اولديغنه حكم ايدييور وهمان بدلى صاحبندن اولمق اوزره ييقيورلر . بوحاله رغماً ينه بر

اثناسنده فضله قلان پاره دیکر دها پك چوق احتیاجاته صرف اولونور دیبورز . بو سوزك اصابتی درکار اولمقله برابر جاده‌نی نره یه‌قین وتجارتکاه محللردن کچیرمك ایستینلرك فکری ده بوش دکلدر . بونلرده دییورلرکه جاده اك زیاده ایشلك یرلرده آچیلملی که تجارته خدمت ایتسون . بوش یرلرده آچیله‌جق جاده‌نك فائده‌سی اوله‌ماز . وبوصورتله ظاهرده کارلی کوریلن بومعامله حقیقتده ضرر محض اولور . جاده‌نك آچیلمسنه اعتراض ایدنلردن دیکر برقسمی ده جاده‌نك خانه‌لری قربندن کچمسندن قورقملریدر . برچوق ذواتك اوته‌دن بری ایچلرنده کوزلرینی آچوب بولودکاری پدر ویا اجدادمانده خانه‌لرینك کسیلمسنه ویا بتون بتون خاك ایله یکسان اولمسنه کوکللری قائل اولمیور . بونی اك مقدس اك محترم بر حسلرینه طوقونیلمش کبی بر تجاوز فرض ایدییورلر . اعتراضاتك ایشته بو حسی جهتی . دیکر بر جهتده قورقودر : بز فقیرز . اومزی یقه‌جقلر . پاره‌مزی یا آز ویره‌جکلر ویا هیچ ویرمیه‌جکلردر . هرکس بر تلاش ایچنده . مع مافیه اعلانات مکرره ایله نصائح مؤثره ایله . اجراآت فعلیه ایله بو خوف وتلاشك تأثیرینی ازاله ممکن اوله‌جقدر . حتی بر امرك موفقیتله نتیجه‌لنمسی ایشك خسیس وطاربرمقیاسله

تصورنده بولوندیغی کبی دیکر طرفدن بویکی محله‌لرك پلانلرینی تنظیم ایتدیرییور. عساکر موجوده‌یی خارجه چیقارمسی انضباط عسکریجه بر فائده‌یی مستلزم اولدی . فقط دیکر بر فائده‌سی‌ده اوله‌جقدر . زیرا پاشانك نیتی خارج شهرده ضابطانه مخصوص وبغداده کوره یکی اصـولده خانه‌لر انشاسیله آنلره ایجار وبو صورتله یکی بر محله احداث ایتمکده‌در .

شهرك داخلنه کلنجه‌شیمدیکی حالده سدرمق قبیلندن بعض توسیعاته توسل ایلمکده‌در. عقدی معامله‌سی ختامپذیر اولمق اوزره بولنان ایکی یوز بیك لیرالق استقراضك بر قسم مهمی ، اغلب احتماله کوره ۹۰ بیـك لیرالق بر مقداری ، شهری نهره مهما امکن موازی اوله‌رق قطع ایده‌جك یکرمی ایکی‌مترولك کنیش بر جاده‌نك کشادینه حصر اولونه‌جقدر . بوجاده‌نك آچیلمسی تحت وجوبده‌در . بونکله برابر بوجاده‌دن طولایی بر چوق قیل‌وقال وقوعه کلمکده اولدیغنی‌بیانه حاجت یوقدر. کیمیسی‌یولك کذرکاهنی بکه‌نمیـز . نهره‌یقین بریردن کچه‌جکنه‌اوزاقدن کچسون هم اوزاق یرلرك عمرانـنه خدمت ایدر هم‌ده استملاك املاك ایچون بالاده‌کی مقدارك انجق ثلثی قدر بر فدا کارلق اختیار ایدلمسنه‌سبب اولور وبومضایقهٔ‌بلدیه

طوله بيلور . زيرا شوراسنيده دوشونمليدركه بغدادك نفوسى يوما فيوما شايان حيرت بر صورتده تكثر ايدييور برطرفدن مظهر اولديغى نعمت آسايش ، ديكر طرفدن اطرافى يوزلرجه ، بيكلرجه كويلردن ، چوللدن عبارت جاذبه‌دار بر نوع جزيرهٔ پر خضارت اولمسى نفوسك اوزايه عادتا آقسنى انتاج ايدييور . حال رفاه وخضارته كيرمك ايستين بر كيمسه ايچون بغداددن بيوك ومهما امكن هردرلو احتياجاتى دفعه كافى بر مركز يوقدر . عراقك ساكن ومتمدن اولمق ايستين قسمى تا حلبه ، شامه ، استانبوله قدر شد رحال ايدەمز . ايشته بوندن طولايى فكر تمدن بو مملكتده تعمم ايتدكجه بغدادك كثافت نفوسيه سى آرته جقدر . برده قواعد صحيه يه رعايت واطفال وكبارك بو قواعد سايه سنده محافظهٔ صحت وحياتنه غيرت اولونسه البته بو تزايد نفوس مسئله سى مبسوطاً متناسب دينيله جك بر درجه يه بالغ اوله جقدر . خارج بلده ده تأمين آسايش وانضباط وتكثير اسباب زراعت دخى بغدادك جاذبه سنى تزييد ايده جكندن بويكى محلاتك . دها طوغريسى بويكى شهرلرك طوغمامسى متصور دكلدر .

ناظم پاشا بر طرفدن داخل بلده ده لزوم جاده لرى ، بالخاصه الكتريقلى تراموای مرورينه مساعد جاده‌یی آچمق

کثرت نفوس واسکیسنه نظراً کثرت ثروت ایسترایستمز ارباب ثروت ویاری فضله بردرجهٔ ترفه وتنعه سوق ایتمشدر . انجق ایشته اوساحلخانه‌لرك انشاسی بر قاعدهٔ سالمه‌یه ربط اولنمامق عفوی غیر قابل بر اهمال وتسیب تشکیل ایدر . شمدی‌یه قدر یاپیلان یالیلرك اوکنه ریختیم یری ترك ایدلمه‌مش . بر کور دوکوشیدر کیتمش . هر کس ایستدیکی کبی ساحلخانه یاپمش . بوصورتله شطك لطافتندن یالکز اوقصرلرك سکانی استفاده ایتمکده . . فقط بوندن صوکره یاپیله‌جق یالیلرك اوکنه سیر وتنزهه مخصوص بر ریختیملق‌یر ترك ایتدیرمك بلدیه‌نك وظیفه‌سیدر . زیرا نهرلك اقشام وصباح ساحلنده کزینمك کولکه‌یه ، صویه بودرجه تشنه اولان بوممکلت ایچون یالکز بر احتیاج ذوق دکل عینی زمانده بر احتیاج صحیدر . ایشته اعمار بلده نقطهٔ نظرندن بوجهته دوغری واسع بر ساحهٔ اجرا آت !

فقط یکی محله‌لر یالکز یالیلر بویندن عبارت اولمیه‌جقدر . بوکون تراموای وسائر وسائط سریعهٔ نقلیه آز زمانده شهره متصل ، شهره یقین یکی یکی محله‌لر وجوده کتیره‌بیلیر . باب الشرجی (شرقیدن غلطدر) دینیلان محلك خارجی واعظمیه ایله شهرك آره‌سی آز زمانده یکی بنالرله

ایشته بونك ایچون پرکل ایله کونیه‌یی اله آله‌رق ایستدیکی کبی طرح وتنظیم اولونه‌ماز. بوکبی قدیم شهرلرك الك ایشلك یرلرنده نفسلك مقامنده اولمق اوزره برقاچ جسیم جاده آچدقدن، قالدیرم تفریشی، لغملر انشاسی کبی الزم واهم امورصحیه تأمین ایتدکدن صوکره اسکی محله‌لر ارتق بوتون قابلیت انتظامپرورانه‌لرینی صرف واستهلاك ایتمش اولورلر. بوکا مقابل کرك انقاض ماضیه‌ٔ تمدنیه‌نك متمادیاً بریکوب طاشمسندن وکرك مدنیت حضره الجا آتنك تضییقات دائمه‌سندن طولایی بوقبنه صیغامیان قدیم شهرلرك یانی باشنده‌یکیلری وجوده کلمه‌مك. برالاستیقت عمرانیه سایه‌سنده طولاً وعرضاً انبساط وتوسع وقوعه کلمه‌مك ممکن دکلدر. ایشته‌اووقت پرکل وخریطه ایله، کونیه وجدول ایله بویکی محله‌لری عادتا بر باغچه کبی طرح ایتمکه امکان حاصل اولور. بوسهولت وامکاندن‌ده استفاده ایده‌میلرك عاطل وباطل کیمسه‌لردر. بغدادده دها بویله یکی محله‌لر وجوده کلمدی. فقط وجوده کلسی ایچون بر مقدمهٔ استعداد چوقدن حاصل اولدی. بر وقتلر نهرك جنوبه طوغری ایکی ساحلی فقدان آسایشدن واسباب سائره‌دن طولایی متروك ومعطل اولدیغی حالده شمدی کیتدکجه مرکزدن متباعد ساحلخانه‌لر وجوده کلیور.

۱۳

بغدادك قابليت عمرانيه‌سی

بعض شهرلر واركه ، شرفلی ماضيلری معموريت آتيه‌لری ايچون طاقت بر اندازبر مانع تشكيل ايدر ، استانبول ، بغداد ودها سائر بلاد قديمه ومشهوره بو جمله‌دندر . بوكون بغدادك بوتون سوقاقلرينی مدنيت حاضره‌نك امر ايتديكی درجهٔ انتظامه صوقمق بوتون شهری برخرابه زاره چويرمكدر .

اسكی براونه‌قدر تعميراولونورسه ينه‌اسكيدر،يپ‌يكی برخاله وضعی واقعا ممكندر ؛ فقط ايكی قات مصرفه ، برچوق زحمت وكلفته واوخانه‌ده محفوظ الك قيمتدار خاطراتك محو وضايع اولمسنه متوقفدر . ايشلنمه‌مش بر عرصه‌ده ايسه هم دها تصرفله ، هم دها صحی ، هم دها بيوك برجسارت واطمئنان قلبله وكيمسه‌نك قلبنی رنجيده ايتمكسزين يپ يكی وهردرلو احتياجات عصری جامع بر خانه‌ياپمق ممكندر.خانه‌لر حقنده‌صحيح كورديكمز بوفكری‌شهرلرده تماماً تطبيق ايده بيليرز ، نفس‌بغدادده

كيرمك عملياتنده بردن واقع اولماز طامدن صكره ياز لغه اينيلير، يازلقدن صوكره اوستى قپالى يان طرفى آچيق ايوانلرده ياتيلور. نهايت نه‌دن صوكره اوطه‌لره كيريلور. اشيايه كونده وسنه‌ده ايتديريلن نقلياتك خاطرمزده قلان بيلانچوسى بودر. ايشته بو سيار خاصه‌سندن طولاييدركه بوراده بالخاصه دوشه‌مه اوقدر محتشم اوله‌ميور. تزيينات بيتيه‌نك اقسام واشياى سائره‌سنى بيلمم، فقط دوشه‌مه على الاكثر تخته‌دن معمول كرويتلر اوزرينه موضوع دوشكلردن عبارت قاليور وابنيه‌نك طرزانشاسنه نظراً باشقه‌ده چاره يوقدر.

مطلقا زمینی اکثریا قوری چامور اولان طاملره قدر چیقمق مسافرلری اوراده قبول ایتمك ، دوشه‌مه لری اورایه قورمق ، ییلدیزلری تماشا ایتمك ، خفیف خفیف اسن روزکار ایله انتاری وبدن آره‌سنده‌کی بوغلقلری طولدیرمق لازم. هوانك یبوستی طامده یاتمغه تماماً مساعددر. صباح ایرکن کونش چیقنجه اوطام آتشلانیر . یتاقلر بر دلیکه طیقیلور ودوشه‌مه‌لر ایکنجی قاته ، طارمه دینیلن یره ایнر . طارمه اولرك اورته‌سنده‌کی حولینك اطرافنی دائراً مادار احاطه ایدن اوستی قپالی ، یان طرفی آچیق بر نوع دیوانخانه‌در . فقط کونش طوغله دوشه‌نمش اولان حولی‌یی استیلا ایدنجه اوراده ده بارینمق ممکن دکل. بودفعه هایدی آلت قاته وحتی آلت قاتك ده آلت قاتنه. یعنی تحت الارض حفر اولونمش اولان سردابلره .. دوشه‌مه‌لرله لوازم وتوابعنك سردابه کوچ ایتدیریله‌جکنی بیانه حاجت یوق ، اومدهش صیجاقلرده بیتاب قالان بیچارکان طامدن سردابه قدر آچیلان منفذلردن (بادکرد) اسن سرین روزکاره کندیلرینی ویریر ، متصل صوایچرلر ، ترلرلر . بعض یرلرده ایلك وصوك بهارلرده طام ایله طارمه آره‌سنده متوسط بر سرینلکده اولان اوستی اچیق ، یازلق محللرده اوطوررلر . قیشین اوطه‌یه

ایدرك بو محیطه دوشن بر کیمسه ایچون اوقات مساعی‌یی تنظیم ایتمك بیاغی امکانسزدر . استانبولده‌ده واقعا بو عدم انتظام، بو وقتك قیمتنی بیلمه‌مك قصوری ، موعد ملاقاته یتیشمه‌مك عیبی واردر . فقط ، بغداده‌کی درجه‌سی ایله هیچ بر زمان قابل قیاس دکلدر . حتی بوندن طولا‌یی‌درکه بوراده بر یردن دیکر یره کیدیله‌جك مسافه‌نك قطع ایدیله‌جکی زمانلر غیر معلومدر . اوزاقجه بر محله‌ده بولونان بر ذات ایله معین بر ساعتده بولوشمغه قرار ویرر ایسه‌کز ممکن دکل وقتنده یتیشه‌مزسکز . چونکه مسا‌فه‌لرك حقیقی صورتده تخمیننه کیمسه احتیاج کورمامش، چونکه یارم ساعت، بر ساعت تأخر ایله بر محله‌مواصلتك محذورینی کیمسه آکلامامشدر . بر ساعت وقت ضایع ایتمه‌نك بوتون حیاتی ضایع اولان بوزواللی مملکتده نه اهمیتی اوله بیلیر ؟ . . .

بو عدم انتظام بورا حیات اجتماعیه‌سنك ایلیکلرینه ایشلدیکی ایچون هر شیده . لباس ومعیشتیده . سکناده وسائرده‌ده بونك آثاری تماماً کوریلور . ایام صیفده خانه‌نك دوشمه‌لرینه درون خانه‌ده بش آلتی دفعه نقل مکان ایتدیرمك لازم . چونکه اقلیمه کوره کویا طرز انشاسی تقرر ایتمش اولان اولرك ایجاباتی بویله . کیجه‌لری

افراغ اولنمشدر . آز چوق متوسط الحال اولان بر
کیمسه‌نك کندینه کوره بر سلاملق دائره‌سندن محرومیتی
الك بیوك بر ذل وعار صاییلدیغندن صاحب البیت افندیلر
رمضانده کیجه‌لری وایام سائره‌ده کوندز وکیجه مسافرلرك
ورودینه آن بآن انتظار ایله کسب شرف وافتخار ایدرلر.
بو مجالس خصوصیه‌نك عباسیلر دورنده اولدیغی کبی بر
محفل ادبی وعلمی اولدیغی ذهابنه دوشر ایسه‌کز یا کیلورسکز . زمین مصاحباتك قسم اعظمنی ـ وطنداشلریمی
کوجندیره‌بیله‌جکمی بیلسه‌م دخی سویلکدن چکنمیه‌جکم ـ
غیرك جست وجوی معایبی تشکیل ایدر . چکیشدیرمك،
مأمورلری، حاضر بالمجلس اولمیان معتبرانی فصل ایتمك
الك طاتلی صحبت زمینلریدر. فصل وغیبتدن خالی قاله‌بیلن
اوقات ایسه سده‌لره ، معطل قالان انهار صغیره‌یه، ملاکین
وفلاحینه حصر اولونور. دار العلوم والفنون، مرکز ادبیات
اولان بوشهر قدیمده شمدی نه ادبیه‌ته، نه صنایعه نه تجارته
دائر هیچ بر بحث طویامازسکز . چونکه تجارت ،
چونکه صنعت ، چونکه علم یوقدر . چونکه اهالی الك
بو یوکندن الك کوچوکنه قدر بوشدر ، چونکه زمان
دنیلن شیئك قیمتی قطعیاً اکلاشیله‌مامشدر . آکلاشیله
مدیغی ایچوندرکه بوکون منتظم چالیشمغه جهد واقعام

كوريلن اشياده مى ؟ فقط خير . بوتون اشيا يرلى يرنده ثابت . بر تبدل وار ايسه اوده نظرده ، اوده دها طوغريسى دماغده در . كوچك ياشـمده هر شيئى كوچك بويله اولچمش ، اولچولرك يكونى بالطبع قابارتمش ايدم . شمدى حقيقى ذراع ايله اولچيورم . غلط بصرده ايشته بوندن ايلرى كليور .

بغداده رمضان اواخرانده مواصلت ايتدم . هر يرده اولديغى كبى بوراده ده رمضان كوندوزلردن زياده كيجه لردن مركب وحياتك قسم اعظمى كيجـه يه مختصدر . فقط كيجه لرى تياترو ، شانتان ، چالغى كبى اكلنجه لر يوق . بو حال ايله برابر قهوه خانه لر سـحور زماننه قدر ابالب طولودر . دنيانك هيچ بر يرنده قهوه خانه بو قدر بول دكلدر . دجله ساحلنك اك معتنى قسملرى چارشو بويلرى ، ميدانلقلر ، محله آره لقلرى هپ بر قهوه وبر چاى ارن بازديه صاتيلان اوجوز قهوه خانه لرله زينتساز اولمشدر . ذاتاً بوتون بغـداد واسع بر قهـوه خانه در . معتبران واشراف واكابر مأمورين سوقاق قهوه خانه لرينى عوامه مخصوص فرض ايله اورايه مداومته تنزل ايتمزلر . فقط لقلقيات بو ايشسز مملكتك الـمبرم بر احتياجى اولديغى ايچون بوتون اولرك سلاملق دائره لرى قهوه خانه حالنه

بر ترجمان بليغی اولمش ايدی. يالكـز سيالری اونوتمش ايدم. بوتون مبانی ، بوتون طرق واسواق صانكه لسانه كلمش ، فصيح براسلوب ايله بكا خطاب ايديورلر ايدی . عادتا وجدواستغراق ايچنده بولونيور ايدم . تا يكرمی ايكی سنه اول دماغمده انطباع ايدن خاطره لرك هپسی اويانديی. بوتون قوت وزندكانيسنی اكتساب ايتدی . كنديمی برآره لق يكرمی ايكی سنه لك برموت مديدن صوكره بعث اولونمش صاندم . . .

بوحساسيتلر ، بوخيالپرستلكلر حقيقتك مهاجمات خشينانه سنه پك آز طيانديی . بودفعه هرشيئی كوچك مقياسده كورمكه باشلادم . چوجقلغمده ديوان يولی قدر اوزون ظن ايتديكم قيشله جاده سی چابوجق نهايتله نيوردی . پك يوكسك عد ايتديكم مناره لر قيصه كورونديی . واسع ظن ايتديكم قبه لر كوچوليورديی .

هردرلو منفذدن ، پنجره دن محروم ، ديوارلری افلاكه سر چكمش برج وباروظن ايدر ايكن بونلرده صانكه يونتولمش ، قيرپيلمش كبی ايدی . خيالمده دكز قدر بيوتديكم ، هيچ اولمازسه بوغازايچی قدر كنيش تخمين ايتديكم دجله بيله طارلاشمش ايدی. كوزمه عادتا ايناناماز كبی اولدم. كوچك كورمك خاصه سی كورن كوزلرده می ،

آغاجلر وجابجا حوضـلر ، فسقیه‌لر وباغچه‌لرله مزین جاده‌لر واسطه‌سیله هوا ومولدالحموضه یعنی حیات وصحت شرینغه ایتمك آرتق فرض عین اولمشدر . هردرلو شكایتلر وفریادلره رغماً جاده‌لر كشـادینه حقوق عباده رعایت تامه شرطیله بلا تردد مباشرت زمانی چوقدن كلمشدر . ملی بانقه‌دن عقـد اولونمق اوزره بولنان (٢٠٠) بیك لیرالق استقراض بدانك مهم برقسمی بوجهته بحق حصر اولونه‌جقدر . بو خصوصده حقانیت دائره‌سنده بر موفقیت تمنی ایتمامك ایچون نیك وبدی تفریقدن پك عاجز اولمق لازم كلیر . . .

بغداده یكرمی ایكی سنه‌لك برغیبوبتدن صوكره داخل اولویور ایدم . الك طاتلی آوان صباوتمی كورمش اولان، بكا والدلك، دایه‌لك. بشیك خدمتلرینی ایفاایدن بوتاریخی بلدنك سوقاقلرنده دولاشیر ایكن قلبمده حاصل اولان تأثیرات واحتساساتی تعریف ایده‌مم . مدید ، پك مدید برفراقدن صوكره والده‌سنه‌قاووشان هر اولادك‌اودقیقه‌ده حس ایتدیكی هیجان وخلجان بنمده قلبمی تمامیله‌استیلا ایتمش ، كوردیكم هرطاشی ماضینك بر یادی ، نظرمـه اصابت ایدن هر سوقاق ، هر جامع هر مناره حاصلی هر بنا ، هر طاش بوتون صباوتمك جانلانمش ، آیاقلانمش

والی پاشا حضرتلری بو محذورلری دفع مقصدیله دمیردن ثابت بر کوپری جلب ایتدیرمك نیتنده‌درلر . جناب حق بو املك حصولنی تیسیر ایلسون .

مع مافیه بغدادی یالکز بوزفتلی دوبه‌لر اوزرنده مبنی کوپریسی نقطهٔ نظرندن آرابه‌لرك مرورینه غیر مساعد ظن ایتمه‌ملیدر . سوقاقلرك حوصله وذهنه صیغمیه‌جق درجه‌ده طارلغی دخی آرابه‌نك بو شهرده پك مزعج بر زینت اولدیغنه اشارتدر . کردونه سوار اولمق ایستینلر یالکز معلوم ومعین بر قاچ سوقاق وچارشودن کچمکه محکوم اولدقلری کبی اثنای ایاب وذهابده دخی بوتون اوسوقاق وچارشولر اهالیسنی دیوارلره یاپیشوب صفبستهٔ سلام ومجبور احترام ایلیورلر . اثنای راهده قارشودن بر آرابه ظهوری طرفین ایچون بادیٔ فلاکتدر؛ ایکی آرابه‌نك بر برینه تماس ایدرك یان یانه کچملرینه مساعد سوقاقلره مالك اولمق سعادتی دها شمدی یواش یواش میسر اولمغه باشلایور . دیکر سوقاقلره کلنجه اونلرده بر یوکلی مرکبك کچمسی اکثریا آمدشدی تعطیل ایده‌جك مهم بر حادثه‌در . کیم نه‌درسه دیسون بو طار سوقاقلر ایچنده بیلمیه‌رك بر اختناق متمادی حالنده بولونان بغدادك ایکی یوز بیك سکنه‌سنه کنیش ، تمیز ، کولکه‌لی ،

هارون الرشیدك حرمی ستّه زبیده‌نك تربه‌سنی ، پك مهم زیارتگاه اولان شیخ معروف کرخینك مرقدینی صاغمزده وکاظمیه قصبه‌سنی صولمزده براقدق. قارشو یاقه‌نك (کرخ) دجله‌دن اوزاق اولان قسملری باغلردن ، چامورلی اولردن عبارت بر عریان کوی اولدیغی حالده دجله‌یه یاقلاشدقجه چارشولر ، منتظمجه خانه‌لر ، حتی کوزلجه یالیلر . حلبدن بری کوزلرك آلیشمامش اولدیغی بر محیط ایچنده بولندیغمزی کوستریبور ایدی . نهایت (جسر)ك باشنه کلدك . آرابه مرورینه مساعد اولمدیغی ایچون ایتمکه وبغدادك رصافه جهتنه ماشیاً کیتمکه مجبور اولدق . یوردکمز درحال صیزلادی . ایکی یوز بیکه قدر نفوسه مالك قوجهٔ بر شهرك ایکی ساحلنی ربط ایدن کوپری آرابه مرورینه مساعد اولمسون . دوغریسی آجینه‌جق حال . بو کوپری شدتلیجه فیضان زمانلرنده بوس بتون منقطع اولویور . اووقت شهر بربریله تماس ایتامك اوزره تماماً ایکی‌یه بولنور . قایقلر ایله قفه‌لر دخی سیل کبی آقان نهر جوشانك امواج وجریانلرینه کوکس ویرمکه جسارت ایده‌میورلر . بو صورتله یکدیکرینك سسنی ایشیده‌جك قدر یقین اولان ایکی ساحل بر برینه دست تعاونی اوزاتمغه امکان بوله‌میه‌جق درجه‌ده تباعد ایدییور .

١٢

بغداد

كونشك الك زياده تأثيراتنى كوستردیکی بر ساعتده بغداد بوتون بر خورمالق اورمانیله محاط اولدیغی حالده اوزاقدن كوروندی . امام موسى الكاظمك تربه‌سی اوزرنده‌کی مذهب قبه‌لر ومشعشع مناره‌لر کونشك صاچدیغی انواره نظیره‌لر یاپه‌رق خضارت اشجار آره‌سندن عادتا دیکر بر شمسك طلوعنی آکدیرییور ایدی . آغاجلر آره‌سنه کومولمش اولان منحط بنالردن براز دها یوکسك اولان قسم مهمی یشیل طاشلی مناره‌لر وقبه‌لر ایسه یوزلرجه جوامع شریفه‌نك وجسیم برشهرك وجودینه وعصرلرجه مرکز خلفا اولان بوبلدهٔ قدیمه‌نك حسیات دیانتپرورانه‌سنه دلالت ایدییور ایدی .

شهره یاقلاشدقجه توز وقوم کردبادلری دها کثیف طبقه‌لرله یوکسه‌لیور ؛ ایچنده بولوندیغمز آرابه مزعج مخرش برسحاب تراب آره‌سندن متصل یووارلانیور ایدی . نهایت بغدادك قارشو یاقه‌سی دنیلن کرخ جهتنه کیردك .

جزؤی بر فیضان سدلری قیرییور ، صولری اووەلره طوغری یاییلیور . اورتەلق بر دکز حالنی آلیور . بو ایسه برطرفدن بطاقلق حصوله کتیرەرك هوانك جیادتنی اخلال و دیکر طرفدن مرور وعبوری سکتەدار ایدییور. بو حال صولرك الك آز بولوندیغی شو موسمه قدر ینه دوام ایدییور . زیرا برچوق یرلرده بطاقلقلر قورومش اولدیغی حالده ینه اوتەده بریده آرابه وحتی علی العاده را کبلرك یولنی کسەجك وشاشیرتەجق مدید مجرالی را کد صولر واردر . صوك کونلرده بوصولرك بعض یرلری اوزرینه بر قاچ کوزك طوپراق آتیلمش؛ آرابەلر اوزرندن کچه بیلیور . فقط زواللی آرابەجیلر بومنفرد کچید محللری بولمق ایچون صاغه صوله باش اوره اوره ساعتلرجه وقت کچیرەرك هم کندیلری بیتاب ، هم آرابەلری خراب اولیور . کچید محللرده سائق اولان یوللره اشارتلر قونسه ظن ایدرمکه پك بیوك ثواب ایشلنمش اولور . بوده دوشونیلورسه ینه جزؤی بر همته متوقف . .

موانع صناعیەیه کلنجه اونلرکده ازالەسی یوقاریده سویلدیکمز وجهله پك جزؤی برهمته متوقف . الحاصل شمدیلك نه شمندوفر ، نه اوتوموبیل وحتی نه ده شوسه ایستەین وار . یالکز شویلك جزؤی همته متوقف عادی وکوچوك انکللر برطرف اولسه کافی . . .

تفك بعض طاشلقلر ، اهمیتسزقوملقلر . ایشته اوقدر.
دیر زور جوارنده‌كی بعض دره‌لرایچون كوپریلر وبرقاچ
ساعت امتدادنده بر شوسه یاپیلمش . عملیات صناعیه
نامنه باشقه برشی یوق .دیرزوردن وخاصةً عانه(بغداده
آلتی یدی كون) موقعندن‌صوكره عوارض طبیعیه ایله
برابر موانع صنعیه چوغالیور . برچوق دره‌لر واركه
آرابه‌لر وحتی‌علی‌العاده ركوب‌حیوانلری‌اینوب‌چیقمقده
دائما مهلك عظیمه‌یه دوچار اولیورلر. اودره‌لرك‌اینیش
وچیقیش یرلری طاشلقدر ، آرابه‌لره مدهش برحركت
رقصیه اجرا ایتدیردكدن صوكره یاده ویرر ویاخودده
مقاصنی ، دمیرینی، دینكیلنی‌سقطلار . الك زیاده بغدادی
دینیلن‌خان‌ایله هیت آره‌سنده‌كوریلن بوعوارضی‌قالدیرمق
ایسه جداً آساندر. دره‌لر اوزرنده كوپری انشاسنی
ایستمكه حاجت یوق. یالكز اوطاشلق یوللرك طاشلری
دینامیت ویاباروت ایله‌برهوا ایدیلوب آرابه‌كچمسنه‌مساعد
اوله‌جق یوقوش واینیش یاپیلسه آرابه‌جیلر ویولجیلر
دعاده قصور ایتمیه‌جكلردر.

بو موانع محجریه‌دن ماعدابرده موانع میاهیه‌واردركه
بالخاصه رمادیه‌دن صوكره باشلار . بوموقعدن صوكره
فراتك صاغ ساحلی پك زیاده انحطاطه دوچاراوله‌رق

لرمى ؟ بوخرقلر، ساقيه‌لراوزرنده‌كى كوپريلرك ياپديرلمه‌سى ايچون متمادياً امرويريليور. بزده‌امر ويريلنجه ايش بيتر ظن اولونور. فقط مع التأسف امرى تأييد، اجراآتى تفتيش وتعقيب ايتمدكجه بوتون تشبثات حكومت ملعبهٔ الفاظدن باشقه بر شى اولماز. ظن اولونمسونكه ملاكلرله فلاحلره نعمتلرى مقابلنده تحميل ايديلن بوكلفت حقيقةً آغير بر شيدر. بالعكس جزؤى پك جزؤى برفدا كارلق، همان هيچ دينيله‌جك بر مصرف ايله بو انتظام وجوده كله‌بيلير. فقط بونك ايچون مأمورلرك بر آز كونشده يانملرى، بر آز اوغراشملرى، بر آز تفتيشاتده بولونملرى لازم كلير.

بومناسبتله بغداد طريقندن بر آز بحث ايتمك فائده‌سز اولماز صانيرم. حلبدن بغداده‌قدر يولده همان هيچ برعارضه يوقدر واورته‌لق دوم دوزدر وحتى بونك ايچون باشدن باشه شوسه انشاسنه بيله لزوم عاجل يوقدر. مع مافيه طبيعتدن بوحوالى‌يه بخش اولونمش اولان بوسهولت فوق العاده‌يى تصعيب ايدن بعض جهتلر واردركه برقسمى طبيعى وبر قسمى انسانلرك جناب حقه قارشو بر كفران نعمتى اولمق اوزره صنعيدر. طبيعى اولان عوارضه دير زوره وارنجه‌يه قدر پك جزؤى تصادف ايديلير. اوفق

سنیه‌یه شیمدیکی املاك مدوره‌یه مدیون اولدیغی کبی فلوجه‌ده جوارده‌کی بویوك بر زراعت محلنك مرکزی اولمشدر . اراضی‌یی اعمار ایچون بعض جدوللر کشادینه همت اولنمش ایسه‌ده بر شی ایچون ایی وخیرلی اولان بر ایش بعضاً باشقه‌شیلر ایچون ضررلی ومصیبتلی اولویور. ملاکلر واونلرك زوریله واورتاقجیلق صورتیله چالیشدیریلن فلاحلر جدوللری قازار ایکن طریق عامی ، آرابه‌یولنی دوشونمیورلر ، اونك ایچون ابنای سبیل، مارین وعابرین آچیلان بوخرقلر اوزرندن آتلامق ایچون عادتا اجلله پنجه‌لشیور ،هر دقیقه‌ده بر سقوط وقضا مخاطره‌سنه معروض بولونیورلر. بغداد طریقنده بالخاصه عانه‌دن اعتباراً کوریلن مشکلات عظیمه‌نك بر قسمی ایشته بوندن ایلری کلیور . نه اولور شو اصحاب املاکده بر آز انصاف اولوب ده آچه‌جقلری خرقلرك طریق عامه اصابت ایدن قسمنی کوپریجکلر ایله اورتسه‌لر . . کذلك او یرلرك قائممقام ومدیرلری آره صره اوشه‌نمسه‌لرده شو وظیفه‌یی ایفاده قصور ایدن ملاکلری ایفای وظیفه‌یه اجبار وبوصورتله سربستی مرور وعبوری تأمین کبی بورالری ایچون اك بویوك بر خدمت وطنیه اولان بر اثر فعالیت اظهار ایتسه‌لر آلدقلری معاشی کندیلرینه دها ایی حلال ایتمز-

حاصلی هر طرف زفت ، یالکز سوقاقلری زفت ایله دوشه‌مه‌مشلر. زفتك بووطننده بوده یاپلسه ایدی مراکز متمدنه‌ده اولدیغی کبی آسفالت دوشه‌نمش سوقاقلر کوره‌جك ایدك. مع مافیه بوراده زفت اشعهٔ شمسك هجومنه تاب آور مقاومت اوله‌میه‌رق یوموشایور، الازده، آیاقلره یاپیشدیغی زمانلر اولویور . بو حالی بوراده خوش کورمامك خاطره بیله کلمز .

هیت‌ده ، بر آز اوزاقده نفت منبعی‌ده وار ایمش . غیر صافی برحالده نبعان ایدن بو منبعدن یرلیلر امور تنویریه‌لری ایچون پك جزؤی مقدارده استفاده ایدییورلر. منبعك درجهٔ اهمیتی حقنده جدی معلومات استحصال ایده‌مدم . اکر حقیقةً بر نفت منبعی وار ایسه تصفیه‌سی حالنده پك بویوك ایشلر یاپیلمسی ممکندر. زیرا منبع فرات کبی بر شاهراهك کنارنده صاییلیر .

برنجی صنف بر قضا مرکزی اولان رمادیه و بر ناحیه مرکزی اولان فلوجه موقعلری کیتدکجه وسعت و _ اسکی حال ومحیطه نظراً _ معموریت اکتساب ایدییورلر . بو معموریت نسبیه جوارده‌کی اراضیده زراعتك بردرجه‌یه‌قدر ترقی ایتدیریله‌بیلمسندن ایلری کلمشدر . فی الحقیقه رمادیه موجودیتی اسکی اراضیٔ

نعمت اللرينك اوجنده اولديغی حالده ينه سفالت وپريشا-
نلق هر آديمده زائری قارشيلايور .
نهرك مساعده‌سی ، طوپراغك قوهٔ انباتيه‌سی ، ساحهٔ
زراعتك كنيشلكی وبغداد كبی بر مخرجك قربيتی كبی
بعض عوامل ومؤثرات كوچك تجمعات وقصباتك ميدانه
كلمسنی انتاج ايتمشدر . بونلردن بر ناحيه مركزی اولان
هيت بالخاصه شايان دقتدر . برسور وخندق ايله محاط
اولان بوكوچك قصبه پك قديم وفرات ساحلنده يوكسك
برتپه اوزرينه مبنيدر. سور داخلنده تصور ايدلديكندن
پك طاريك وپيس ومتعفن سوقاقلر آره‌سنده صيقيشمش
قالان شهرك خارجنده‌ده بعض يكی خانه‌لر انشا اولنمش.
شهر ناعوره‌لرله اعمار ايديلن باغلر آره‌سنده‌در. مابه الا-
متيازی اولان باشلوجه نقطه بعض معادنه مالكيتيدر .
طوز رسوبی براقان بعض مجرالری وزفت معدنی شايان
اهميتدر. زفت بورانك انشاآت واعمالاتنده مهم بر وظيفه
اجرا ايدييور . اولر ، سوقاقلر ، ديوارلر سفينه‌لر هپ
زفتدر . حتی دستيلری ، بويوك قابلری بيله پك ده قلبه
فرحناك برتأثير اجرا ايتمين سيم سياه بر رنكده‌در .
صو ايچمك استرسه‌كز اوجی چنكللی بر آغاجه ياپيشمش
زفتلی بر قابه دوداغكزی طوقونديرمكز لازم كلير .

بوکه دیکنلر ، فضولی اوتلر ، تخمك لایق درجه‌ده طوپراغه نفوذ ایتمه‌مسی طوپراغده‌کی بوتون مواد مغذیه‌نك باشقه جهتلر اوغورنده اسراف ایدلمسنه منجر اولور. بو اهمال وتسیبه رغماً بوتون بوطوپراقلردن صیفی وشتوی محصولات آلنمقده‌در بعضاً فلاح بو کوچك مساعی‌یی بیله صرف ایتمکه اوشه‌نیر . صویك طوپراغی باصمسنه انتظار ایدر. صو چکیلیر. چامور قورومغه باشلار. وقوروینجه بیك درلو اشکال غریبه ایله چاتلار. اووقت فلاح اتکنده‌کی تخمی اوقورومش، چاتلایه‌رق قالبلر حالنه کلمش طوپراغك آره‌لقلرینه سرپر وبوقدر ساده بر اصول زراعت ایله خیلی برکتلی بر محصول آلیر .

باشقه یرلرده طوپراغی صیرتنه طاشیوب یالچین قیالره، یوکسك طاغلره قدر چیقارانلرك آیلرجه زحمت وامك ویره‌رك نهایت کوج حال ایله محصول آلانلرك مساعیٔ طاقت شکنانه‌سی ایله بوراده‌کی طرز زراعتی مقایسه ایدنجه حیرتلره دوچار اولمامق ممکن دکلدر . ظن اولونورکه طبیعت بورا سکنه‌سی ایچون برمائده ، برحاضر ضیافت چکمك ایسته‌مش . اویله بر مائده‌که مدعوین اللرینی اوزاتوب لقمه‌لرینی بیله آلمغه اوشه‌نیورلر . زیرا حقیقةً

اولورسه اولسون ینه نهرك تاخاك پابلرینه قدر سورکلیوب کتیردیکی فیض زراعتدن حصه منداولمق ایچون چابالایورلر. اولجه تعریف ایتدیکمز ناعورەلر ورمادیەدن اعتباراً (کرد)لر صودن استفادە طریقنك ایشته بوانواعندندر. (کرد) که بورا لسان عوامنجه (چرد) دیرلر. نهرك ساحاندن بارکیر ویاماندەواوکوز واسطەسیلە بیوك قربەلرلە صو چکوب برکوچك (ساقیه) یە دوکمك واوساقیه جوارندەکی تارلالرە صوآقتمغه مخصوص بر واسطەدر. نهرك ساحلی یوکسك اولدیغندن بیوك قربەلر مقارەاوزرندە طولاشان ایپلرلە چکیلیور. وایپك مقارەیە تماسندن حاصل اولان دائمی بر غجیردی بوتون بوحوالینك یکنسق موسیقیسنی تشکیل ایدییور. فقط بوزواللی دلیك دشیك قربەلردن یبوستدن صوصامش، دوداقلری چاتلامش عطشان طوپراقلرك مساماتنه، آردلقلرینه طامله طامله آقیدیلان صولر طوپراغك تسکین حرارتنه نه قدر یاردم ایدر؟ بعضاً فلاح (کرد) دن دە کندینی مستغنی فرض ایدر. طوپراغی تمیزلمك، دیکننی، طاشنی آییقلامق انك ایچون فضله برزحمتدر. شاید لاغر آتیلە دمیری طوپراغه سورمك ایسترسه بودمیرك طوپراغه ایکی اوچ پارمق کیرمسی ونك ایچون کافیدر. کوبره ایسه اصلا مستعمل دکلدر. حال

حضره ایله نه صبان ونه‌ده صوکیرمك وکوتورمك ممكن دكلدر . نهرك صاغ ساحلی چولك وسعتنه نظراً نهایت بر شریت قدر اینجه قالیور . ایشته بوطاروانجه‌ساحه‌یه عشایرسیاره‌کلوب قونیور. حیوانلری یتیشدیریور.اوطوره بیلدكلری قدر اوطوروب اك بسیط وابتدائی وسائطایله استفادهٔ جزؤیه‌لرینی تأمین ایتدکدن صوکره تکرارچول طریقنی طوتیورلر .

فرات بوئیجه تأمیناتسز وفقط خطك ایکی طرفندن یکرمیشر ویا اوتر کیلو متره اراضی تفویضی شرطیله شمندوفر امتیازینه طالب اولانلرك ظاهرده‌پك نظرفریب اولان بوطلبی نه‌درجه مردوداولمق لازم کله‌جکی‌بالاده‌کی تفصیلاتدن آکلاشیلور . زیرا خطك طرفیننـدن اوتر ویا یکرمیشر کیلو متره آلمق قابل زرع واصلاح اولان معهود اراضیٔ منبته شریتنـه همان کاملاً وضع ید ایتمك دیمك اولورکه بوده اهالیٔ مستقره وعشـایر سـیاره‌یی نوعما ترك دیاره اجبار دیمکدر.

(هیت)دن صوکره نهرك‌صاغ ساحلنده‌کی‌قابل‌زرع واستفاده اراضی کنیشلیور . وبوندن طولایی نهردن‌دها زیاده استفاده ممکن اوله‌رق اهالی اقلیمك تأثیریله رنجبر-لکدن نه‌قدر متوحش ، متمادی برسعیدن نه‌قدر متباعد

یارم متره ، بر متره، ایکی متره عرضنده کوچیجك قناللر وخندقلر ، بیاغی آرابه‌لرك مرورینی تصعیب وتهلکه‌یه القا ایده‌جك درجه‌ده چوغالمقده‌در . هله مواشی وحیوا- ناتك کثرت وبرکتی جداً انسانك قلبنی امیدلرله طولدیر- مقده‌در .

بو فیض وبرکت سعی ومحصولاتی یالکز بغداد کبی بیوك بر انسان کومه‌سی مجاورتنه حمل واسناد طوغری اوله‌ماز . واقعا (١٥٠) بیك نفوسلی برشهر مستهلکك قومشولغی اطراف وجواری ایچون خواه ناخواه برسائق مساعی واستحصالاتدر . فقط (هیت)دن اعتباراً کوریلن بوفرقك بر قسمنی‌ده طبیعت ارضیه‌یه عطف ایتمك لازم کلیر . زیرا فرات بتون کذرکاهنه عینی فیض وسعادتی توزیع ایده‌جك درجه‌ده مساواتپرور دکلدر . فی‌الحقیقه بوجواری کورمینلرك یاکلش برظنی‌وار : ظن ایدرلرکه مسکنه‌دن (حلبه اون ایکی ساعت مسافه‌ده) اعتباراً نهرك هر ایکی طرفی‌الاماشاه منبت ، محصولدار ، برکتلی وقابل سقی واروارددر . حال بوکه فراتك ساحل یمینی مع التأسف بووسعته مالك دکلدر. اك کنیش یرلری یکرمی اوتوز کیلومتره‌یی تجاوز ایتمز . اوندن صوکره تباشیرلی، یالچین ، طاشلقلی بر طاقم تپه‌لر کلیرکه اوراره وسائط

۱۱

بغداده قدر

بغداده یاقلاشدقجه بغداد مدنیتی ، بغداد طرز تفکر وتلبسی ، بغداد طرز معیشتی کوزه چارپیور . وفراتك کذرکاه شمالیسنده‌کی بسبتون سفیل وعریان طوپراقلرینه نظراً بر آز دها فضله بر معموریت ، دست بشردن چیقمش بر آز فضله بر اثر غیرت وصنعت کورونمکه باشلایور. دها یوقاریلرده فرات مجراسندن اوزاق اولمیان سلسلهٔ تلال ایله اصل مجرا آره‌سنده‌کی طار ، بعضاً پك طار ساحه‌ده تارلالری اسقایه مخصوص کوچوك کوچوك صو قناللرینه همان هیچ تصادف ایدلمدیکی حالده (عانه) دن وبالخاصه (هیت) دن اعتباراً جابجا خرماقلر، معدوم دنیله‌جك درجه‌ده نادر ویبانی زیتونلقلر وبر آزده سکود اغاجلرینه تصادف ایدیلیور. فضله اوله‌رق معمور تلقی ایدیلن مثلا (هیت) ویا (رمادیه) ویا (صقلاویه) ویا (فلوجه) کبی مواقعه تقرب ایدلدکجه طوپراغك حیات طماری . زراعتك اعصابی دیمك اولان (ساقیه) لرینی

بومانع بك چابوق ازاله اولنه بيلور. فقط بو واسطهٔ مدنيت نهره كيرنجه يه قدر ناعوره دنيلن آلت بداوت نهرك كنارينه آره صره قونان هر درلو اذواقدن محروم يولجيلر ايچون بر موسيقى خدمتنى ايفا ايده جكدر .

بر مغاره حالندهدر . شاید طاواندن ویا یاندن بردلیك آچیلورسه بودلیكه جامقوتماز. قیشین یاغمور یازین كونش وتوز زمینی طوپراق وچامور اولان بواوطهلردن اصلا آیرلمدیغی حالده كیمسهنك باشی آغیرماز . هله دوقتور، علاج ، اجزاخانه نهدیمك اولدیغنی بیلن یوقدر .

فرات بیكلرجه كیلو متره امتدانده بر بوغازایچیدر. نهچارهكه اوایكی مكتوبلرمك برنده یازمش اولدیغموجهله كنارنده بر متره مربعی كولكه یوقدر . فقط ایشتهعنه حدیثه كبی یرلرده خرما آغاجلری ایله دها باشقه آغاجلر نهرك ایكی طرفنده بر نوع اورمان یاپهرق كولكهلریله فراتك ـ جوارندهكی قدر ناشناسلر طرفندن احداث ایدیلن ـ عیبی اورتیور . شطك كنارنده اوطورمغه بر امكان ویرییورلر .بوندنماعدا ناعورهلر سببیلهمجرای نهردهموجوده كتیریلن طاشلردنموانع صولریشیشیروب قبارتدیغی جهتله نهر بوطاشلرك اوزرندن صیچرایهرق غایت لطیفالمنظر . سریعالسیرشلالهلر والك كوزلطبیعی هوالرله ترنمساز چاغلیانلر یاپیور . ناعورهلر وناعورهلك اوكنده بربكدیریلن طاشلرك سیر سفائنه ضرری چوقدر. آنجق نهرك اكتساب لطافت ایتمسندهده پك چوق تأثیر ایلشدر . نهرده واپور ایشلدلمسنه قرار ویریلهجكی كون

بواك ابتدائی احتیاجاتك فقدانه رغماً بوحوالینك آب وهواسنده‌کی صاغلاملق جداً تعریفك خارجنده‌در. بورا اهالیسی ایلول اواسطنده اولدیغمز حالده عموماً طاملرده یاتیور ، بونکله برابر نزله نه دیمك اولدیغنی بیلمیورلر. ییلدیزك حرکاتی واله وحیران تدقیق ایدرك کیجه اویقوسی کتیرمك اعتیادینی یکرمی ایکی سنه اول غائب ایتمش اولدیغم حالده صالحیه‌ده، نهیه‌ده آچیقده یاتدم. صباحه قارشو بر آز اوشومکدن باشقه هیچ بر راحتسزلك حس ایتمدم. یابس برهوا . واقعا کوندوز بالخاصه اوکله‌دن صوکره صیجاق وکونش تحملفرسا اولویور ؛ فقط کیجه‌سی وصباحی اونسبتده لطیف وسرین .

ذاتاً طبیعتك بومظهریت ومساعدهٔ فوق العاده‌سی اولمسه نظافته بوقدر عدم رعایت ، مسا کنده حفظ الصحه قواعدینه اودرجه مخالفت بوحوالینك مطلقا علل واسقام مرکزی اولمسنی ایجاب ایتدیره‌جك ایدی . اولر ، اوطه‌لر

جریاننه تبعاً کیدر . صویك فیضلی زمانلرنده بیره‌جك ویامسکنه‌دن فلوجه موقعنه ـ که بغداددن برقوناق مسافه‌ده‌در . ـ قدرشختور ایله بش آلتی کونده کیدیلدیکی اولور . فقط شختور صولرك آز زمانده پك آز ایشه یارادیغی کبی صویك منبعنه طوغری یوریمز . ایشته فراتك سفائنی‌ده بوندن عبارتدر .

کذلك عنه‌دن بر قوناق صوکره کلن حدیثه ناحیه‌سنده ناحیه مرکزی قارشو یاقه‌ده اولدیغی ایچون مرکز ایله نهرك صاغ جانبی آره‌سنده متمادی بر آمدشد وار. بونکله برابر کوپریدن واز کچه‌لم. قایق وحتی بغدادده مستعمل اولان قفـه (زفت ایله اوسـتی صیوانمش بر نوع یوارلاق تکنه) بیله یوق. قارشویه کچمك ایستین همان شطك ساحلنه کلیور، اولو اورته‌لق انتاریسنی چیقاریبور، انادن طوغمه چیپلاق بر حاله کلدکدن صوکره، انتاریسنی، کفیه‌سنی ودها نه‌سی وارنه‌سی یوق ایسه جمله‌سنی صاریق کبی باشنه کچیره‌رك صویه طـالیور بو منظره‌یی رجال ونسا تماشا ایتمکه وبوکا اصلاحیرت ایتمامکه آلیشیقدرلر. برکت ویرسون کرك عنه، کرك حدیثه موقعلرنده اطه‌لر نهری ایکی‌یه بولمش، نهر هم کنیشلکندن هم درینلکندن غائب ایدییور؛ اونك ایچـون یوزمـه بیلمینلر دخی کوملکلرینی بللرینه باغلایه‌رق وعادتا بر قطار تشـکیل ایدرك ایکی ساحلی آره‌سنده مکیك طوقیورلر. شایدا کابر مأموریندن بری نهری کچمك ضرورت قطعیه‌سنی حسن ایدرسه او وقت ساحلده ـ اوده پك یقین زمانلرده بولو- ندیریلان شختوره [*] بینیور، ساحل دیکره کیدییور.

[*] شختور واسع مقیاسده برچاشیر تکنه‌سیدر. صویك

نظافت بلدیه اولجه تعریف ایتدیکمز امثالی وجهله نجاست بلدیه حالندهدر . بوتون واردات بلدیه(٦٠٠٠) غروش . . اوده بلدیهدهکی مأمورینك معاشی ، نه فنار وار ، نهسوپورکه . . شیمدی برکت ویرسون دیرزوره (فانوس) اصمارلایورلر، بلدیهمأمورلرینك معاشاتی تنزیل ایلیورلر . فقط کافیمی ! شهرده بر حمام بیله یوق. بوندن هرکس قوناغنده بانیوسنییاپار کبی بر نتیجه چیقارماملی. یرلینك برینه صوردم

— ییقانمق ایچون نه یاپارسکز ؟

— شطه کیررز .

— شط درین اولورسه ؟

— یوزرز .

— قیش اولورسه نهیاپارسکز ؟

— ینهشطه کیررز .

اوت بورادهشطه کیروبچیقمق ، نهرك بریاقهسندن اوبر یاقهسنه کچمك کوملك دکیشدیرمکدن بیك قات قولایدر . چونکه کوملك ییرتیلنجهیه قدر صیرتدن چیقماز ؛ فقط شطدن کونده برقاچ دفعه کچیلیر . عنهده شطك اورتهسندهبرقاچ جزیره وارکههپسی باغ وبوستاندر. اورا ایله شهر آرهسنده متمادی بر مرور وعبور وار .

شهرده « ١٦٠٠ » خانه‌موجود اولمسنه نظراً شهرك طولی حقنده بر فکر پیدا ایتمك ممکندر . مع مافیه نهر ایله تپه آره‌سنده حاصل اولان کنیشلکلره چامور ییغینلری اولان قوناقلرك (چونکه بوراده الك مردار قولبه‌یه بیله قوناق تسمیه اولونور) صیقیشمش قالمش اولدقلرینی بیانه حاجت یوقدر .

بوممکتده الك چوق نظر دقتی جلب ایدن شی چوجقلرك کثرتیدر . آرابه او منفرد واعوجاجلی وهردرلو مزخرفاتی جامع سوقاقدن سرعتله کچدکچه قرا کلق اولرك قاپیلری اوکنه اوفق چوجقلر دوزینه‌لر چیقه‌رق آمریقادن کلمه بر مخلوق عجیب کوریبورلرمش کبی مسرت وحیرت صدالری اظهار ایتمکده وکیمی آرابه ایله یاریش ایتمك . کیمی الندن کلسه آرابه‌نك آرقه‌سنه چنکل کبی آصیلسق ایچون دونسز ویالین آیاق . باشی قباق متمادیاً قوشمقده‌درلر . چوجقلرك بوکثرت فوق العاده‌سنه رغماً قصبه‌ده یالکز کار قدیم ایکی مکتب ابتدائی موجود اولدیغنی کمال تأثرله خبر آلدم . خرما آغاجلرندن زیاده اولاد یتیشدیرن بوممکتده نظراً ابتدائی دکل رشدی بیله آز کلیر . طرز جدید برقاچ ابتدائی ایله برایکی رشدیه آچیلمسی الزمدر .

توبه استغفار ایده‌رك وخانلردن فیما بعد الك پیس خانه بیله متشکر اوله‌جقلرینی وعد ایتدیلر .

ایرتسی کونی کذرکاهمزه تصادف ایدن الك بیوك قضا مرکزینه ، « عنه » یه‌واصل اولدق . بونی سالنامه ومحررات رسمیه « عنه » یازار ، خلق ایسه عانه تلفظ ایدر . بوفرقك حکمنی آکلایه‌مدم . فقط بویرك جالب دقت نقطه‌سی یالکز اسم رسمیسی ایله اسم عامیسی آره‌سنده‌کی تخالف وشکل املا دکلدر . عنه بالخاصه بر نقطهٔ نظردن دنیاده نظیری بولنماز . فی‌الحقیقه شهر اورته بر یورویش ایله تام اوچ ساعت سورن بر تك سوقاقدن عبارتدر . مع مافیه اوچ ساعت امتداد ایدن بوسوقاق بر لطیف آوه‌نوطن ایدیله‌رك بونکله شانزه‌لیزه جاده‌سی آره‌سنده بر نسبت ومشابهت آراماملیدر. فرات اوراده اولدقجه مرتفع ویالچین ایکی تپه آره‌سنده جریان ایدر. عنه‌نهرینك صاغ صاحلنده تپه ایله صو آره‌سنده صیقیشوب قالان طاریر اوزرینه مبنیدر. خانه‌لر، باغلر، باغچه‌لر، ناعوره‌لر (بوستانلره صو ویرمك ایچون نهرك اوزرنده صویك جریانقوتیله دونن صودولابلریدر) هپ بوسوقاق اوزرنده‌در . فقط هرخانه باغچه‌سی ، آخوری، ماندیره‌سی وسائر مشتملاتیله برلکده بولوندیغندن برقاچ دقیقه کچمدکجه بر دیکر خانه بولونماز . بوتون

اکثریا اسمسی معتاد اولان شدتلی روزکارك هر طرفدن طاشییوب کتیردیکی هر درلو کوبره وفشقی وصمان وتوز کردباندن وجوده کلن طبقه پوشیده‌سی آلتنده برقاچ ساعت نوم ویقظه آره‌سنده وقت کچیردکدن صوکره (نهیه) دینیلن قوناغه طوغری قبل السحر یوله دوام ایتدم. آرابه وسیروسیاحتك الڭ راحت وتمیز قسمنی تشکیل ایدر. وقتیله نه آرابه، نه‌ده خان یوق ایدی. شمدی آرابه وخان شایان حیرت تقدیر برخطوهٔ ترقی تشکیل ایلیور.

خانك قدر وقیمتی خان اولمدیغی یرده تقدیر ایتمك لازم. فی الحقیقه (نهیه) ده خان بیله یوق. اوراده کوکده‌کی ییلدیزلری صایه‌رق وکریه برصوت ایله اطرافمزده نغمه‌ساز اولان طوموزلری دیکلیه‌رك اوکیجه‌یی صباح ایتدم. ساعت یدی بچق راده‌لرنده خنزیرلر کوتورمش اولدیغم سیار قاریوله‌نك تایانی باشنه‌قدر کلمشلر. آرابه‌جی اویاندی حیوانلر قاچدی، نشانجی کچینن بر ایکی صیاد تفنکلرینی قاپدیلر قورشونلر آتیلدی. فقط طوموزلر ده صاغ وسالم قورتولدیلر، قصه‌دن حصه: الڭ پیس برخان دخی اولسه بوناپاك ونامبارك مسافرلرك نابهنکام زیارت لیله سنه مظهر اولماز ایدك. بونك اوزرینه اوکیجه اوچ آرابه‌دن مرکب اولان کاربانمز افرادندن برچوغی

ساعتلك برمدتی ناصل کچیره‌بیله‌جکنی دوشوندم، دوشوندم
بوله‌مدم ونهایت بو آدمك بو وقتی کچیرمك شویله‌طورسون
آنی اولدیرمکه‌بیله‌اقتداری اوله‌مدقدن ویکرمی‌درت‌ساعت
قضا وقدره تسلیم اولمق قبیلندن اولمق اوزره تحملدن بشقه
چاره اوله‌میه‌جغنه قرار ویردم . درت بش دقیقه هر
طرفنی کزمکه کافی کلان برقضا مرکزنده فکریکزدن
آکلایه‌جق برمخاطبی ، کونشدن تحفظ ایده‌جك برچاتی
یی ، کنیش نفس آله‌جق بر آچیقلغی ، کوکل فراحلا-
ندیره‌جق بر خضارتی ، غازینو ، قهوه شویله‌طورسون
خانه‌سنه مداومت اولنه‌جق بردوستی بوله‌ماز. نصفه اوله‌رق
ربع مسکون آنجق اون‌بش کونده برپوسته ایله مربوط
اولدیغی ایچون غزته ، حوادث ، شئون نامنه هرشیدن
بی خبر قالیر ایسه‌کز آرتق اوراده نصل بر مدتی حیات
امرار ایده‌جککزی برنبذه استدلال ایده‌بیلیرسکز .
بونلردن البوکمال قصبه‌سی نهایت ٦٠,٥٠ خانه‌دن عبارتدر.
فقط خانه‌دیوبده ینه خطا آلود بر ذهابه دوچاراولمامق
لازم . بورانك خانه‌لری خارجاً خرابه‌زاردر . داخلاً
برکوستبك یواسیدر . تملسز برطاقم چامور ییغنلری که
الکرصین ومتین اولانك عمری بش اون سنه‌یی کچمز ..
اوطه‌لری قپوسز پنجره‌سز برخان اوطه‌سنده کیجه‌لری

يولجيلق مناظرندن

جمعه ايرتسى ١١ ايلول ٣٢٦

ديرزوردن بغداده قدر قوناق محللرينك طقوزده دردى قائمقاملق مركزيدر . ميادين ، البوكمال ، عنه ورماديه بو جملهدندر . رماديهيه يارين دكل اوبركون واصل اولهجغم ايچون اونك حقندهكى مشاهداتمى بالطبع بو مكتوبمه درج ايدهميهجكم . آنجق ديكر قضا مركزلرى حقنده حاصل ايتديكم فكر دايم قضاسى مركزى اولان رماديه حقندهده آز چوق حقيقتهقريب بر حكم ويرمكلكمه كفايت ايدهجكدر . زيرا اقليم ، هوا ، صو ، اهالى طبايع ، عادات ودرجهٔ معرفت و اخلاق بر اولقدن صوكره بونلرك محصلهسى اولان قرى وقصبات دخى وضعيت وترقى ومعموريتجه يكديكرندن فرقلى اولماق لازمكلير . ميادين ويا ابوكمال قضالرندهبر آز دنيا كورمش ، حيات جمعيته پك ، پك آز آليشمش ، فكرٍ جزؤى پك جزؤى مقدارده ترقى ايتمش بر آدمك يكدى درت

سائق وقائد خالص الوجدان وشدیدالقبضه رهبرلر لازم. فقط بونی شیمدیکی مشروطیتمزك روحیله نه‌درجه‌یه‌قدر توفیق ایده بیله‌جکز . (دیر) ده احتمال که عینی‌اصابت اولان بوتدبیرك مثلا سلانیك ولایتنده تطبیقه البته‌نه‌لزوم ونه‌ده امکان‌واردر. بوکاوحدت عثمانیه فکری نه‌درجه‌یه قدر متحملدر ؛ شوحالده ینه ایش مأمورین محلیه‌نك سیاست ودرایتنه اسکی تعبیر وجهله ادارهٔ مصلحت ایتملرینه‌می قاله‌جق ؟ هیهات که ایشته بویله اولمیورو ایشته ونك ایچوندرکه ترقی دنیلن شی بوشمندوفر والکتریق عصرنده آنجق دوه‌رفتاریله بودیاره کیره‌بیلیور .

جهالت وعصردن بری تراکم ایتمش رخاوت سببیله بورا اهالیسی، بالخاصه عوام‌ناس هردرلو احتیاج جدیدی احداث ایتمکدن متوحش اولدقلری کبی هردرلو حس نظافته قارشو عادتا عاصیدرلر . حکومت ایستدیکی قدر یول یاپسون ، بلدیه ایستدیکی قدر جاده آچسون اهالی چوجقلرینی سوقاقلرده آنادن‌طوغمه چیرل چیپلاق کزدیرکدن ، احتیاجات‌نامنه‌جامك ، آیاق‌قابنك‌وما کولاتدن مثلا لیمونك بیله لزومنه قائل‌اولمدقدن (زیرا دیرده‌لیمون بولنماز) وهردرلو دفع طبیعیلرینی سوقاقلر اورته‌سنده یاپه‌رق سوقاقلری واسع برتعفنکاه ومستکره بر مزبله‌کاه حالنه قویمقده لاابالیانه‌برذوق طویدقدن صوکره وظائف حکومتدن حاصل اوله‌جق ثمرات مع‌التأسف پك سونوك قالیر . حکومت اهالینك حیات خصوصیه‌سنه ، سکنا وشرب والباسنه قاریشمقدن،یعنی‌فرد ، حکومت قارشوسنده الك ضعیف ، الك هیچ بر جزؤ لایتجزاحالنه وضع ایدلمدکدن صوکره، حاصلی‌خلق الك مطیع عسکری‌طابورلر کبی هدف ترقی‌یه جبراً کرهاًسوق ایدلمدکدن‌صوکره معموریت، نظافت، مدنیت وسائر بونلرك توابع‌ولوازمی اولان بیکلرجه آثار وجوده کلمز . اوزون عصرلرفکر تشبثدن محروم اولان خلق‌ایچون‌مع‌التأسف بویله‌مهیب،

اراضی تدارك ایدن برصاحب خیرك بوتكلیفنی شخصی ایچون الك بیوك ذل وعارعد ایدر . و« بن بوقدرعادیمی‌یم‌كه بكا زراعت تكلیف ایدییورسك ؟ » دیه بیاغی‌تهور ایلر. آرتق آكا سن خیمه‌كی ترك ایت واوطور امرینی ویرمك كولنج اولمازمی؟ بونلرك اولا تشكلات دماغیه‌لری دكیشملی آندن صوكره كندیلرینك اسكانندن بحث اولونملی . شمدیكی حالده‌عشیرت باشلیجه ایكی‌منبع رزقه، ایكی صنعته مالكدر : رعی وغزوه ایدرك چاپولجیلق . بونلرك هرایكیسی‌ده بدویلر نزدنده الك شرفلی‌ونجیب مشاغلدر . معلوم اولدیغی اوزره بشریت ایلك ادوار تكاملنده راعیلك ایله وقتكذار اولمش ، نه‌دن صوكره دیكر بردورهٔ تكامله كیره‌رك زراعتك الك بسیط وابتدائی اقسامنه داخل اولمشدر . شیمدیكی حالده بدویلر سلسله ترقیات اجتماعیه‌نك صیادلق دوره‌سنی آتلاتمشلر ،راعیلك دوره‌سنه داخل اولمشلر ، فقط حالا زراعت ساحه‌سنه كیره مامشلردر. زراعت ایسه اول امرده بریرده اوطوروب آرام ایتمكدن خوشلاشمغه متوقفدر . دوه‌نك ویا آتك صرتنی الك ثابت ومستقر برحیات دیركی عد ایدن بدوی ایسه رنجبرلكك مایتوقف علیهی اولان سعی دائمی‌یه وطوپراغه باغلانمغه تحمل ایده‌مز .

احتياجاتنه كوره اولمليدر . عشيرت مكتبنی وقبيله استانبولده آچمشلر ايدی. نيجه عشايرك مركزی اولان زور، كرك، منتفك كبی يرلرده عشيرت مكتبلرينی فقط ثمره ويره جك صورتده آچمق لازمدر. عشايرك اسكانی اول امرده اسكانك لزومنی آكلايه جق درجه‌ده بر معرفت ابتدائيه حاصل ايتملرينه وبو ايسه عشيرت مكتبلرينك ـ كنديلرينی توحيش ايتميه جك صورتده ـ كشادينه متوقف بولونديغندن معارف نظارتنك محللرينه بعض ارباب وقوف كوندروب تدقيقات لازمه اجرا ايتديردكدن صوكره بر پلان وجوده كتيروب تطبيق ايتمسی واجبدر. بوكون مليونلرجه عشاير قتل نفوسك، يغماكرلكك حسن اخلاقه دلالت ايتديكنه امين اوله جق درجه‌ده جهالت ماديه ومعنويه درياسنده يوزييور . شو ايچنده چبالاندقلری جهالت بطاقلغندن قوللرندن طوتوب چيقارمق وصوكره افكار مدنيه‌يی قفالرينه تدريجاً صوقه‌رق كنديلرنده بر قابليت اسكان واستقرار حصوله كتيرمك مليونلرجه تبعه، مليونلرجه ويركو وبيكلرجه عسكر قازانمغه اشد احتياج ايله محتاج اولان حكومت مشروطه‌مز ايچون فرض عيندر . ايكيده بر اسكان عشايردن بحث اولونور . بر عشيرت شيخی كه كنديسنه زراعت وحراثت توصيه وحتی بونك ايچون

آکدیره‌جقدر . ایکی جریان نهری آره‌سنده قالمش بر آطه ایکی کوپری ایله قره‌یه مربوط اولورده ینه بر حدیقه فر حفزا حالنه قونماز ایسه‌او وقت‌او مملکت اهالیسنده ذوق دینیلن خاصه‌نك کلیاً معدوم اولدیغنه حکم‌ایدیلور. ذاتاً آطه‌نك شیمدیکی حالده اوزرنده پك چوق باغچه‌لر وار . . . طوپراق اوقدر فیاضدرکه بر آغاجك سایه‌دار اولمسی ایچون دیکیلمسندن‌صوکره ایکی سنه کچمسی کفا- یت ایدییور .

(دیر)ك امید بخش وطاتلی صفحاتنی ارائه ایتدکدن صوکره بر آزده عبوس وناخوش جهتلرینی کوسترهلم : اهالیسی جاهل ، درجهٔ نهایه‌ده جاهلدر . باد معارف دیر زور سنجاغنه اصلا اسمه‌مشدر . بادیه وعربان کاملاً قره جاهل اولدقلری کبی شهرلیلرده همان تماماً اوحالده‌درلر. معارف نظارتی بومملکتك ایکی جهتندن معارفنه فوق‌العاده اهمیت ویرملیدر : اولا شهره عرفانی مکتبلر واسطه‌سیله صوقمق، ثانیاً بدویلره آنلرك عقولیله متناسب صورتده تکلم وتفهم مرامه مقتدر مدرسلر وواعظلر کوندروب هیچ اولمازسه آداب دینیه رعایتی بو صحرا نشینلره کوسترمك . ساکن ومستقر اهالیسی سیار اهالیسنه نظراً عشر مرتبه‌سنده بولونان دیرزور سنجاغنده مکتبلر آچیله‌جقسه عشیرتلرك

بوجمله دندر . شامك بوتون واردات بلديه‌سى طوپى طوپى ١١ بيك ليرا ، حلبك دها آز اولديغى حالده كوچيجك ديرزورك بلديه‌سى ٣٠٠٠ ليرا تأمين ايدييور. بوجيلرك خان بليه‌سندن چكدكلرى ازعاجاتى تقدير ايدن بلديه شمدى براوتل ياپوب عقار حالنه قويه‌جق . بوسنه‌كى تصرفاتى بومادهٔ مثمرتشبثه حصر ايتدكدن صوكره كله‌جك‌سنه‌كى فضلهٔ وارداتى سوقاقلره آغاچ ديكمكه تخصيص ايده‌جك وبوصورتله مملكت اهاليسنه فعلى برغرس اشجار درسى ويره‌جكدر. بوندن ماعدا برتوز ماكنه‌سى اصمارلامش اهالى‌يى باحورلرده ايليق صولر ايچمكدن قورتاره‌جق. بوسنه‌بيله زور اهاليسى بوزلى صوايچه‌جكلر ايمش فقط ناصلسه ماكنه سپارشى برتأخر وسكته‌يه اوغرامش . اليوم شهرده پترولله متحرك برده دكرمن واردركه صناعت نامنه هر درلو اختراعاتدن مجرد اولان بومملكته كوره بياغى مهم بريكيلكدر . نهرك بونجه انشاسنه ابتدار ايديلن ريختم هم برتنزه محلى احضار وهمده فراتك تخريباتى سكته‌دار ايده‌جكدر .

شهر توسع ايتديكى تقديرده اصل فرات ايله ديرك اوكندن كچن شعبه‌سى آره‌سنده‌كى جزيرهٔ صغيره‌ خيال بويا ! . . . ـ پشته‌ده‌كى مارغريت جزيرهٔ دلنيشينى

(دير) لك ذاتاً موقعی بويومكه مساعددر . فقط بوكوپری بو استعدادك انكشافنه خيلی ياردیم ايده‌جكدر. زيرا بو صورتله حلب، موصل و بغدادكی اوچ مهم تجارت محلنك مركز اجتماعی اوله‌جقدر . بو اوچ بيوك شهرك هرهانكی برندن ديره واصل اولمق ايچون الك اشاغی آلتی الی اون كون زمان لازم. بوقدر مديد بر سفردن صوكره مطلقا ديكلنمك ضروريدر . ايشته بو ديكلنمك وجوبی دير زوری احيا ايدييور . ذاتاً هواسی غايت صاف تميز ، رطوبت دنيلن شی تماماً مفقود ، اراضيسی صوك درجه منبت وچاليشيلديغی تقدرده هردرلو محصولاتی بول بول ويرمكه مستعد اولديغی ايچون بوده آيريجه ترقئ بلده‌يه خدمت ايده‌جكدر . آمريقاده اولسه بويله بر وضعيتده بولنان شهر بش اون سنه ظرفنده بيكلرجه چاليشان ، متشبث ، موجد كيمسه‌لرك محل اقامتی اوله‌بيلير ايدی . بزم ايسه احوال عموميهٔ اجتماعيه‌مزه وبطائت ترقياتمزه نظراً بر ربع عصر ظرفنده ١٥ بيك نفوسی بر يرده جمعه موفق اوليشمز بر خارقه صايلیلدر .

يكی اولان شهرلرك اسكيلره نظراً بعض محسنات واسباب رجحانی وار. بوكبی شهرلرده تنظيم بلده وتنظيف اسواق بالنسبه دها آزمو انعه اوغرار ، دير زورده ايشته

برقاچ سنه مقدم فرات شعبه‌سنك اوزرنده اولدیغی کبی صل فراتك اوزرنده‌ده برکوپری یاپیلمش وبوصو- رتله دیرك بوتون الجزیره قطعه‌سنه ربطی وبوتون موصل ومابین النهرین مواردانتك تسهیلی تصور وحتی کوپرینك انشا آتنه بیله تشبث اولونه‌رق برقاچ آیاغینك انشاآتی اکمال ایدلمش ایسه‌ده بالآخره حساباتك مجرابه کوره یاپیلامش اولدیغی تبین ایده‌رك عملیات تعطیل اولونمش. روایته کوره بوجسم کوپری ایچون خلق بیکلرجه لیرا اعانه ویره‌رك فوق العاده اثر حمیت کوسترمش، فقط مع التأسف عجله ایله ایشه باشلانه‌رق انشا آتك ناتمام قالمسنه سبیت ویرلمشدر. معرفیه اربابنك افاده‌سنه نظراً انشا آت حاضره قریباً یکرمی بیك لیرا صرفیله انشاسی تقرر ایتمش اولان آصه کوپری ایچون فائده‌دن خالی اولمیه‌جقدر. زیرا نافعه نظارتی عمومی پلاننده فرات اوزرنده‌کی بوکوپری‌یی طرق عمومیه‌دن عد ایتمش.. اهالی نافعه نظارتی طرفندن اتخاذ اولنان بوقرار مهمك برآن اول فعلیاته منقلب اولمسنه منتظردر. ذاتاً حلب، بغداد طریقی ایچون کوندریلان مهندسلری حلبده ایکن کورمش ایدم. همان نزده‌ده ایسه ایشه باشلایه‌جقلر. الله موفق ایتسون.

عادتا دیو آدیملریله ایلرلیلمش . شهری باشـدن باشه قطع ایدن غایت منتظم برجاده‌سی وارکه الك بیـوك شهرلرمز آکا غبطه ایده‌بیلیر. بوجاده‌نك برقاچ دانه نظیرینی یالکز حلبك قسم جدیدنده کوردم . حلبده‌کی جمیلیه ، عزیزیه جاده‌لری بیچمنده یاپلمش اولان (دیر) لـ بوطریق کبیرنده ایکی قصور وار : بری برمعتاد آغاجدن محرومیت ، دیکری ایکی طرفنده‌کی خانه‌لرك مع التأسف اوجاده‌نك وسـعت ولیاقتیله اصلا متناسب اولمامق اوزره عادتا خرابه حالنده اولمسیدر. برقاچ منتظم بنا ، اولدقجه مکمل برخسته‌خانه وبرقشله ، واسـع برحکومت قوناغی برقاچ خصوصی او . . . ایشـته الك کوزل بنالر بوندن عبارت . اوندن صوکره ایستر جاده‌ده ایستر یان سـوقاقلرده اولسون . اولر عادتا ییقیق برمحله ویا هنوز خانه‌لری انشـا ایدلمش بریانغین یری منظره‌سی ارائه ایدر . شهرك اوستی قپالی چارشوسی ، برده فراتك برشعبه‌سی اوزرندن کچن آیاقلی برکوزل کوپریسی وار . فرات دیره اوغرامدن اول تشعب ایدییور ، صوکره حاصل اولان بوشـعبه تکرار مجرای اصلی‌یه قاووشـیور . ایشته کوپری بوشـعبه‌نك اوستنده‌در. قارشوکی ساحل ایسه یارم کیلومتره کنیشلکنده اوزونجه برآطه‌در. اصل فرات بوآطه‌نك اوته‌سندن آقار.

دیرزور

چول اورته‌سنده برواحه . . کونلرجه هردرلو خضارتدن ، معموریتدن محروم چپلاق وبونکله برابر فرات ایله زیان برچولدن کچدکدن صوکره دیرزوره مواصلت . صحرای کبیرده کونلرجه صوصامش برآدمك نهایت بی‌تاب وبی طاقت برقویو باشنه اینه‌رك تسکین آتش عطش ایتمسی کبی برحس اویاندیرر . یالکز شوکا برکت که بوچولده فرات سایه‌سنده صوسزلقدن اولمك تهلکه‌سی نادردر .

زور . بغداد ایله حلب آره‌سنده آمدشد ایدن یوجیلرك اك مهم قوناق محلی اولدیغی ایچون تدریجاً اهمیت قازانمش . برمدت مقدم امثالی مثللو سفیل وپریشان برکوی ایکن بروجه‌بالا کذرکاهه تصادف ایتمسی سایه‌سنده بیاغی برمعموره حالنی آلمشدر . نفوس محرره‌سی ۱۵ بیکدن عبارت اولان بوقصبه اون بش یکرمی سنه‌ظرفنده

مجراى اصلى يى تطهير وتعميق ايتمكدن ، بوتون صولرك يالكز اورادن كچمسنى تأمين ايتمكدن باشقه چاره يوقدر. فقط سير سفائنه تعلق ايدن بومسئله آيرى ومهم برزمين تشكيل ايدر . وقتم اولورسه اونى ده انشاءالله ايلريده يازارم .

ایناتمامق لازم كله‌جكنی هرشیدن اول اخطار ایتملیدر. زیرا فرات اوقدر هوسنه تابعدركه چوق دفعه‌لر بر سنه اول بكنديكی كذركاهی ایرتسی سنه ترك واهمال ایدرك باشقه وادیلره طوغری سیلان ونهایت مجرای اصلیسنه عودت ایدییور. بعضاً یالكنز برساحله طوغری هجوم ایدرك آنی عادتا دیشلریله كمیرركبی كمیرر. نهایت تعریف ایتدیكمز تپه‌لرك یالچین اتكلرینه قدر تخریباتی اجرا ایدر؛ ساحلده نه قدر كذركاهلر، یوللر وارایسه جمله‌سنی محووخراب وكاربانجیلر ایله آرابه‌جیلری دوچار فریاد ایدر. ساحل دیكر ایسه بالعكس مظهر صحابتی اوله‌رق كیتدكجه‌صودن قورتیلور وهر قبضه‌سی آلتون كبی قیمتلی اولور. صوبك برده آطه یاپمق مراقی وار. بوسنه برپرده وجوده كتیردیكی آطه‌یی ایرتسی سنه جوششی آلتنده غرق ایدرك باشقه بریرده بر اطه تولید ایدر. نهرك بوكیفی هوسلرینه بر حد وسد چكمك ممكن دكلمی؟ البته ممكندر. شیمدیكی حالنده نهر بعضاً بش آلتی آطه‌یه، بش آلتی مجرایه آیریلیور وبالطبع مجرالرك هپسی ده صیغلاشیور. حال بوكه مجرا منتظم ومعین اولورسه بوصیغلغه میدان قالماز. هم سیر سفائنه قابلیت خاصه‌سی محافظه ایدیلور همده بر چوق اراضی صوینك عصبیت جریانه فدا ایدلمز. بونك ایچون

پك چوقدر . مواشينك عدد رؤسى خيمه نشينلرك عدد رؤسنى اضعافاً تجاوز ايدر . بونكله برابر انتظامسزلغه باقيكزكه بوسوت ويرن حيوانلرك بوللغنه رغماً يدى كون سوت ، يوغورت و آيران نامنه آغزه بر طامله شى قويمغه امكان بوله مدم .

فرات بوينده ساكن اولانلرك بر قسمى دها واركه عنزه عربندن بر آز دها زياده يرنده مستقردر . عنزه كبى زراعتى آغر عد ايتمزويالكز رعي شرف صايماز ، اونلر طريق مدنيتده برخطوه دها آتمشلر . ايكى اوچ ديركك اوزرينه اوتلرى ييغوب باشقه درلو برچادير ياپيورلر . بوتون بر قوناغى بر ايكى ليره يه انشا ايتمك ممكن . ايشته اونك ايچون صو تبديل جريان ايتدكجه بو مستقر سكنه ده برابر تبديل مكان ايدرلر . بونلرده ده معيشت ، سكنا ولباسجه عينى سفالت وحرمانك حكمران اوله جغى طبيعدر .

ايشته اوزنكين وفياض فرات بوفقر وسفالت ييغينلرى آراسنده متصل آقيور ؛ فقط عصبى ، كيفى ، هوسكار بررفتار ايله . . . كاه صوله ، كاه صاغه آقوب طوران بونهرك ده شايان تدقيق وتصحيح بعض اخلاق واطوارى واردر . نهرك مجراى حقيقيسى حقنده هيچ برخريطه يه

طرز تلقیسی . قادینلرك کسوه‌سی ارککلرندن فرقلی دکل . تستر قطعیاً یوقدر . ارککلر قدر دکل ایسه‌ده ینه خیلی مقدارده آیاق وقول آچیقدر . قادینلرك همان کافه‌سنك بروننده برون کوپه‌سی (خزامه) وار . هپسنك دوداقلری ، صورتلری ، قوللری وشم اولونمش . دوداقلرك علی‌العاده آلت جانبی وشم اولونور . قادین آغزنده سیم سیاه برشی چکنه‌یوراپمش کبی عجیب برمنظره ارائه ایدییور . بو وشم عادتی شهرلیلرده پك مبتدلدر . ذوق ایچون معیار آرایان علم بدایع منتسبلری بوراده پك واسع بر زمین تتبع بوله بیلیرلر . دون کیمه‌مك پاپوش کیامك خصوصنده بین‌الرجال والنسا مساوات تامه واردر .

ذاتاً هرشیده مساوات تامه وار . شیخك قیافتی ایله دوه‌جینك قیافتی آره‌سنده فرق اولمدیغی کبی حیوانك سکناسی ایله انسانك سکناسی آره‌سنده‌ده تفریق یوق . زیرا رئیس عائله زوجه‌سی ، چوجقلری ومختلف حیوانلری هپ عینی چادرك چاتیسی آلتنده بارینورلر .

تعیش ؛ اوده آیریجه بر سفالت . غدا نامنه همان هیچ برشی یوقدر . دها جنوبده‌کی بدویلرك هیچ اولمازسه خرمالری وار . زور سنجاغنده‌ساکن اولان عنزه‌لیلرده خرما نادردر . دوه‌لری ، قویونلری کچیلری ، مرکبلری

دیركلر اوزرنده تثبیت ایدلمش . ایكی طرفی آچیق ، كونش مغربده اولسون ، مشرقده اولسون چادرك آلتنی ریان قیلمقده قصور ایتمز . یان طرفلردن بو التفاتی كافی كلمز ایمش كبی تپه‌دن‌ده چادر ایچریسنی قیزدیرییور . بویله بر كولكه آلتنده بارینه بیلمك ایچون بادیه نشینلر قدر كونش ایله الفت پیدا ایتمكدن باشقه چاره یوق . بوندن ماعدا بوتون اطرافدن قوپان توزلر ، ومرعالرده حیوانات كوبره‌سیله مترافق اوله‌رق حاصل اولان كردبادلر دخی بهمه حال خیمه‌لرك درونی زیارت ایدر . ایشته خیمه نشین بدوینك سكناسی .

فقط لباس ومعیشتی غبطه‌یه شایانمی ؟ الك كبارلرینك لباسی بیاض وتوزله ملمع كوملك ... باشده چشید چشید كفیه وعقاللر ، بعضاً بر كوملكك . اوزرینه عباد دیذكاری بر نوع مشلح ... دون كیلمز ، ایاغه پاپوش قونماز . اونك ایچون بدوینك دیزینه ، بعضاً دها پك یوقاریسنه قدر آچیق اولان آیاغی علم طبقات الارض متخصصلرینه جای تدقیق اوله‌جق درجه‌ده كثیف ومختلف طبقات تراب ایله مستوردر . مادامكه طوپراقدن یارادلدق ، طوپراق مزاردن اول دخی وجودمز اوزرنده کسیك اولمامل. ایشته مؤتواقبل ان تموتوا ... سرینك بادیه نشینلرجه

هانکی بر نقطه‌سندن قوپان روزکار زه راسته‌ده هیچ بر حائل کورمینجه بوتون خیزیله اسر ، هم ده صغوق ، عادتا اوشوتیجی بردرجه‌ده اسر . کوندوز نه‌قدر صیجاق اولور ایسه کیجه‌ده ـ فقط غالبا اغستوس اواسطندن اعتباراً ـ اونسبتده صغوق اولور . کوندوزك صیجاغنه باقوب کیجه احتیاطسز بولونانك‌وای حالنه...باخصوص هرطرفی دلیك ، دشیك ، غیر مضبوط اولان منزل یرلرنده ... مع مافیه هواده رطوبت اولمدیغی ایچون اسن روزکارلر وجوده اوقدر تأثیر ایتمیور .

بالخاصه مسکنه‌دن اعتباراً بر زوره‌قدر بزم آکلادیغمز معناده هیچ برکوی موجود دکلدر . بنا نامنه اولکی مکتوبمده یازمش اولدیغم بر قاچ خان قیریندیسندن باشقه برشی یوق . بونکله برابر بوساحه داخلنده عنزه‌عشایریله برابر یوز بیك وبلکه دها زیاده نفوس وار . بونلرك صرف بداوت وعشیرت حالنده‌اولانلری چادرلر آلتنده یشارلر . چدر دیوب‌ده بنه کیم بیلیر نه کبی حسیات وخیالاته قاپیلانلر اولور . اویله‌یا قیرده ، صوباشنده ، لطیف برهواده چادر آلتی حیاتنك‌ده برذوق معنویسی وار .. فقط هیهات .. نادراً قیلدن علی‌الاکثر یوکدن یاپیلان بوقاپ قاره مسکنلر بر بچق متره یوکسکلکنده

عد ایله وهول جان ایله تکرار اورایه آتیلیورسکز.

ایشته بوحوالینك آیلرجه امتداد ایدن بی رحم وبی انصاف کونشی . . بوقدربیاض، بوقدر پروزسز، بوقدر صاف وبلوطسز برکونشه تصادف ایتمك ایچون احتمال‌که صحرای کبیره قدر کیتمك لازم . هرشی بم بیاض،صانکه صیجاق قاریاغمش کبی . . . اطرافده‌کی تپه‌لرده بویله... ذاتاً تپه‌لرك طبیعت کلسـیه‌سی عادتا بوتون بوحوالی‌یی تباشـیری بر محیطه قلب ایتمش . شـمسك بیاضلغی ، تباشیرك بیاضلغنه انضمام ایتسون. ایشته بورانك ضیاسی.

ظن عمومی خلافنده اوله‌رق بوطرفلر برتپسی کبی دوم دوز دکلدر . نهرك مجراسنه بعضاً یقین، بعضاً اوزاق برسلسلهٔ تلال واردرکه سیاح ایله برابر کونلرجه دوام ایدر . واقعا اك یوکسـك ذروه‌لر ۱۵۰ متره‌یی کچمز . مع مافیه ظن ایدلدیکی کبی طاغ ، طاش وقیایوق دکلدر. آرابه بو تپه‌لرك اتکندن کچدیکی زمان کونشك حرارت معتاده‌سی طاشـلرك انعکاساتنه التحاق ایده‌رك حقیقةً قیزغین وقوری بر حمام حاصل اولور .

کوندوز کونشی هیچ برمانعه‌یه اوغرامقسزین بوتون قیزغینلغنی کوسـتردیکی کبی موانعك فقدانی کیجه‌لری ایچونده آیری برمحذوری دعوت ایدییور . چولك بیلمم

عد اولنور ایدی. شیمدی نه اوزمان قالمش ، نه مخاطره...

یولجیلر ایچون بو حالك نه قدر مشکل و صیقیجی اولدیغنی تعریفه حاجت یوق . آقشاملری انسان خانلرده حیوانلرله ممتزج و مختلط بر حیات کچیره‌رك دلیك دشیك اولسون برچاتی آلتنده اوطوره بیلور . فقط کوندوزلری یولجیلق اثناسنده آیاقلریکز ایسترسه کوتوروم اوله‌جق درجه‌ده اویوشسون ممکن دکل آرابه‌دن آتلایوب ایکی آدیم یوریه‌مزسکز. یولده قهوه آلتی ایتمکه قالقشسه‌کز ینه هیچ بر کولکه بوله‌مازسکز. انسانك بو حالی کورونجه یأس و وحدتله قاریشیق بر عجز و محزونیت ایچنده قاله‌رق آغلایه‌جغی کلییور . اوکگزده قوجه فراتك کمال حشمت و عظمتله بعضاً طالغه‌لانه‌رق ، بعضاً اعوجاجلر پیدا ایده‌رك اوته‌ده بر آطه ، بریده بر کول حصوله کتیره‌رك آقدیغنی کوریبور ، کنارینه قدر کلوب شویله بر آیاقلرمی اوزاته‌یم دییورسکز هیهات که کلدیککز زمان قفاکزك ایچنده صانکه ذوبان ایتمش کبی اولان کونش سزه لسان حال ایله « هایدی بوراده طورمق یساق ! بو لطیف منظره‌دن استفاده‌یی بن تماله عقد مؤاخاة ایدن عربه حصر ایدییورم » اخطارنده بولونیور . سزده همان فرون کبی بر حال اخذ ایتمش اولان آرابه‌نك سایه‌سنی جنتدن نمونه‌نما بر محل روح و استراحت

آغاج مثلا بر جويز ويا بر انجير براقيرلر . تارلاسنى سورمكه ، مزروعاتنى بيچمكه ، حاصلى رنجبرلك ايتمكه چيقان كويلى كونشك اوق كبى بينه صاپلانان اشعه‌سى آلتنده يورغون وبيتاب قالديغى زمان اوزاقده قالان كوينه عودته امكان بوله‌ميه‌رق همان تارلاسنده‌كى جويز آغاجنك آلتنه يوزى قويون اوزانير ، ساعتلرجه ديكله‌نير ، ياتار وصوكره ينه ايشنه دوام ايدر . بوراده ايسه كونش بيك قات دها ياقيجى ومزعج . اراضى بر سرعت خارق‌العاده ايله آغاج يتيشديرمكه مستعداولديغى حالده عرب صانكه دريسنى ياقديرمامق ، بينى قايناتمامق ، كونشه چارپيلمامق ايچون كونش ايله مقاوله عقد ايتمش كبى متمادى بر كونش بانيوسى ايتمكدن خوشلانيور . وبو بانيوسنه مانع اولان مشجره وخضارتى بر ر انكل عد ايله آنلرى يكيدن ديكوب وجوده كتيرمك شويله طورسون بالعكس محو وازاله ايليور . زيرا چوجقلغمده تخطر ايدرم كه نهرك فيض وفيضانى همتيله چاليلق ايله اورمانلق آره‌سنده برنوع آغاجلقلر مسكنه‌دن اعتباراً نهرك بوينجه كوريلور ، حتى بو اورمان اسمنى بالطبع اكتسابه لايق اولميان بو يرلردن كچمك ، ارسلان ، يبانى طوموز كبى مفترسلردن وياشقيادن طولايى مخاطره‌لى

فرات بوینده

بوممکلت آغاج دشمنیدر . حمص وحمادن حلبه قدر امتداد ایدن شمندوفر بوینده برخضارت وبر مشجره ، حتی برتك آغاج بولمق ایچون حلبك ایچنه قدر كیرمك لازم . مع مافیه حلبده آغاج نقطهٔ نظرندن پك زوكورت. بو شهرك قسم جدیدنده او قدر منتظم وكوزل جاده‌لر وجوده كتیرلمش ایكن كونشك جایر جایر یاقان آتشنی تعدیل ایده‌جك هیچ برسایه . هیچ بر خضارت وجوده كتیرلمامشدر . حلبدن چیقدقدن صوكره یرك مدهش چیپلاقلغی بوس بوتون انسانه تأثیر ایدییور . فرات بوینه واصل اولدقدن صوكره ساعتلر كونلر كیدیلور كیدیلور ، شمسك شدت احراقیه‌سنه قارشو استمداد واستعانه ایده‌جك اوفاجق بردال ، كوچیجك بریاپراق كومه‌سی بولونماز. آناطولیده‌ده كویلیلرك اورمانلره قارشو برعداوت منفعتجویانه‌لری وار . آغاجلری كسرلر ، یاقارلر ،فقط هیچ اولمازسه ینه كندیلرنی دوشونه‌رك هرتارلاده برتك

ایچری‌یه صوقه‌جق برقوغوق بوللرینه سبب اولور .
فداکارلق ظن اولوندیغندن پك آز ، منفعت تخیل
ایدلدیکندن پك زیاده‌در .

سویلرسه‌م حیرت ایتمامليسکز . بوحوالی فرات کبی برشریان حیاته مالك اولديغی حالده چول اولمسی ، عریان وهرشیدن محروم قالمسی ایچون نه یاپیلمق ممکن ایسه یاپیلمش عادتا لسان حاللریله خالق تعالی‌یه دییورلرکه : « بوفراتی بز ایستمیز . بز قوم چوللرندن ، سفالتدن ، آجلقدن ، صوسزلقدن خوشلانیرز . » حقیقةً ده اویله . فرات بیله بوحوالی سکنه‌سنك اهمال ومسکنتی تأثیریله انواع تقلبات وتخریباته اوغرایور .

خانلر بغداد سیاحتی ایچون برمسئلهٔ حیاتیه اولدیغی ایچون حکومتك بوکا بالخاصه نظر اهمیتنی جلب ایتمك ایجاب ایدر . وقتیله ارباب خیر وحسنات بویله ایصسز چول یوللرنده کروانسرایلر یاپمشلر اوارباب خیرك عادتا نسلی منطفی اولدی . حکومتده برشی یاپماز ایسه کندیلرینه معاونت فرض اولان ابنای سبیلك حالی نه اوله‌جق ؟

نافعه نظارتی حلب ـ حلب بغداد طریقنی طرق عمومیه‌دن فرض ایدرك همان کشفیاته ابتدار امرینی ویروب بومناسبتله قوناق محللرینی اونوتمامسنی ودها صیق محللرده متین منتظم وبارینیله بیله‌جك خانلر انشا ایتدیرمسنی رجا ایدرز . بوخانلرهم طریقك محافظهٔ آلات وادواتنه ، هم آواره وهرشیدن محروم قالان بیچاره یولجیلرك باشلرینی

نه کندیلری اصلاح ایدرلر وایسترلرکه بردزه بکی کبی
هیچ بر زحمت ، هیچ بر مصرف چکمکسزین یوز ایرا
سرمایه ایله یوز لیرا ایراد آلسونلر .

دیر زوره قدر قوناق محللرینك جمله‌سنده (مسکنه،
حمام ، صبخه ، تبنی) بررخان وار . کیمی افرادك کیمی
حکومتك ، دهاطوغریسی املاك مدوره‌نك . یانی باشلرنده
بعضاً سواری ژاندارمه قره‌غول مرکزلری وارکه
اونلرك ده خانك بر تمثال دیکری اولدیغنی ایضاحه حاجت
کورمم . ایشته بوتون بوخانلر احتیاجات حاضرهٔ مدنیه‌نك
یوزده برینه مالك اولان هرهانکی بر یولجی ایچون ـ
ضرورت قطعیه‌مس ایتدکجه ـ غیر قابل سکنا ، غیر
مضبوط وهردرلو مشکلاتی جامعدر . جام دنیلن شی معلوم
دکلدر . بعضاً پنجره‌دیه آچیلان دلیکلره یاپیشدیریلان
تخته‌دن اوقدر بوزوق وقیریقدرکه اوطه‌لرك هرطرفندن
روزکار وکونش نفوذ ایدر. مأکولات بخشنده یمورطه‌دن
باشقه هیچ برشی بولمق ممکن دکلدر . بیکلرجه چادرلر
کچیلدیکی ، یوزبیکلرجه قویون ، کچی‌ودوه سوریلرینه
آدیم باشنده تصادف ایدیلدیکی حالده سوت، ات ،یوغورت
و آیران نامنه برشی بوله‌مازسکز . فرات یانی باشندن
کچدیکی حالده تازه صویه هرخانده تصادف ایدیله‌مدیکنی

انسانلر وحیوانلر صولاندیغی کبی آرابه‌لرك وتکرلکلرك‌ده صولاتملرینه‌لزوم کوریلورایمش. کیجه ساعت بش بچقده خانك ایچنده برعربده‌درقوپدی، مخالف طرفدن‌كلن دیكر یولجیلر علی‌الصباح حلبه یتیشمك ایچون کیجه یاریسنده قالقارلرایمش. بونلرله‌خانجی آراسنده اجرت نقطهٔ نظرندن اولدقجه غلیظ شتوم تعاطی‌ایدلدی. بزده‌ده طبیعی اویقو دینیلن شیدن اثر قالمدی؛ ذاتاً ساعت سکزده بزمده حرکتمز مقرر اولدیغی ایچون ایکی بوکلم یاتمغه قرار ویردیکم حالده اویقو کوزمه کیرمدی.

خانك صاحبنه‌صوردم: حلبه بوقدر یقین ایکن ناصل اولورده بر اوفق اوتل، حتی‌براز دها اسباب استراحتی حاوی برخان وجوده کتیره‌مدك:

افندم، دیدی، خان بنم اولسه یاپه‌جغمی بیلیرم. فقط شوکوردیکك بنایه‌سنوی یوز لیرا کیرا ویریورم، خانك کندی بوقدراتمز.صاحبی‌اولان حلب متحیزانندن خواجه بوخل هیچ برهمت ایتمز، باشقه بریر اوزرینه برخان یاپه‌مام. زیرا بوتون بویرلر اومال صاحبنکدر. طوپراغنی صاتماز.»

کوردیککزمی علتی؛ اراضی صاحبی اولان متحیزانك همان جمله‌سنده بویله برمرض وار. نه‌طوپراغنی صاتارلر،

نجره‌لری کاملاً قریق اولدقدن ماعدا یانی باشنده بولونان بر دام اوزرنده قوجه بر چفتلکك قوهٔ نباتیه‌سی اضعاف مضاعفه‌یه ابلاغ ایلیه‌جك انسان ترسی وار . آولیده‌کی حیوان کوبره‌سی قوقوسی ایسه الك خفیفیدر .

ایلك خانده کوردیکم الك منتظم اوطه‌نك کوبره‌صمان وکومس قوقوسی عادتا بر ونمه یاپیشمش قالمش اولدیغی ایچون بردرلو اورایه کیروب یاته‌مدم . آچیقده ، آرابه‌لر ، بارکیرلر وسائر یولجیلر ایله مختلطاً اوطوردم . آقشام یمکنی ایشته بورایحه‌لر ایچنده بوغازمدن جبراً اشاغی آتدم . اویقو زمانی کلنجه هرچه باداباد آولینك اورته‌سنده‌کی آرابه‌ده یاتمغه قراروردم . آرابه اوقدر اوزون اولمدیغی ایچون دیزلرمی بوکه‌رك بوزولوب قالدم فقط بوحیاته آلیشق اولانلر ایچون اویقو دنیلان شی اوقدر اهمیتسز ، اویقو قاچمق دنیلان شی اوقدر ناشنیده وغیر معلوم بر شیدرکه اولااویومدن اول فلصوسی بوزوق شرقیلر ترنم ایده‌رك بزی‌ده ایسته ایستمز قولاقلرمزله آهنکلرینه تشریك ایتدیلر . صوکره دفعاتله آرابه‌یی کلوب صارصدیلر . برنده بزم آرابه‌جی آرابه‌یی صولامق ایچون آرابه ایله برابر بزی‌ده خیلی راحتسز ایتدی . مکر اوکمزده‌کی کونشلی چولده شدت عطش اودرجه‌یی بولویورمش که

ياپيلمش ايكى متره ارتفاعنده درت ديواردن عبارتدر . ديوارلرك ايچ طرفى بر آولى و آولى يه ناظر بعض اوطه‌لرله آحوردر . اوطـه‌نك اوستى چاموز ، آلتى طوپراق ، پنجره‌سى هيچ يوق . ايچريسنده ايسه صيان و كوبره قوقوسندن طورولماز .

وجهه‌ده‌كى انسميژار اوزرينه آرابه‌جى وده‌ها برقاچ كشى : « افندى نه‌ديورسك ؟ بويولده‌كى خانلرك الـ تميزيدر ، زيرا هيچ اولمازسه اوطه‌لرينك كوبره وصيانى سوپوروشدر » ديدى . فقط بو حسن شهادت درحال فعلى بر تكذيبه اوغرادى . خلاى صوردم . يوق يوق ديديلر . احتياجات طبيعيه‌يى دفع ايچون خانك ديشاريسنه چيقمق لازم ايمش . بو صورتله انسانلر خارجاً ، حيوانلر داخلاً دفع احتياج ايدرلر . اوطه‌لر ، اوتميزديه مدح اولنان كومه‌لر ايكى ملوث ومزخرف قوشاق چنبر ايله محاط بولونيور . .

فقط نهر الذهب خانه افترا ايتمه‌يه . احتياجات طبيعيه‌نك دفعى ايچون ديكر خانلرده هپ عينى حالده . بعضيلرنده خلا وار . . . فقط يانه‌ياقلاشنجه قيرلرده قوشمقدن باشقه چاره يوق . الك منتظم خانلردن برى صاييلان تپى موقعنده الك مضبوط اولمق اوزره براى اكرام ويريلن اوطه‌نك

قوناق محللری واردر آرتق نه‌چادردونه‌ده اویله اوزون اوزادیه زاد وذخیره‌یه لزوم یوقدر دنیله‌رك سبكبار كیدییورلر . صوكره‌یولده‌هله آلیشیق اولمیانلرایچون تعریف ایده‌جكمز مشكلات عظیمه‌یه دوچار اولویورلر.

حلبدن ساعت یدی راده‌لرنده حركت ایتمش‌ایدم . ایلك قوناغنك «نهرالذهب» دنیلن موقع اولدیغنی سویلدیلر . بومشعشع اسم‌انسانی بر آن‌اول منزل‌مقصوده واصل‌اوله‌یم دیه‌لبریز‌ٓمل ایلیور . آرابه‌نهایت‌اقشام‌تقریباً بر راده‌لرنده واصل اولدی .خانك قاپیسنه كلمش‌اولدیغمز حالده بن‌الآن آرابه‌جیدن : نهرالذهب نره‌ده ؛ سؤالنی كمال امید وتهالكله صورییور ایدم .

مكرنهرالذهب برقاچ دقیقه‌اوله‌چمش اولدیغمزسیاه، بولانیق ، طورغون كوچك قسوتجش ، بر صوایمش . قوناق محلی ایسه آرابه‌مزك كمال عظمتله ایچریسنه‌كیرمش بولوندیغی خان ایدی . خان دینجه استانبولده‌كی وزیر خانی ، والده خانی ، بیلمم‌نه‌خانی كبی بیوك وفقط‌مسكن اتخاذ اولونمغه غیر لایق مبانی خاطركزه كلیر . فقط فكركزی تصحیح ایدیكز، زیرا بوخانلرك اونده بری نسبتنده متانت و محفوظیتی ، نظافت وانتظامی حائز بریر بولمق الك بیوك سعادتدر. نهرالذهب خانی چاموردن

تختروانلره ، محفه وكجاوه‌لره [*] بينديريليور ايدی . كاروان دينجه آزتق چادری ، ارزاقی هردرلو مالزمه‌سی بالطبع برابركابير ايدی . شمدی تختروان عادتا بردرجه‌يه قدر مبهمدر . (مع مافيه‌ده‌ا بوكون صبحه دينيلن موقع قربنده بويله بركاروان كوردم .) آنك يرينی فرات واديسی ايچون اختراعات جديدهٔ مدنيه‌دن معدود اولان اوزون آرابه‌لر طوتدی . ايشته بو برترقی ، بونی آلقيشلايه‌لم . فقط بو آلقيشی برازتقييد لازم . زيرا سياحت دها ابتدائی ومتدنی عد ايتديكمز كاربان دوره‌سنده ايكن واقعا دها بطی اولور ايدی [*] . فقط يولده هيچ برشی بولونماز ، بارينيله‌جق صغينيله‌جق هيچ بر بنايه تصادف اولونماز ديه سياحين احتياطلی بولونور ، هم چادرلرينی ، هم ييه‌جكلرينی برابر طاشيرلر ايدی . شمدی ايسه حقيقهٔ برترقی وار كه برغفلته دوچار اوله‌رق ويولده مادام كه

[*] باركير صيرتنده طاشينان بر نوع جيم سپت كه طرفيننده متوازن قوت وثقلتده ايكی كشی بينديريليرر . بعضاً موازنه حصولی ايچون برچوجق ويابولنمزسه آغيرجه برطاش قونور وبوصورتله كجاوه‌نك يووارلانمسنه ميدان ويرلمز .

[*] اولری حلبدن بغداده كاروان ايله يكرمی بش كوندن آشاغی برمدنده كيدلمز ايكن شمدی آرابه اون بش ايله اون سكز كون آره‌سنده بومسافه‌يی قطع ايدر .

اولونیور . زیرا بو کلمه مبادئ بشریتده وضع اولونمش اولدیغی حالده بالآخره تدریجاً ترقیات واقع اوله اوله مدلولنی همان تماماً دینیله‌جك درجه‌ده غائب ایتمش ویالکز حال بدایت وبداوتده بولونان مملکتلر ایچون مدلول حقیقی ووضع ابتدائیسنی محافظه ایتمشدر . احتیاجات بی نهایهٔ تمدنیه‌سندن هیچ برینی فدا ایتمکسزین یارسدن ویانه‌یه ویابرلینه کیدن برذات سیاحت ایتدم تعبیرینی استعمال ایدرسه قونغوده ، ایرانده وممالك عثمانیه‌نك حلبدن اعتباراً شرق وجنوبنه اصابت ایدن اقسامنده آواره وهردرلو احتیاجدن محروم اوله‌رق اختیار سفر ایدنلر ایچون آرتق سیاحت کلمه‌سنك فوقنده بر کلمه ایجاد ایتملیدر ، یوقسه ظنمجه بو کلمه‌نك حقی ویرلمیور . بونی آوروپا لغتلرندن آوروپا محیطی ایچون آرتق طی ایتملیدر .

مع مافیه حلبدن بغداده قدر سیاحت اولنه نظراً چوق راحت برحله افراغ اولونمش . ترقی اك عنود برجمعیت کتله‌سنك بیله مسامامتنه خواه ناخواه نفوذ ایدر ؟ فی‌الواقع بوندن یکرمی ایکی سنه مقدم اووقت بالذات واقع اولان تجربه وسیاحتمده‌دخی کورمش اولدیغم وجهله آرابه‌یوق ایدی . بغداددن حلبه کار وانلرله کلیر ، آت ویا استره بینه‌میان ضعفا ، مثلا نسوان وصغار ،

خان حیاتی

عراق سفری عصر حاضر مدنیتك تراكم ایتدیردیکی
وسائط سهولت وسریعه‌یه نظراً اوقدر اوزون ، اوصانج
ویریجی ویوریجی‌درکه مقدمه‌سی بیله یتاقلی واغونلرده
کزن ، چای قهوه آلتیسنی یمکنی‌وحتی طوکدورمه‌سنی
لوقنطه‌لی واغونده تدارك ایدن برسیاح ایچون تحملفرسا
عد اولونه بیلیر . ایشته بونك ایچون حلبدن باشلایان
اصل سفردن اول برچوق کونلر ایی کوتو ـ مع مافیه
کفران نعمت ایتمیه‌لم ، مابعد سیاحته نظراً پك مکمل
وپك‌استراحت‌بخش ـ وسائط متعدده‌ٔ نقلیه‌ده یووارلانمق
لازم کلدیکی کبی بوعاجز طرفندن اصل یوله باشلانمدن
اولده شویله بویله بعض مکتوبلر یازمغه مجبوریت‌حاصل
اولدی . حلبه قدر واپور وشمندوفر ناصل عراق سیا-
حتنك مقدمهٔ غیر مفارقی ایسه اولکی مکتوبلرمك‌ده
محررات آتیه‌م ایچون باشلانغچ صاییلمسنی قارئلرمدن
رجا ایدرم .

سیاحت ! . . نجه بو کلمه آرتق سوء استعمال

ایسه وسویلنمسی آرزو اولونمیان باشـقه هیچ بر مقصد تعقیب ایدلمیور ایسه خرستیان عربلرك یدنده‌کی مطبوعات تبدیل لسان ایتملیدر . فقط بزم ایچون بالاده‌کی خالصیته ایناممق وبناءً علیه بوغزته‌لرك تعدیل مسلك ایتملرینه انتظار ایلمه‌مك ایچون برسبب یوقدر .

بوكون الك شرير مفسدلربيله سوريه‌ده عربلرك مختاريتى كبى برلفظى تفوه ايتمك كستاخلغنده بولونه مامشلردر . شايد برجرأتكار چيقوبده بويله هذيان ايتسه الك اول صوپه ايله عليهنه قيام ايدن وكنديسنى خائن دين ووطن عد ايدنلر ظن ايدرم كه ينه عربلر اوله‌جقدر . ايشته بنم سوريه‌دن حس ايتديكم حالت روحيه بودر .

بومبحثده عرب خرستيانلرينكده برموقعى اولديغى ايچون بوكا دائر بر ايكى سوز سويلمدن مكتوبمه ختام ويرميه‌جكم : معلوم اولديغى اوزره مصرده اولسون سوريه‌ده اولسون غزته‌لرك اكثريتى خرستيان عربلرك يدنده‌در . بونلر اتفاق واتحاد اغورينه اجالهٔ قلم ايتسه‌لر البته هيچ بر كفتكو اولماز . بك چوق خرستيان عربلرله بوكا دائر تعاطئ افكار ايتدم . همان جمله‌سى متحداً ديبورلركه : « مختاريت كبى برمعناده عربلق فكرينى كوتمك خرستيان عربلر ايچون بادئ فلاكتدر . چونكه بز بيليرزكه بويله برشكل جديدده احراز ايده‌جكمز موقع هيچ برزمان شمديكى كبى اولمايه‌جق ، هيچ بروقت شمديكى كبى بى طرفانه برمعامله‌يه مظهر اولميه‌جغز؟ . »

بوافاده اوزرينه: «اوحالده ؟ ... » استفهامنه جواب ويرمك براز كوچ اولدى . اكرحقيقةً بومحاكمه خالصانه

ایده‌جك صورتده مكتبلر آچمنی الك مهم برمسئلهٔ حیاتیه عد ایدییور. انشاءالله بو تصورینی قریباً موقع فعله ایصال ایده‌جك وعربلغه هیچ تعلقی اولمیان ویالکز مأموریت آله‌بیلیرم ویا آله‌مام کبی شکایاته سببیت ویرن بو مسئله‌ده برطرف اوله‌جقدر.

صوکره بعض کیمسه‌لر کیدن مأمورلرك برقسمندن شکایت ایدییورلر. احتمال که حقلیدرلر. فقط یرلی اولان برچوق مأمورلرك‌ده حالی معلومدر. مع مافیه بر مأمور ویا برقاچ مأموردن شکایت مسئله‌سی ایله عربلق ترکلك بحثی آره‌سنده‌ده هیچ برنقطهٔ مشارکت کورمیورم. زیرا آناطولی وروم ایلی اهالیسی‌ده عینی شیلردن شکایت ایده بیلیر.

کچنلرده سینوب مبعوثی حسن فهمی افندی سوریه‌دن اثنای مرورنده برقونفرانس ویره‌رك ازجمله شو مصیب سوزلری سویلمش: ترکلردن ویا عربلردن برایکی کیشینك مناسبتسزلك ایتمسندن طولایی نه‌دن بوتون ترك ویا عرب قومنی مسئول طوتملیدر؟! بناءً علیه بزدخی برقاچ مجاکمه‌سی قصیر کیسه‌لرك یا فساد ویا ضلال سائقه‌سیله بعض ترهات اقواله جرأت ایتملرینی ذهنمزده اعظام ایدوبده نه‌دن حقیقةً بویله برغائله وار ایمش کبی دوشونه‌لم.

قلیل . اقل قلیل اولان بوقاریشدیریجیلره صورولسه:
« نه ایستیورسکز ؟ پروغرامکز ، مقصدکز نه‌در ؟ »
بو سؤال قارشوسنده درحال شاشیریرلر . فی‌الحقیقه
بونلر قدر ایستدیکنی بیلمین کیمسه‌لره نادراً تصادف
اولونور . مع مافیه بونلر بوتون شو عرب مسئله‌سنی
اختصار وتلخیص ایده ایده نهایت بویوك بر برهان اولمق
اوزره : «عرب مأمورلر یوق . » دییورلر . حالبوکه
اولا بو افترادر . زیرا ازجمله سوریه ولایتنده قائممقاملرك
اکثریسنی اولاد عربدن کوردم . مع مافیه دفعاتله سویلنمش
بر حقیقت اولدیغی حالده ینه تکراری لازم برشی وار ایسه
اوده شودر : مأموریتده جنسیت وقومیت آرانماز ،
مأموریته لیاقت واقتدار ولسان رسمی‌یه وقوف آرانیر .
نفس بیروت اهالیسی ایله جبل اهالیسی مستثنا اولمق اوزره
دیکر ولایات عربیه‌ده آزچوق منورالفکر وتحصیل کورمش
کیمسه‌لرك لسان ترکی‌یه واقف اولدقلرینی معالممنونیه کو-
رییورز . بیروتده بیله پك چوق ذوات ترکجه‌یی وقتیله
اوکرنمامش اولدقلرینه پك صمیمی صورتده متأثر بولونیورلر
ایدی . حکومتمز عربجه‌یی ترکلرك آیاغنه قدر کتیردیکی
کبی ترکجه‌یی ده عربلرك آیاغنه قدر کوندرمك ایچون
سوریه‌ده وبالخاصه بیروتده دیکر مؤسسات تدریسیه‌یه رقابت

و شاید بوکبی نشریاتده سوء نیتده مشاهده ایدیلور . ایسه او تقدیرده عن قصدٍ یلان حوادث نشر ایدنلر حقنده‌کی جزانك تعیینی ضمننده کندیلرینی مدعیٔ عمومیلکجه تعقیب ایتدیرمسیدر . فقط ایشته بر یاره‌یه پارمغمزی باصیورز : محاکم . . . بیروت ، سوریه ، حلب کبی غزته‌لری چوق اولان مهم مراکزده دعاویٔ عادیه اوقدر چوق ، محاکم و حکام او قدر آز که بر مطبوعات جرمی جدول دعاوی‌یه قوندیمی صره‌نك کلمسی ایچون بر سنه بکلملك لازم کلیور . او وقته قدر غزته‌نك جرمندن حاصل اولان تأثیر تماماً زائل اولمش ، مطبوعات قانونی عادتا بر لفظ بی معنادن عبارت قالمش اولور . عدلیه نظارتجه بوکا بر چاره بولمق الك ضروری بر احتیاجدر .

مع مافیه برکت ویرسون که بو اراجیفك ماهیتی بوتون سوریه‌ده خلق تماماً آکلامش ، بو فساد آمیز شایعاته ایناتمق شویله طورسون ، تکررینی کوردکجه نفرت ایدییور . بوحالی کورن غزته‌لرده تعدیل لسانه مجبور اولویورلر . زیرا پاك و نجیب اولان عرب محیطی بو عیب حادث و بی معنایی هضم ایده‌جك استعدادده دکلدر .

مأذونلرندن استانبوله قدر براى مسابقه كيتمش اولانلردن صوكره بيروتده مسابقه‌يه يالكز درت كشى طالب ظهور ايتمش . درت ايله ٢١ آره‌سنده كى فرقى كوزيبور ميسكز؛ صوكره بو دردك ايكيسى قازانمش، ايكيسى رد اولونمش . دها ايكيسى مسابقه امتحانلرى ايچون ترتيب ايديلان سؤاللره جواب ويرمكه لايق كورولمش ديكر ايكيسى هم فرانسزجه وهم تركجه‌لرى ضعيف اولديغى ايچون لازم كلن شرائطى حائز دكل ايمشلر . رد اولنانلرك ايكيسندن برى ترك و ديكرى نيم عرب قازانانلردن برى ايسه ينه ترك ديكرى ينه نيم عرب (يعنى اساساً يرلى اولميوب صوكره يرليلشمش اولان).

دها بويله لدى التحليل بر غبار هيچيه اينن بيك درلو اسناداتى مثال اوله‌رق كوسترمك ممكندر . شايان عبرتدركه يوقاريكى مثاللرى هپ (المفيد) ك عينى نسخه‌سنده كوردم . بوغزته‌يى چيقارانلرك مسلكنى طوغريسى آكلامق كوجدر . حسن نيتلرى احتمال كه واردر . فقط هرحالده يازدقلرينك نيك وبدينى مع التأسف لايقيله احاطه ايده‌ميورلر .

حكومت محليه‌يه دوشن وظائفك برى ده تغليط اذهانى موجب بوكبى نشرياتى همان تصحيح ايديويرمسى

امتحان ایدلمسی لزومندن و دارالمعلمینده عربجه تدریسات یوق دینلمسی ایسه دارالمعلمینك پروغرام جدولنه اولسون بر کره باقیغه اوشه‌نیلمش اولدیغندن ایلری کلدیکی آکلاشیلمشدر .

ینه بر غزته ـ اسمنی سویلیه‌لم المفید ـ اوروپایه اکمال تحصیل ضمننده کوندریله‌جك اعدادی مأذونلری ایچون بیروتده آچیلان مسابقه‌ده مکتبدن ۲۱ مأذون اولدیغنی و بونلرك ۱۹ ی عرب بولوندیغی حالده یالکز ایکی ترکك مسابقه‌یی قازانمش اولدقلرینی کمال استغراب و استفهام ایله یازییور ایدی . طوغریسی حیرت و استغرابه‌ده محل وار . . . بوقدر تصادف بر آرده‌ده اجتماع ایده‌مز . بناءً علیه معارف اداره‌سی عربلغه و عربلره فرط عداوتندن کیم بیلیر نه یاپمش یاپمش نهایت هردرلو تقیداته رغماً امتحانی یالکز ایکی ترکه قازاندیرمش . هرقارئك خاطرینه تبادر ایتمسی لازم کلن بو ملاحظات منبعندن تحقیق حال ایدیلنجه بوس بوتون تغییر ماهیت ایدر . اولا اوروپایه کیدنلر یالکز بیروتده دکل استانبولده دخی مسابقه‌یه کیره‌بیلورلر . بیروتده‌کی امتحانه راضی اولانلر استانبوله قدر اختیار سفر ایتمك ایستمینلردر . بناءً علیه بیروت اعدادیسی

اولەماز دنیلیور ایدی . زیرا قرآن عظیم الشان بو بدیع لسان اوزره شرف نازل اولمش ، زیرا بر مسلمان اولان قرآن عظیم الشانه وبناءً علیه لسان عربی یه حرمت ایدر . ترك قومی ایسه مسلماندر و مسلمانلغه اڭ زیادە خدمت تاریخیه‌سی سبقت ایتمش بر مسلماندر و الی نهایه مسلمان قالەجقدر .

ترکلر بوتون مکاتبده عربی یی مجبوری اولەرق تدریس ایتدکدن ماعدا بالخاصه دور مشروطیتده تدریسات عربیه یی دها مثمر بر حاله وضع ایچون الدن کلن فداکارلغی دریغ ایتمدکلری حالده غزته‌نك بری ولایات عربیه‌ده بیله و حتی ولایات عربیه مکاتب ابتدائیه‌سنده بیله تدریسات عربیه‌نك کلیاً قالدیرلدیغنی بلا تأمل ادعا کبی بر غرابتده بولونمش و ازجمله عجلونده بیك غیرتله و اعانةً وجوده کتیریلان یکرمی قدر ابتدائی مکتبی ایچون شامدن تدارك ایدیلان معلملرك عزیمتنه ممانعت اولوندیغنی و کذلك دارالمعلمیندن عربی تدریساتنك قالدیرلدیغنی ، سطحی نظرلری وهلةً دوشوندیرەجك بر حوادث موثوقه شکلنده ، یازمشدر . مسئله تحقیق ایدیلنجه عزیمتلرینه ممانعت ایدیلیور دیه ادعا ایدیلان معلملرك اصول و قانونه توفیقاً اول امرده معارف قومیسیوننده

اولدیغنی کورییورم . کیمی کوردم ایسه بو کبی اراجیف
نشر ایدنلره لعنتخوان اولویور ایدی . ارباب اقتـدار
و قلمدن شیخ حسن طبـاره افندی بر محفل عمومیده
ایراد ایتمش اولدیغی بر نطقده بالخاصـه شـو سوزلری
طنینه یازمقلغمی علناً رجا ایتمش ایدی . بن ده رجاسـنی
مع الممنونیه یرینه کتیرییورم :

« بقای اسلامیت ایچون الزم اولان وحدت عثمانیه یه
تفرقه دوشورن اکر ترك ایسه امین اولسون که الك اول
ترك ملتنه خائندر . اکر عرب ایسه کذلك الك اول عرب
ملتنه خائندر . زیرا بویله بر تفرقه هر ایکی عنصری ده
ضعیف دوشوره رك هر ایکیسـنك محو و اضمحـلالنی
موجب اولور . »

بو مآلده دها پك چوق جـدی و متین سـوزلر
ایشیتدم . مثلا حکومت حاضره کویا ترکلك پولتیقه سی
تعقیب ایتدیکی ایچون عربی لسانه اعلان حرب ایتمش
ایمش . بو نظریه یی اثبات مقصدیله بعض غزته لر هیچ
بر تحقیق و تدقیقه مسـتند اولمیان صحتدن خالی مثاللر
دخی ایراد ایدییورلر . بونکله برابر بو فکر سـخیف
تماس ایتدیکم بعض محافلده نه مقنع ، نه مبرهن صورتده
رد و ابطال ایدیلیور ایدی ؟ ترك عرب لسانه دشمن

بن‌ده بویله بر مسئله‌نك ، بویله بر دیدی‌قودینك وجودینه ذاهب اوله‌رق قلباً تتردد و حدت عثمانیه‌یی انشقاقه اوغراته‌جق بو کبی جانیلره صمیم روحمدن لعنت ایلر ایدم . شوراسنی اعتراف ایدرم‌که اوته‌دن بری بو مسئله‌نك بن وجود مفروض ومخیلی عربستان‌دینیلن اقالیم وممالك مختلفه‌یه هیچ بر وقت کاملاً تشمیل ایتمه‌مش ، یالکز بعض ارباب اغراض طرفندن سوریه‌نك بعض اقسامنده بعض مقاصد و منافع ایچون خلقك بو صورتله اغفالنه چالیشلمقده اولدیغنه ذاهب اولمش ایدم .

حلبدن چیقمق اوزره بولوندیغم شو دقیقه‌ده قلبمده شو واهمه و شائبه‌نك‌ده تماماً زائل اولمش ، هر درلو غبارشك و ترددك ذهنمدن سیلنمش اولدیغنه قنع اوله‌رق منشرح و منبسط اولویورم . اوت تماماً آکلادم‌که بعضی کیمسه‌لر طرفندن حکومت حاضرهٔ عثمانیه‌یه قارشی بر نوع شانتاژ اولمق اوزره استعمال ایدلمك ایستیلن بو سیف تهدید بر سیغاره کاغدینی کسه‌میه‌جك درجه‌ده پاصلی‌در . بو قبیل فتنه و تفرقه نصیحتلرینی — بر ایکی کونلك حرص و یا حدتلرینی تسکین ویا منفعتلرینی تأمین مقصدیله — ویرنلرك چول اورته‌سنده باغیران ، اطرافنده بر تك مستمع بوله‌میان مجنونلردن عبارت

٦

ترك و عرب

عراق و الجزيره چولنك الك بيوكى ليمانى ديمك اولان حلبده بر ايكى كون اوكمده‌كى سفر مديد ومشقت انكيز ايچون لازم كلن تداركاتى كوردكدن صوكره متوكلاً على الله (دير زور) طريقنى تعقيب ايتدكم شو هنكامده سياحتمك كيريسنه بر نظر عطف ايتمك ، آرقه‌مده قالان سوريه‌ده بعض متوهملر و يا مفسد و يا مبالغه‌جيلر طرفندن موجود فرض اولنان و يا دها طوغريسى بوشى بوشنه لاقيرديسى ايديلن بر مسئله‌دن ، عرب ـ ترك مسئلهٔ معدومه‌سندن بن ده بحث ايتمك ، بوبابده‌كى حسياتمى ، مشاهداتمى ، احتساساتمى قارئلرمه آكلاتمق ايسترم .

نه يالان سويليه‌يم . بيروته آياق باصمه‌دن اول پك نادر بعض ضعف زمانلرمده و يا پك طالغين صره‌لرمده

پك صاغلام هواسی . پك خفیف بر صویی وار . رأس العینده‌کی منبع یالکز شهر ایچون بر آب حیات دکل عینی زمانده بر محل تنزه و صفادر . وقتیله بعلبك ده بو نیره دن بش یوز بیك نفوسه اجتماعگاه اولمامش...

برکت ویرسون شمدی زواردن برمجیدیه دخولیه آلنیور. یرلیلردن بوفداکارلغی اختیار ایده جکلر نادردر. ذاتاً موزه مدیری بونی تاوندره ویانیورقدن کلن ارباب مراقه کوره یاپمش ، سنه ده بویوزدن بش بیك قدرمجیدیه حاصلات چیقیور . موزه مأموری اولان ذات خرابه لر ایچنده کوچك بر موزه یاپمش ، انقاض آلتدن چیقان نه قدر قیمتدار اشیای صغیره وارایسه جمله سنی اورایه جمع ایتمش . . . مع مافیه بوکوچك موزه ـ که حقیقةً اثی نادر بولونور برخزینه در ـ طولدقجه استانبوله نقل اولونمق دهازیاده موافق انتظامدر . برآز مصرفله اورایه برقاچ اوطه یاپمق واوطه لر طولدقجه استانبول موزه سی ایچون بوشالدلمق دها طوغری اولور .

بعلبك شیمدی ماضی سایه سنده حیاتنی تأمین ، ایدییور (آتنه کبی) کثرت زوار سببیله شهرده بش آلتی منتظمجه اوتل وارکه بوموسملرده بعضاً هیچ برنده بوش یر بولنماز . بعلبك خرابه لری جهان مدنیتده دها کوزل آکلاشیلدقجه زوار اوزرنده کی جاذبه سی اونسبتده آرته جق وبوسایه ده بعلبك اجداد واسلافی یوزندن امین برمنبع وارداته مالك اولمش اوله جقدر . بش بیك نفوسلی اولان بوکوچیجك یر ذاتاً سکنایه پك الویریشلیدر .

استحقار وقدر ناشناسانه‌یی آلتنده هردرلو ملوثات ایله آلوده اولان بومدفن نفائس ، بوخزینهٔ اسلاف هله شکر آلمانیا ایمپراطورینك زیارتندن صوکره بر آز اهمیت کسب ایتدی . ایمپراطورك التماسی اوزرینه پروفسور پوشتاین برقاچ سنه حفریات اجرا ایتدی . بعض یرلرك وضع وشکل اصلیسنی میدانه چیقارمق ایچون یدی سکز متره ارتفاعنده مولوزلر چیقاردی . شیمدی اومولوز چیقان یرلرك حدودی آلتنده قالان یرلرك رنك سیاهی اوراده‌کی مساعینك برهانیدر . فقط هرنعمت کلفته کوره اولدیغندن حفریاتی اجرا ایدنلر طاشینمسی ممکن نه‌قدر ذی‌قیمت هیکللر ، اشیا واوانی وارایسه جمله‌سنی یوزلرجه صندوقلرله آلمان موزه‌لرینه کوندرمشلردر . اورایه نقل اولونان برچوق کوچك هیکللر ویا قیمتلی مصنوعاتك بعضاً خرابه‌لر آره‌سنده اشی بولونیور . فقط هیهات که قیریق ، دوکوك پریشان برحالده . . . صاغلامی وارایکن سقطه‌یی کیم اعتبار ایدر ؟ بوکا برچوق زوارك خرابه‌لری زیارت ایتدکجه جیبه ویاچانطه‌یه کیره‌بیله‌جك مثلا غایت ظریف برکاسه ، برصوقدحی ، برکوچوك چیچکلك وسائره‌یی آلوب کتیرملرینی علاوه ایدرسه‌ك آثارعتیقه‌مز ضایعاتنك یکونی دها زیاده قابارییر .

تخریباتدن مهما امکن مصون قالان معبد (باقوس)
کدر . بوده عیاشینك اثرهمتی اولسه کرك ! . . ایشته
بومعبدك طاوانلرنده الك سرت طاشلر اوزرنده یاپیلان
انجه ظریف نقشلر قارشوسنده انسان اووقتکی
صنعتکارلرك درجهٔ صبروتحملی وفرط مهارت وهنری
حقنده دمبستهٔ تقدیر وحیرت اولمغه مجبور اولیور .
یاپراقلر اوقدر کوزل وانجه یاپیلمش که عادتا یاپراغك
کوچوك طمارلری ، انجه الیافی کوریلیور . صالقملر ،
صالقملری اللریله طوتان قیزلر هپ عینی صورتده ایشلنمش ،
شایان دقتدرکه یکرمی ، یکرمی بش وحتی قرق متره
ارتفاعندهکی طاوانلرك ایشلنمسنده دخی عینی صنعت ،
عینی قدرت وهنر وار . . . بونکله برابر معبده کیرنلرك
کوزی اویوکسکلکده فرضا برملمتره انجهلکندهکی
نقشی تفریق ایدهمزایدی . شمدی انهدام ایدن قسملردن
اکلایورزکه زمانك صنعتکارلری کوزه کورینن وکورونمیان
قسملر حقنده عینی اعتنا ایله چالیشمشلر . بوفرط اعتنا
ایسه پارهایله ، قورتر ایله ، امل ایله اولماز . بونی یاپانلر
متأخرینك صنعت صنعت ایچوندر قول معروفنی تااووقت
فعلاً تقدیر ایدن هنر وصنعت عاشقلریدر .

صوك سنهلره کلنجهیهقدر عربان وموا شینك پای

یوق. انقاضی، تامرتقادن زوارجلب ایدن شی ایسه یالکز
معبددر. بو معبد ایسه عربلرك عصرلرجه تحصنکاهی
اوله بیله جك درجه ده واسع برشهردر. آتنه ده کی پارته نون
بعلبك خرابه لری یانده پك کوچکدر. بعلبکی یاپانلر
هرشیئی بویوك. صوك درجه بویوك، کوزلرقاشدیره جق
درجه ده بویوك یاپمق ایستمشلر. بتپرستلك انحطاط
وسقوطنده کی شدتی یدی متره چوریه اوتوزمتره ارتفاعه
مالك کوز قاشدیریجی ستونلر، مشعشع ومذهب زینتلر،
هربری زمانمزده امثالی ممکن دکل وجوده کتیریله میه جك
نقشلر. هیکلتراشلقلر. هیکلر ایله تخفیف ایتمك ایستدیکی
ایچون صوك دورسنده نه یاپمق ایستمش ایسه واسع
مقیاسده یاپمشدر. وقتیله ایکی یوزی متجاوز عمودا اوزرینه
مبنی اولان معبدك شیمدی ژوپیتره عائد اولان افلاکه
سر چکمش آلتیسندن باشقه سی قالمامشدر. برده ژو۔
پیترمعبدینك یانی باشنده کی (باقوس) معبدینی دائراً
مادار احاطه ایدن عمودلرك برقسمی الآن طوریور.
دیکر برقسمی ده ویرلمش، هله بردانه سی بیلمم هانکی
زلزله اثناسنده یانی باشنده کی دیوار اوزرینه یاصلانمش
فقط دیوارده کی متانت ورصانته باقیکزکه براز زده لنمش،
فقط هیچ برطاش یرندن صارصلمامشدر.

مسدس الشکل ، واسع، تصویر وتخیل ایدلدیکندن پك
واسع اولان آولی ایچنه بر کلیسا انشا ایتدیرمشدر .
شمدی کلیساده خراب ، ژوپیترده خراب...

هادم ایله منهدم بری اوکده ، بری دها بر آز آرقه‌ده
ویوکسکده محکمهٔ بی‌امان تاریخ قارشوسنده بویونی بوکوك
طوزیبورلر .

بیزانس وروما طرز معماریسنه عرب طرز معماریسنی‌ده علاوه ایتمك لازم . زیرا بالآخره عربلر
بومعبدی الك اویرشلی برقلعه حالنه افراغ ایده‌رك اطرافنی
برج وبارولرله تحکیم ومازغاللرله احاطه ایتمشلر ، بر
قاچ یرینه محرابلر ، الآن قائم جامعلر انشا ایتمشلردر. نه
عبرت آمیز لوحه ؟ . . بربریله هیچ مناسبتی اولمایان ،
بلکه‌ده یکدیکرینه همان دائما عداوت کوسترن اوچ عالمك
شیمدی آغوش دراغوش اتصال واتحاد اولمسی ایچون
مطلقا اوزرلرنده پردهٔ هائل موتك ، دست فنا وتخریبك
کچمسی لازم کلمش . ذاتاً بالجمله اضدادی عمان بی‌پایاننده
ابدیاً جمع ایده‌بیله‌جك برشی وارسه اوده فنادر وآنك
دلائل وتماثیل مشخصه وعبرتماسی ایسه ایشته بعلبك
وامثالی خرابه‌لردر .

بعلبك شهرینك شیمدیکی حالده همان هیچ آثاری

شرفنه برقاچ ایمپراطور همتیله (آنطونهن، قاراقالّا وسائره) وجوده کتیرلمش برژوپیتر معبدیدر . اولجـه فنیکه‌لیلر طرفندن یاپیلمش اولان اصل بعل معبدینـك شمدیکی حلده آثار وانقاضی کورلمیور . بوده احتمال که روماليلرك بو آثار وانقاضی معبد جدیدده استعمال ایتمش اولملرندن ایلری کلمشدر .

ذاتاً بومعبدك شمدی پروفسور پوشتاین طرفندن اجرا ایدیلن حفریاتدن صوکره‌کی حال ووضعیتی تدقیق اولونورسه کوزه کورینن دیوارلر ، خرابه‌لر ، ستونلر وسـائره‌دن برقاچ دورك وبرقاچ قومك محصـول سعی وصـنعتی اولدیغی اکلاشـیلور . بتپرست رومانك اوان انحطاطنده انشاسی اکمال ایدیلن بومعبدك بالخاصه ژوپیتره عائد اولان قسم‌هیکل ومهیبی جوار خلق اوزرنده اودرجه مقاومتسـوز وجاذبه‌دار برتأثیر اجرا ایتمکده ایمش که عیسویت ژوپیترك ییلدیرملر صاچان وفلکه قیرباج آتان شو وضعیت متعظمانه‌سی آره‌سنه بردرلو فرجه‌یاب دخول اوله‌مامش ونهایت استانبول ایمپراطورلق مرکزی اولدقدن صـوکره ایمپراطور تئودور معبدك الـیوکسك والـکوزه چارپان وغروب شمش اثناسنده عادتا آتشین برنك اخذ ایدن ژوپیترقسمنی ییقوب قیره‌رق وانقاضیله

٥

بعلبك خرابه‌لری

شامی ، او شرقك الـ بیوك متفکری محی‌الدین عربی حضرتلریله الـ ماهر سیاسی وقوماندانی صلاح‌الدین ایوبی حضرتلرینه آغوش وسینه‌سنی ابدیاً کشاده براقان او بلدۀ محتشمه‌یی ترك ایتدکدن صوکره حلب طریقیله سمت مقصودمه دوام لازم کلدی. ریاقدن یکرمی سکز قدر کیلومتره شمالده بعلبك خرابه‌لری کوریلنجه ، المه کچمز برفرصت دیدم ، برقاچ ساعت‌ده اوراده آرام ایله اون‌ایکی سنه‌مقدم آلمان قیصرینی ، مرتفع ومهیب عمودلرینك زیر پاینه قدر جلبه موفق اولان بومعظم خرابه‌یه بن‌ده برتحفۀ تکریم وتبجیل اهدا ایتمکی وظیفه عد ایلدم . یونانیلر وروم‌الیلر طرفندن هه‌لیوپولیس (بلدة‌الشمش) تسمیه اولونان بعلبك روم‌الیلر زماننده فنیکه‌لیلرك ژوپیتره پك مشابهت کوسترن بعل معبودی

شـمدى كوچـوك كوچـوك دكانلرده ، قراكلق ايزبه محـللرده ، كوز نورى دوكيـلهرك ، امك ويريلهرك ، بيك درلو طاقتفرسا غيرتلرله وجوده كلن بو مصنوعات و معمولات نفيسـه‌يى وجوده كتيرنلر بر ارباب صناعتك و بونلره پيشوالق و معاونلك ايده‌جك سرمايه‌دار بعض ارباب غيرتك همتيله برلشيرلر. توحيد قوت ايدرلرسه شامك جهان صنعتده‌كى موقع سابقى محافظه ايديله‌بيله‌جكدر .

فقـط سرمايه‌داران كيملردر ؟ دقت ايتســه‌ك همان جمله‌سى شهرك وجوه ومعتبرانيدر . بونلر ايسه اراضيدن ، زراع ايشـلتمكدن ويا بعض بنـالرك كراليرنى آلمقدن وبو وضعيت مسـتريحانه‌لرينى اخـلال ايتمـه‌مك ايچون چبالامقدن بشقه بر شى ياپميورلر . بونلر برازده صنعت وتجارتى تقدير ايدوب ارباب صنعتك توحيدى جهتنه التفات ايتســه‌لر پك چوق موفقيتلر اوله بيلير . فقط ياپارلرمى ؟ ياپه بيليرلرمى ؟ ايشته بوراده الك جانلى ونازك ، الك حساس ورقيق بر تله طوقونيورز ؛ بو تله دوقونمقدن حاصل اوله‌جق چيغلق قارئلرك قولاغنى تخريش ايده‌جكندن سوزى بوراده كسمكى ترجيح ايدرم .

چاره‌سنی بولمق بلاد عثمانیه‌نك حیاتی نقطهٔ نظرندن الك روحلی بر مسئله‌در .

شامك پك‌چوق شیلره استعدادی وار دیمش ایدك. شام بو استعدادینی تاریخ ایله اثبات ایتمشدر . معمولات حدیدیه ، اسلحه، بونلر شیمدیکی ترقیات سببیله یالکز صنعت وتاریخ نقطهٔ نظرندن برموقع اشغال ایده‌بیلیورلر ایسه‌ده بر چوق محصولات ومصنوعات شامیه دها واردرکه بخار الکلتریق کبی قوای جدیدهٔ طبیعتدن استفاده ایتمدکلری حالده ینه بوتون جهانده مرغوبیت واعتبارلرینی محافظه ایده بیلمشلر . پرده‌لر، قماشلر ، صدف ایشلری ، اینجه مرانغوز معمولاتی ، طاتلیلر مدنیت عربیه واسلامیه دورنده‌کی تکملات بدیعه وخارقه‌نك بقایای حیرتفزاسندندر . آنجق مدنیت غربیه‌نك مادی ومعنوی استیلای مدهش و مقاومتسوزی قارشوسنده بونلرك‌ده بر کون منقرض ومعدوم اوله‌جغنی محقق کورینیور . تهلکه دها بوتون وخامتیله تجلی ایتمدن اوکی آلنمق ممکن دکلمی؟ مثلا ازمیرده‌کی خالیلر ایچون اولدیغی وجهله بوتون بو صنایع شرقیه بر آمریقالی سندیقه‌نك پنجهٔ آدنیننه انتقال ایتمه‌دن بونلری اصلاح وتمدین وایجابات زمانه‌یه توفیق ممکن اولمیه‌جقمی ؟ البته اوله‌جق ؟ البته

بر بلدەسیدر . احتمال كه دیيورز ؛ زیرا بو بابده روایت مختلف : كیمی ازمیری ، كیمی شامی دها بیوك صاییور . فرانسەدە لیون ایله مارسلیا آرەسندە فرانسەنك ایكنجی شهری اولمق ایچون بر مسابقهٔ دائمه ، بر رقابت شدیده حكم سوریيور . فقط اویله خاطرلایورم كه اك صوك مصارعەدە مارسلیا غلبەیی چالدی . یالكز اورالرده نفوس بر قطعیت ریاضیه ایله محرر ومقید . بورادە ایسه شام نفوسنی صورسه كز كیمی درت یوز بیكه چیقاریر كیمی ایكی یوز بیكه ایندیریر . فقط كوز تخمینی بویا ! بن ازمیری دها بیوك كوریيورم . تحریر حقیقی نفوسی اجرا ایتدیرەدك بونك فعلاً تكذیبی شاملیلره راجعدر .

بو كثرت نفوس شهری پك چوق معموریتلره عادتا جبراً سوق ایتمك لازم كلدیكی حالده شایان حیرتدركه بورانك بتون بلدیه واردانی (١٣) بیك لیرانی آنجق طوتیيور . بیروتدندە آز ... علت عینی علت ؛ فقط شامدە دها زیادە تخریبات اجرا ایدییور . ایشته بوندن طولاییدركه چارشو وسوقاقلر سوپوركه ایله تماسدن متنفردرلر . استانبول داخل اولدیغی حالده هر طرف شو بلدیه مرضیله معلول .. بر علت مشتركه كه عینی بر دوا ایله تشفیەسی ممكن . بو مؤثر وعمومی دوانك

اطلاقنه شایان بر محل ونه‌ده بر غازینو بولونه‌ماز . حتی تعریف ایتدیکمز ربوه بوغازینه آرابه‌ایله یارم ساعتده کیدیله بیلدیکی حالده اقشاملری اوچ ساعت قدر متمادیاً کولکه اولان بو مسیره محلنده بیله تك توك بر طاقم آوارهٔ محیط کیمسه‌لردن باشقه‌لری کوریله‌مز . بونکله برابر بلدیه هرکون اورایه‌منتهی اولان ایکی طرفی آغاجلی شوسه‌یی صولایور. اوراسی ایسه ایشنی کوجنی بیتیروب یوریلان بر آدم ایچون دنیاده امثالی بولنماز بر محل تنزه واستراحتدر . غازینو نامنه بر قاچ قهوه خانه بوش بوشنه پینه‌کلیوب طورییورلر .

شهرده اك معتنی یرلرده‌کی غازینولر استانبولك بایزید میدانننه ناظر محله قهوه خانه‌لرندن باشقه بر شی دکل. رمضان کیجه‌لری اك معتبر بر مرکز اولان حکومت قوناغی جوارنده‌کی قهوه خانه‌لر، میدانلقلر استانبولده‌کی دیرکلر آره‌سنه فقط دها دون ودها بسیط وابتدائی بر مقیاسده نظیره یاپیور . بر قوری غلبه‌لك ، طوب طولو قهوه‌خانه‌لر، بر ایکی سینه‌ماطوغراف وقانطوجی... ایشته رمضان کیجه‌لرینك بتون فعالیت ذوقیه‌سی .

بونکله برابر شام نه قدر استعداداته مالکدر . اولا نفوسجه ممالك عثمانیه‌نك احتمال که ایکنجی درجه مهم

بر انقلاب عظیمه اوغرایه‌جغی طبیعیدر. شمدیلك شهرك بالنسبه یکی اولان یرلری باشقه بر منظره ایله تجلی ایدییور. مرور زمان ایله اقسام سائره‌سی ده مدنیت حاضره‌نك هرشیئی دوز. منتظم. یکنسق. هم سویه وهم ارتفاع حالنه وضع ایتمك خصوصنده‌کی استعداد مساواتپرورانه ویادهاطوغریسی تسویه‌کارانه‌سنه زبون ومنقاد اوله‌جغنده شبهه ایتمامیلیدر.

اینته یبانجی بر زائرك قلبنه بوشهر حقنده درعقب انعکاس ایدن فکرلر بودر. شهرك بر معکس مادیسی اولان بوسطرلری برده معنوی وروحی بر معکس حالنه افراغه چالیشمق کوجدر. مع مافیه دیدیکمز وجهله شرقلك الڭ مهم خصیصه‌سی اولان هر درلو اذواق مادیه و معنویه‌یی محرمیته حصر ایتمك خاصه‌سی دها هنوز مدنیت حاضره‌نك ـ شمندوفر والکتریق شکلنده شامه فرجه‌یاب دخول اولمش اولدیغی حالده ـ هرکسی قبولنه مجبور قیلدیغی سوقاق حیاتنه تماميله آلیشدیره‌مامشدر. بناءً علیه کوندوزین سوقاقلر وچارشولر بیك چشید قیافت ورنکارنك البسه ایله قارنجه کبی طولاشان وعادتا بربرینی چیکنر درجه‌ده غلبه‌لك اولان خلقلك کذرگاهی اولدیغی حالده نه‌کیجه ونه کوندوز ایچون برتیاترو

متعلق آثاره درج اولونان عصرلرجه مقدمکی مبانینك همان تماماً عینیدر. آلتی یوز سنه اولی طرز معماری نه ایسه شیمدیده - بر چوق خصوصاتده تدنی کورولمکله برابر - ینه اودر. چیقماز سوقاقلرك حالی محاصرهده بولنان بر مستحکم قلعه حالنی آکدیرر. جادهٔ کبیر خدمتنی ایفا ایدن اوچ آرشون کنیشلکنده بر چیقماز سوقاغی عموداً قطع ایتمك اوزره دها طار کمرلی، قپولی، باصیق بلکه اون اون بش سوقاق بولونه بیلیر. ایکنجی درجهده اولان بو چیقماز سوقاقلرده دیکر برچوق چیقماز سوقاقلر بر نهر جسیمك متعدد آیاقلری کبی منتهی اولور ایسه آرتق بونلره برر لابیرهنت دیمکدن بشقه چاره قالماز. بونکله برابر سوقاقدن منظرهسی بو قدر قسوت انکیز اولان بو خانهلرك ایچریسی هپ مفرح ولطیفدر. حوضلر، فسقیهلر، قاعهلر، مرمر دوشهنمش آولیلر شرقك بوتون مادیتیله برابر معنویتنی تجلی ایتدیرر. سوقاقدن زیاده اوه، جبهەدن زیاده داخله اهمیت ویرن شرق سوقاغه ناظر دیوارلری نظر اعتنادن قاچرمش، بوتون مزیناتنی، بوتون صمیمیتلرینی خانهسی آولیسنه بریکدیرمشدر.

مع مافیه الکتریق کیرن یرلرده بو خصیصهٔ شرقكده

ایتمش اوقورسکز. شیمدیکی حالده استانبول، مجراسنده‌کی طاشلرده قیرلره چارپوب اطرافنده‌کی قواقلرلرك صنوبرلرك وییك‌درلو ثمردارونی ثمره آغاجلرك یاپراقلری آره‌سندن ظهور ایدن ترنماتك غنی صداسیله مهتز وبونکله برابر سریع وخرامان آقوب طوران بوشفاف وبراق صولرك آهنك اصوات دلخواهندن محروم اولدیغی ایچون ناتمام برجنت دنیا اولدیغی کبی شام دخی بوغازك، خلیجك، مرمره‌نك او غروب لوحه‌لرینه او محتشم و بدیع منظره‌لرینه نائل اولمدیغی ایچون نواقصی محتاج اکمال برجنت اخرادر.

شامك منظره ومرقعجه حالی بویله‌در ایچنده بالخاصه صوکره‌دن وجوده کلمش حقیقةً کنیش جاده‌لر وار. آره‌ده آقان اون‌بش‌متره وسعتنده‌کی نهرك ایکی طرفنده‌کی اغاجلی جاده‌لر اوزاننی عدتا پارسك - یالکز بنالری باشقه طرز معماریده اولمق وزمینی تخته دوشمه ایله دکل برقالیچه غبارایله مفروش بولنمق اوزره - الك مکمل آوه‌نولری حالنه کتیرمش. شام تماماً شرق وعرب مملکتیدر. اورته قاپالی چارشولر، اصل شهرده‌کی طار پك طار سوقاقلر، صوکره بوسوقاغه طوغری هردرلو دتقاذدن، پنجره‌دن خالی خانه‌لر مدنیت اسلامیه تاریخنه

برموقع حالنی آلمشدر . اڭ کوزل میوه‌لر ، آغاچلر ، صولر وچمنلکلره کوملمش اولان بوروحه خفت ویریجی شهرڭ آتش کبی یانار برقوم دکزی کنارنده بولندیغنی تصور ایدیکز . بوغازی صوسزلقدن قورومش ، یوزی کونشدن قاوورولمش ، راکد بریکنتی صولری ، قوردلی قویولری برمنبع حیات عدایتدکه آلیشمش ، یوکدن معمول قاب‌قاره برخیمه‌دن باشقه کولکه نامنه هیچ برسایه آلتنه صیغنامش بادیه‌نشین برکیمسه‌نڭ بردن‌بره بویله انجق رؤیاسنده کوره‌بیله‌جکی حدیقه‌لر ، باغلر ، باغچه‌لر ، صولر ، سرینلکلر وصوڭ برقاچ سنه‌نڭ محصول عمران ومدنیتی اولمق اوزره الکتریقلر ، تراموایلر ، آرابه‌لر ایچنه دوشیویردیکنی تأمل ایلیکز ، آرتق اوکیمسه‌نڭ دنیا یوزنده برجنت وارایسه اونڭ‌ده شامدن باشقه بریر اوله‌میه‌جغنه قناعت کتیرمسنه لبته‌شاشمازسکز . استانبولڭ بوغاز ایچنی ، مائی وکوزل دکزینی شامه ویا شامڭ طبیعتدن بخش اولونمش برنوع بولونیا اورمانی اولان اطرافنده‌کی اشجارینی و (ربوه) بوغازندن آقوب طوران متعدد صولرینی استانبوله نقل‌ایدیکز ؛ ایشته اووقت حقیقةً هردرلو نقصاندن عاری هردرلو محاسن طبیعیه ومناظر مفرحه‌یی جامع بردنیا جنتی ترکیب واحداث

٤

شام

ریاقدن، خطك مركز انقسامی بولونان بوموقفدن طوغری یوله دوام ایدوب حلبه کیتمك وارایکن اوچ بوچوق ساعت آشاغیده بولونان شامی برطرفه براقمغه؛ تاچوجقلغمزدن بری حقنده بیك درلو داستان ایشیتدیکمز بوتاریخی بلدهٔ عظیمه‌یی فدا ایتمکه کوکل قائل اولمدی. یولمدن براز غائب ایتدم. فقط بوفدا کارلقمه نادم اولمدقدن ماعدا بالعکس متشکر قالدم.

شهر دربوه نامیله حقیقةً فرحفزا ودلنشین بربوغازدن کیریلیور. اطرافی قوپ قوری طاغلرله محاط جسیم، کوز آله‌بیلدیکنه کنیش برباغچه، هرطرفی شارل شارل آقان صولرله ریان برمشجره ... ایشته شامك منظره‌جه خلاصهٔ تعریفی . . . ذاتاً سویهٔ بحره نظراً غالبا سکز یوزمتره قدر مرتفع اولان بویایلا برطرفدن اوصیق آغاجلری اوقشایوب کلان نسیمك لطافتی، دیکر طرفدن هرجهته شبکه کبی یاییلان صولرك، چاغلایانلرك ویردیکی سرینلك سببیله اقامتی الك زیاده خوش، نشاط بخش ومفرح

عثمانیه‌نك سائر یرلرنده‌اولدیغی کبی هیچ بر مانع مشروع عد اولنه‌ماز. دولت ویرکویه تحمل ایدن اهالی حقنده ایجابنده عفو وسماحت ایله حرکت ایده‌بیلیر ، فقط قاعدهٔ عمومیه‌یی بوزه‌ماز .

ایشته زحله‌نك طاتلی صوینی ، طاتلی هواسنی ، طاتلی مناظرینی آجیلاشدیران بحث ! وبوبحثی الڭ زیاده آجیلاشدیرانلرده غزته‌جیلردر . آه غزته‌جیلر . . . جنته بیله غالبا سیاسیات صوقه‌جقلر . .

بونك عكسنی ادعا ایدنلر دييورزكه : « اوو وقت اهالیدن عسكر آلنەجق ، ویركولر تحصیل اولنەجقدر. اهالئ جبل ایسه ضرورت ایچندەدر . بوكا تحمل ایدەمز بناءً علیه حالمزدن ممنونز ، اویله قالەلم . »

ایكیسی آراسی دیكر فكردها وار : «ویركویه وعسكرلكه متعلق امتیازات اولدیغی كبی قالسون .فقط متصرفلرك كیف مایشا حركتلرینه مانع اولەجق تدابیر تحدیدیه ومقررات اتخاذاولنسون وهر حالده مجلس مبعوثان عثمانی‌یه مبعوث كوندرلسون . »

بواوچنجی فكرك برنیم تدبیر اولدیغنی بیانه حاجت یوق . مشروطیتك . عثمانلیلغك بوتون ثمرات ومنافعدن حصەمند اولوبده كلفتی قبول ایتمەمك البتەبیولك منطقسزلقدر . یاوحدت عثمانیەیه كیرملی ویاخود حال حاضره بتون محاذیریله برابر تحمل ایتلی . لبنانك شبانی بلاقید وشرط تام عثمانلیلق ایچون قول وقلملرینی صرف ایتملیدرلر. عسكرلك آغیر بریوكدر . فقط اك مرد وعالیجناب اقوامه یاقیشان برشرفدر . ویركو ویرمك ناخوش بركلفتدر. فقط سلامت مشتركه وعمومیەنك سیغورطەسیدر . دولت عثمانیەنك عظمت وموفقیتی ایسه لبنانك ولبنان اهالیسنك موفقیتیدر . فقر وضرورت ارضیەایسه ممالك

حقوقدن حصه‌مند اوله‌رق هر درلو قیوددن آزاده بر عثمانلی اولمق، معظم عثمانلی ایمپراطورلغنه منسوب اولمق ایستدیلر وبناءً علیه مجلس مبعوثان عثمانی‌یه مبعوث کوندرمك آرزوسنده بولندیلر. دیکر قسمی که شمدیکی حالده اکثریتی اونلر تشکیل ایدر کبی کورینیورلر. بالعکس آلیشدقلری شیدن آیرلمامغه، سنه‌لردن بری نه ایسه‌لر اویله اولمغه طرفدار اولدیلر.

برنجی نوع افکاری طاشییان بردات پك محق وپك مصیب اوله‌رق دییورایدی که: « بن یالکز ایشی تصوری وغیرمادی برجهتدن تدقیق ایتمیورم. مادیات ومنفعت نقطهٔ نظرندن دخی محاکمه ایلیورم وکورییورم که بن جبلده قالسه‌م، جبل امتیازات حاضره‌سنی حرزجان ایدنسه‌م نهایت النهایه ملکیه‌دن ایسه‌م برقائممقام ویا برمجلس اعضاسی اوله‌جغم، عسکریدن ایسه‌م بریوزباشی اوله‌جغم جبلده بربیکباشی اولمق برصدراعظم اولمق قدر کوجدر. حال بو که عائله عثمانیه‌یه هردرلو قیددن آزاده اوله‌رق کیرسه‌م عسکرلکده مشیرلك، ملکیه‌ده صدراعظملغه قدر یوللر آچیق وآو وقت یالکز ۵۰۰ بیك نفوسلی برسنجاق ایچون دکل، اوتوزملیون نفوسلی برایمپراطورلق ایچون چالیشمش اوله‌جغم. »

واسطهٔ نشر افكارى اوله‌رق شايان دقت مهاجمات كوستريبور. بوصورتله نوعما بر ليبراللق ، عادات قديمه‌يه موجود ومؤسس اصول تماماً قارشو بر رعايتسزلك كوستريبور . ديكرى ايسه رهبانك واسطهٔ نشر افكارى اوله‌رق بالطبع هرشيده حتى متصرفك صلاحيتلرينى عدم تحديدده مفرط بر محافظه‌كارلق كوستريبور .

(ارزلبنان) جمعيتى واكا منسوب غزته‌لردها بوس بوتون ميدانه آتيلمه جسارت ايده‌ميه‌رك وبازيچهٔ رهبان اولان افكار عموميه‌يه مماشات ايليه‌رك مقصدلرينى بتون بداهتيله . حقيقت‌عد ايتدكلرى شيلرى بوتون چيپلاقلغيله ميانه قويه‌ميورلر . طولامباجلى طريقلرى وچتردفيللى سوزلرى تعقيب ايديورلر. ديكرلرى ايسه آچيقدن آچيغه محافظه‌كارلق و (جامعة‌اللبنانيه) جمعيتك نشر افكارينه وساطت ايدەرك هرشيئى وبوتون امتيازاتى هردرلو خللدن مصون بولونديرمق ايسته‌يورلر .

بو مختلف ايكى جريانك مشروطيتدن صوكره حاصل اولمش اولديغنى بيانه حاجت كورمیز. مشروطيتى متعاقب منوّر الفكر ووسعت قريحه صاحبى بعض كيمسه‌لر جبل لبنان سنجاغى امتيازاتنك زير جناحنه صيغينوب ساده‌جه بر جبالى قالمقدن ايسه عموم ممالك عثمانيه اهاليسنه ويريلن

لبنانك اك بيوك بر بلده‌سی . زياقه واصل اولمدن بر آز اول معلقه استاسيونی واركه شامه تابع برقنا مركزيدر، ايشته زحله‌نك محطه‌سی يعنی استاسيونی بودر، مع مافيه لبنانه تابع زحله ايله شامه تابع معلقه قصبه‌لرينك ايكی اوجی بربرينه بيتيشيك ، خانه‌لری ايكی طاغك ايكی يماجنه سرپيلمش اولان بو بويوك قريه‌نك آره‌سنده (بردون) ناميله براق ، شفاف بوز كبی بر صو چاغليانلر ياپه‌رق آقيور . دره‌نك كنارنده هر درلو اسباب مكمليتی حائز اوتللر ، غازينولر . تا مصردن ، آمريقادن ، انكلتره‌دن سياحلر كلوب بو اوتللرده وقت كچيريورلر . پك چوق ولايت مركزلرندن زياده معموريت وانتظام وباخصوص كوزل هوا وكوزل صويه مالك اولان زحله بر قضا مركزيدر. وشايان عبرتدركه طاغلر آراسنده صيقشمش قالمش اولان بو مينی مينی وظريف قصبه‌ده بری (بردون) وديكری (مهذب) ناميله ايكی غزته چيقيوركه تا آمريقاده آبونه‌لری وار وبو ايكی غزته بو كوچوك يرده ـ بلكه بوكا كولن بولونور ـ بربريله عادتا محله غوغاسی ايدركبی شدتلی مناقشات اجرا ايديورلر . بونلرك برنجيسی متصرفه عائد اولان امتيازاتك لغوی ، متصرفك حقوقنك تحديدی ايچون (ارزلبنان)ناميله تشكل ايدن برجمعيتك

كبی باصه‌مق حالنه‌قویمشلر، باصه‌ماقلرك اوزرینه طوپراقلر بریكدیره‌رك باغلر، باغچه‌لر، مزرعه‌لر وجوده كتیرمشلر . بونك نظیرینی واقعا دها مكمل اولمق اوزره كچن سنه جنوبی آلمانیاده كورمش ایدم . فقط لبنانده بوقدری بیله سزای آفریندر .

بیندیكمز قطار آغیر آغیر طاغلری طیرمانه‌رق نهایت بیضه موقعنه ١٤٨٠ متره ارتفاعنه قدر چیقدی . آندن صكره اوبر سطح‌مائله طوغرو برانیش باشلادی . بقاع وادیسی (آنتی لبنان) طاغلری كوروندی . یكی بر شعر ، یكی بر لطافت باشلایور ایدی . كوزل یرلری كچر ایكن هیچ طورمامغی ، سینه‌ماطوغراف سیر ایدر كبی بو آثار بدیعهٔ مختلفه‌یه بر رسم تجدید یاپدیرمغی ، بر محلك لطافتی هنوز قلبه سینمدن دیكر منظره‌یه كچمكی كندی نفسمه قارشو بویوك بر غدر وانصافسزلق عد ایتدم. مطلقا جبلك شایان توقف بر محلنده بر آز وقت كچیرمكه قرار ویردم . (زحله) موقعنی توصیه ایتدیلر، درت بش ساعت توقف ایتدكدن صوكره دیكر بر ترن شامه كیده‌جك ایدی . بناءً علیه طوردم . زحله بلكه استانبولده پك آز كیمسه‌لرجه معروف بریردر . بونكله برابر ٢٥ بیك نفوسلی قوجمان بر كوی . بلكه جبل

بحرایله شاهق جبال آره‌سنده‌كی فرق آب وهوا بیروتده ایکن بیاض جا کتی آغیر کوروب لبنانده ایکن پاردسویی بیله کافی کورمامك درجه‌سنده‌در. ایشته بوندن طولاییدرکه یالکز اغنیا دکل متوسط حاللیلر بیله جبلك مختلف کویلرینه طاغیلمقده‌در. الك مهم وبیروته نظراً الك یقین مراکز صیفیه‌دن بری بر بچق ساعت قدر مسافه‌ده اولان عالیه موقعیدر. فقط دها زیاده سرینلك ایستینلر دها زیاده یوکسله‌رك سطح بحره نظراً تقریباً ١٢٥٠ متروارتفاعده بولنان (صوفر) ه قدر طیرمانیورلر. بو یوزدن جبله صورت متمادیه‌ده بر ثروت دوکیلیور واراضیسی بالنسبه طاغلق وطاشلق وفقیر اولان جبل بوصورتله فقرارضیسنی تلافی ایتمکه موفق اولویور.

ترن متوسط بر سرعتله کیدن بر آرابه سرعتیله یوقوشی چیقان یورغون بربارکیر کبی دیشلی خطی طیرمانیر ایکن قلب وفکر اوزرنده تأثیرات ساحرانه‌سنی کوسترن الواح دلفریب یالکز دست طبیعتك نقش وترسیم ایلدیکی الواح دکلدر. دست بشرك بر صبر وغیرت منتظمه ایله وجوده کتیرمش اولدیغی آثار عمران دخی آیریجه زائرك تقدیر وحیرتنی جلب ایدییور. طاشلق واکثریا پك دیك اولان طاغ یماجلرینی اهالی جبل غلطه‌ده‌کی یوکسك قالدیرم

جبلده

ولو شمندوفر سرعتیله اولسـون جبلدن کچوبده بعض احتساسـات مخصوصـه‌یه تابع اولمامق ، قلبده ، کوزده ، دماغده بو لطیف ذروه‌لرك بو محتشم منـاظر بدیعه‌نك بر ایزی قالمامق ممکن دکلدر. لبنانی بحق سوریه‌نك اسوبچره‌سی عدایدیـیورلر . بیروتده بورام‌بورام تردوکن بر بولجی فرونه کیررکبی طار خطلی طار واغونه کیروب آغیر آغیر پیشمکه انتظار ایدر لکن بر ساعت کچمه‌دن بو انتظارالمی اونوته‌رق و آره‌سندن کچمکده اولدیغی واديلرك لطافت بی‌نهایه‌سنه، مناظر ورحفزاسنه‌داله‌رق واله‌وحیران قالیر . لبنان‌ایله بیروت صیف‌ایله ربیعك یان‌یانه کلمه‌سندن حاصل‌اولمش بر ترکیب دلربادر . بوغاز ایچنك ، آطه‌لرك وسائرصیفیه محللرینك استانبوله قربیتی استانبول ایچون نه‌درجه قیمتی غیر قابل تقـدیر بر نعمت ایسـه لبنانك بیروتك یانی‌باشنده بولونیویرمسی اونسبتده وبلکه‌ده دها زیاده بر نعمتدر . آطـه‌لر وبوغاز ایچی ایله استانبول آره‌سنده‌کی آب‌وهوا بالنسبه جزؤی اولمغله‌برابر ساحل

غزته‌لردن برینك محرری نزاکت مقصدیله بو عاجزی محضا زیارت ایچون اوتله کلدی . بالطبع اثنای محاوره‌ده برچوق شیلردن بحث اولوندی . ایرتسی کونی غزته محاوره‌مك قسم اعظمنی ناتمام وافکارمی پك یاکلش افاده ایدر صورتده درج ایتدی . حالبوکه بو ذات غزته‌سنه ملاقات درج ایتمکه کلمه‌مش، بویله برشی یازه‌جغنی بکا خبر ویرمه‌مش ایدی. بلا استیذان ، بلا اخبار بر ملاقات وقوعه کلاجکنی بو غزته صاحبی بالطبع هنوز بیلمدیکی ایچون ایرتسی کونی بو یاپدیغی ایشك درست اولمدیغنی کندیسنه ایضاح ایتدم واوده قانع اولدی . نه‌چاره بشریتده هر خطوهٔ تکمل برقصور وخطا بهاسنه‌در .

نهایتنه قدر باشه کتیرمکی ایجاب ایتدیرن خصائص لایقیله نشو ونما بولامشدر. بوده ضروریدر. مدنیتده ایلریلینلر اولا معلومات عمومیه ایله ایشه کیریشور، صوکره تدریجاً تقسیم اعمال قاعده‌سنه تبعیت ایده‌رك فنونك هر برنده اختصاص دینلن دیکر عنصر وعامل مدنیت دوره‌سنه داخل اولورلر.

غزته‌لرده هنوز آثار ابتدائیت کوریلیور. ایکی سنه‌لك عمرده مالك اولان مطبوعات ایچون بوعجمیلیکی معذور کورمك لازمدر. مرور زمان ایله وزقابت مشروعه دینلن قاعده‌نك نتیجه‌سی اوله‌رق شمدی مطبوعات نقطه‌نظرندن فضله براشباع حالنه کلمش اولان بیروت محیط فکریسنده نهایت حالت طبیعیه عودت ایده‌جك وغزته‌لرده‌ده اصطفا قاعده‌سی تأثیراتی کوستره‌جکدر. بورادهکی غزته‌لرده اك زیاده کوزه چارپان برقصور وارایسه اوده هر ایشیدیلن خبرلری تحقیقه لزوم کورمدن نشر ایتمك اهمال وتسیبیدر. آکلاشیلان محررلر یازدقلری یازیلرك تکذیب دخی اولونسه‌لر افکارده نه‌قدر درین بر ایز براقه‌جغنی هنوز بحق تقدیر ایتمامشلردر.

بورا ارباب قلمنده عادات مطبوعاته هنوز وقوف تام حاصل اولمدیغنی اثبات ایدن برمثال سویلیه‌یم:

صاپیلان رهبانك غیرتیله فرانسزجه بتون طبقات خلقه قدر یابیلمش اولدیغی حالده ترکجه‌یی تکلم ایدنلر نوادردن صاییله بیلیر. بو حالدن اك زیاده مشتکی اولانلر بر چوق معتبران ایله واقع اولان ملاقاتلرمدن آکلادیغم وجهله ینه بیروت اهالیسیدر. بیروتك بوتون صنوف خلقنی تربیهٔ رهباندن قورتارمق ایسترایسه‌ك الیوم موجود اولان اجنبی مکتبلرینه رقابت ایده جك مکتبلر آچملی‌یز. فرانسه بیله قاتولیك تدریساتندن یاقه‌یی قورتارمق ایچون بو قدر چابالادیغی حالده بزم طورمامز لایق می‌در؟

اهالینك سویهٔ فکریه‌سی ودرجهٔ تحصیلی، شو رقابت ایله تأثیرینی ازاله ویرینه یکی برتأثیر فکری اقامه ایتمك ایستدیکمز اجنبی مکتبلر سایه‌سنده اولدقجه یوکسك بر درجه‌یه واصل اولمش، اودرجه‌ده‌که نه روم ایلیده، نه آناطولیده وحتی نه‌ده آناطولینك ازمیرنده معلومات عمومیه دینلن شی بو مرتبه‌یی بوله‌مامش. اهالینك وسطدن دون بر موقع اجتماعیسنده بولنانلر بیله ـ کندی تجارتلری ایچون لازم کلن معلومات خصوصیه‌دن ماعدا ـ یك چوق معلومات عمومیه ایله مجهزدرلر؛ مع مافیه بو معلومات عمومیه‌یی تفریع وتعمیق ایتمه‌ملیدر. زیرا بورادده کوره‌جکزکه تمادیٔ غیرتی، صبورانه سعی مطردی، باشلانمش برعلمی

اثری کوریلیور . صنایع واقعا اونسبتده مظهر رغبت دکلدر. فقط جوالیت ذکایه مالك اولانلر صنایعك مستلزم اولدیغی صبر وتحملدن . فقدان عصبیتدن زیاده تجارتك محرکی اولان مهارت وایجاد کبی خصائصه منقاد اولورلر.

ایشته بوندن طولاییدرکه بیروت صنعتکار برمملکتدن زیاده تجار برمملکتدر .

ینه بوجوالیت ذکا بورانك سکنه سنی ادبیات ولسانه وصولك ایکی سنه ظرفنده سیاسیاته پك زیاده سوق ایتمشدر. آمریقالیلرك فرانسزلرك بوراده آچدقلری مکتبلر سایه سنده شهرك همان نصفی فرانسزجه وبر آزی انکلیزجه قونوشیور . براز کندینی تحصیل کورمش فرض ایدنلر شعر وادبیات ایله اشتغال ایتمه کی کندیلری ایچون ذل عد عد ایدییور. فقط بوراده ده تجارت وصنعت آره سنده کی مقایسه کبی بر مقایسه یوروتمك لازم . ادبیات مباحثات ومناقشاتنده پك بیوك برآثر موفقیت کوسترنلر فن، بالخاصه قوری وجتین فنده اودرجه ایلری وارهمیورلر .

ایشته بونك ایچوندرکه بالنسبه هنوز کوچك صاییلان بیروتده یکرمی بش قدر یومی ویااسبوعی غزته چیقیور. وقتیله حکومتك فقدان همتی ایله معکوساً متناسب اولمق اوزره فرانسزلرك وبالخاصه فرانسه اخراجات اجنبیه سندن

وسائط نقلیه‌مزه افراغ ایتمك معجزه‌سنی اظهار ایلیورز.

*
* *

شهرك شكل ظاهری ومادیسنی كوزمزه كوروندیكی قدر تصویر ایتدكدن صوكره شكل معنویسی، اهالیسنك طبیعت واستعداد ومزاجی حقنده‌ده برقاچ سوز سویلمك ایسترم. قرق سكز ساعت قدر اقامت ایدن برسیاح سبكسارك یالكز مادیات ایچون كشف ایدلمش اولان رونتكن شعاعنی معنویات وفكریات عالمنده‌ده تطبیقه قالقیشمسی برجرأت فوق‌العاده صاییله‌بیله‌جكی ایچون طبیعی بن‌ده كندمی بوشعاعدن دها نافذ برنظره ویا بر بصر بصیرته مالك فرض ایتمك كستاخلغنده بولنمیه‌جغم. بوسببله مطالعاتم هیچ بر وقت بر ایستاتستیق نتایجی قدر قطعی، برطبیب حاذق ودقیق مشاهداتی قدر تجربی وحقیقی اوله‌ماز. برمحرر نهایت احتساساتنی یازار، احتساسات ایسه حقیقته دائما مطابق دوشمیه‌بیلیر.

بیروت اهالیسنده درعقب انكار اولونه‌میه‌جق بربداهت ایله نظره چارپان‌شی شایان دقت بر چالیشقانلق وبوچالیشقانلغه رهبر وسائق اولمق اوزره جالب حیرت برذكادر. بیروتلیلرك هرصنف خلقنده صرافلق وبانكرلكه وارنجه‌یه‌قدر تجارتك هرنوعی ایچون براستعداد مخصوص

قایالرك صولت امواجیله آشینوب اویوله‌رق غایت شاعرانه قوغوقلر حصوله کلمسندن عبارتدر – بالخاصه غروب زمانده تماشاسنه طویولماز بر منظرهٔ بدیعه تشکیل ایدر . بروتك دیکر بر خاصهٔ ممتازه‌سی جبلك اتکنده اولمسی . شهر خلقنك عادتا هر کون بوغازاغزنه کیدر کبی صیفیه‌لرینی اوراده طوته‌رق عینی زمانده هم جبادت جبلدن وهمده تجارت یومیه‌لرندن مستفید اولملریدر .

آثار معموریت پك چوقدر . انجق اسکی ایله یکینك بربرینه قاریشوب بر خلیطهٔ غریبه وجوده کتیرمسندن عبارت اولان بو معموریت آثارنده کوکل ارزو ایتدیکی انتظامی مع التأسف هنوز بوله‌میور . وسعت بلدیه نظراً پك چوق اولان الکتریقلی ترامووای شبکه‌سی چفته خط اولدیغی حالده پك چوق یرلرده ترامووای – جاده‌لر ناصلسه وقتیله قومپانیه طرفندن صرف اولونان دلائل معلومهٔ اقناعیه اوزرینه طقوزنجق متره‌یه قدر توسیع اولوندیغی ایچون – تك خط قالمش و بو صورتله چفته خطدن مطلوب اولان فوائد محو اوله‌رق الکتریقلی ترامووایلر آدم چیکنه‌نه‌جك درجه‌ده غلبه‌لك و طار اولان جاده‌لرده مانده آرابه‌سنك درکهٔ بطائته سقوط ایتمشدر . ایشته بو صورتله بز شرقیلرده قوهٔ تمثیله‌مزی اثبات وابداعات اخیرهٔ مدنیه‌یی کهنه

كنديلرينك ، عائلەلرينك صحتى ، هواى صافى اخلال ايله بالذات مضرتلرينك اسبابنى احضار ايليەرك بواحالده بولونانلرى برقات فضله تعفن وتفسخ ايچنده براقمق دها عادلانه اولور . مع مافيه ظاهرى برمنفعت ايله منفعت حقيقيەلرينى اونودان بومغفل كيمسەلرى جبراً ايقاظ ايتمك ، يعنى دورسابقدن بقايا قالان سوء استعمالاتى محو ايتمك ، دها طوغريسى املاكك قيمتى بكيدن تحريرايتمك زمانى كلمشدر . بيروت حقيقى برتحريره تابع اولور ايسه املاك ويركوسى برقاچ قاته بالغ اولدقدن ماعدا بلديەده برآزكنيش نفس آلير واووقت البته الك كنيش عدايدلن جاده وچارشولرده خلق بربرينى چيكنەمز و آديم باشنده انسان برمنبع تعفن قارشوسنده بروننى قاپامز .

بوحاله رغماً شهرك موقعنده برلطافت ، بالخاصه جوارنده دلنشين بر نظارت موجود اولديغنى اعتراف ايتمك لازمدر . نهر بيروت ونهر كلب جوارلرى فرحفزا باغچەلر ، منتظم چاملقلر ايله محاط اولديغى كبى غايت انشراحبخش اولان فستقيه باغچەسى بيروت شهريله جداً متناسب براورمانلق صاييلەبيلير . رأس بيروت جهتنك مناظر بديعەسى ، كوكرجينلر مغارەسى ديدكلرى (روشه) موقعى ـ كه ساحلده غايت مهيب ومحتشم يوكسك

بیك نفوسلی ایشالك ایمانك بوتون واردات بلدیه‌سی(١٨)
بیك لیرانی بولیور . بونکده وقتیله یغما کرلك دورنده
غاز وصو قومپانیه‌لریله یاپیلان فحش شرائطلی مقاوله
موجبنجه تقریباً اون درت اون بش بیك لیراسی تنویراته . اسقای
بلدیه‌ویریلیور . وایشته بونك نتیجه‌سی اولارق الکتریقلی
ترامواینك کچدیکی جاده‌لرده بیله قالدیرم تفریش ایتمك
شویله طورسون ییغین ییغین طوپراقلر اوزرینه ییغین ییغین
بریکن پسلکلرله مواد متعفنه بیله سوپورولمیور .
بلدیه‌نك ناصل اولوب‌ده وارداتی بوقدر هیچه‌ایتمش .
بومعمانك مفتاحنی‌ده دورسابقك هنوز آثاری ازاله ایدلمین
سوء استعمالاتنده آرامق لازم . بیروتده بوتون اغنیانك
املاکی اوجوز . پك اوجوز . عقللره حیرتلر ویره‌جك
درجه‌ده اوجوز تحریر اولونمش . حتی صحت افاده‌سنی
اثباته مقتدر اولدیغنی افاده ایدن برذاتك ادعاسنه نظراً
سنوی یوزبیك غروش ایراد ویرن بربنانك قیمتی
یتمش بیك غروش اولارق قیداولونمش . تنظیفات و تنویرات
رسومی‌ایسه املاکك قیمتیله متناسب اولدیغندن حاصلاتده
طبیعی صفر دیقین بردرجه‌یه اینمش . بوحال ایله سوقاقده‌کی
تعفناتی قالدیرمق ممکن اولمدقدن ماعدابجه ، کویا منفعت
شخصیه‌لرینی کوزده‌درك . حقیقتده‌ایسه بتون بلده‌ایله برابر

بیروت

بیروت لیماننه صاللانتیلی و صیقنتیلی بر دکز ایله کیردیکمز ، واپورمز اولو طالغه‌لرله بشیك کبی صاللا ـ ندیغندن سرسم برقفا ، برباد برمعده ایله اطرافی تماشا ایتدیکمز ایچون بنده بوشهر حقنده حاصل اولان ایلك تأثیر، برتأثیر غیرطبیعی، برتأثیر عارضی ومرضی اولمشدر.

بیروتك لیمانی پك طار وایشه یاراماز . ریختیملرینی پك پیس ومردار ، سوقاقلرینی پك متعفن ، صیجاغنی پك تحمل‌فرسا کورن بوزائر، برمدت دیکلندکدن صوکره بیروتك بالعکس پك فعال بربندر تجارت ، اهالیسنك پك چالیشقان برصنف خلق اولدیغنی کوره‌رك انشراح وممنونیتنی اظهار ایلمشدر .

واقعا شهرده‌کی سوقاقلرك پیسلکی حقنده نقطهٔ نظرم ثابت قالدی ؛ فقط شهرك موقعی ، لطافتی ، اهالیسی حقنده‌کی فکرلرم پك طبیعی اوله‌رق دکیشدی . زیرا بلدیه‌لر مع‌التأسف هریرده‌بردر . استانبولده اولدیغی کبی بورادهده مدهش برفقرالنقد علتنه مبتلادر . بیروتك ، ممالك عثمانیه‌نك بلکه الك زنکینلرینه مقراولان بویوزیکرمی

مشتاقانه تماشا ایتمکدن ایسه بویله هم مملکته هم کندیلرینه
منفعتی اوله‌جق تشبثاته کیریشملرینی ارباب ثروتمزه اخطار
ایده‌لم . بیروتده برچوق ملیونر صاییورلر ، ازمیرده‌ده
اویله .. بو ملیونرلرك برقاچ دانه‌سی سرمایه‌لرینك عشرینی
بوکبی تشبثاته تخصیص ایتسه‌لر مقصد حاصل اولور . یوزده
یوز قزانج محقق اولان برایشده تردد ایتمك احتیاط دکل
مسکنتدن بیله دون برحال تذللدر .

ایشته استانبولدن بیروته کلیر ایکن یولده‌کی مشاهداتمك
ذهنمه القا ایتدیکی مطالعات ، برقاچ صاحب ثروتمزك
عروق حمیتنی ، حتی دها طوغریسی عروق منفعتنی تحریك
ایدرسه کندیمی بختیار عد ایده‌رم .

اقلیم ومحیطمزك ، شرقده‌کی هوامزك کونشمزك تأثیرا-
تندن آزاده اوله‌ماز وهرحالده ملتمزه مخصـوص وفقط
عینی زمانده هردلو ترقیاته‌ده مستعد برماهیته ، برعلامت
فارقه‌یه مالك اولور. بناءً علیه اکتساب قوت جهتنه‌قوت
ویره‌لم. فقط قوت دیخه‌یالکز طوپ وزرهلی‌یی خاطرمزه
کتیرمکله اکتفا ایتمیـه‌لم تجارت واقتصاد بوکون طوپ
وتفنکك مولدیدر . مغذیسـیدر ، مقویسـیدر . واپور
قومپانیه‌لری تشکیل ایتمك‌ده ایشـته بو وسائط قوتدن ،
مادی ، ومعنوی‌وسائط قوتدن‌بریدر. کندی سواحلمزك
محدود وایشلاك خطلری اوزرنده واپور ایشلتمکه مقتدر
برقاچ قومپانیه تشـکیلاندن اظهار عجز ایده‌جك درجه‌ده
دوشکون برملت‌ایسه‌ك‌طوغریسی قطع‌امید لازم کله‌جك.
فقط چوق‌شکرکه اویله دکل... محدود بردائره‌یه‌منحصر
پوسته‌لر تنظیمنه مقتدر اغنیامز واردر . بونلرك برقاچی
برآره‌یه کلوب فرضـا هیـچ برقاریش یری بوش قالمیان
وصولك حیات صولوقلرینی آلمق‌اوززه بولنان شومساژری
واپورلری یرینه اسـتانبول ـ بیروت سفرینی تنظیم ایده
بیلیرلر . استانبولده زنکین یوق ایسـه ازمیرده واردر .
ازمیرده یوقسه بیروتده بولونور. ایراد ایله کچنمك ونقود
موجوده قاصه‌لرینك قاپوسنی اچوب التونلری والهانه،

البشر برطاقم مساعی صرفیله لسان محلی یی کککلیه‌رك نهایت برآز اوکرنه‌که غیرت ایدر .

ایشته شرق ایله غرب آره‌سنده‌کی فرقلر .. بو آجی حقیقتلر ، اعتراف ایدرز که بزم ایچون بادیٔ افتخار دکلدر . فقط بو مناسبات اجتماعیه‌مزی شایان مباهات برحاله قویمق ده بزم الزده‌در . بوراده هیچ بر وقت دیمك ایستمم که بزم عاداتمز صورت مطلقه‌ده اییدر .

واقعا مفتون ومسحور قوت اولانلر ایچون نتیجه ، موفقیت وتفوقك اك قطعی بر برهانیدر . مادام که بز قوتلی‌یز دیمك عادتمز ایی ایمش کبی بر طرز محاکمه یورو تمك ممکندر . فقط بوطبقی مادام که بن زنکینم بنم هم اخلاقم هم مهارتم واردر . بناءً علیه بنك طوتدیغك یول اکریدر کبی بر مباحثه‌یه بکزر .

شو حالده بز اول امرده مدنیتمزی ، دها طوغریسی مدنیتمزك استناد ایتدیکی اوله‌جق اولان قوتمزی تزیید واعلا ایده‌لم . بو تزیید واعلا عاداتمزك تدریجی صورتده تعدیل اولونمسنه متوقف اوله‌جغنه شبهه اولمدیغندن اووقت بویله اجنبیلرك بزی استحقاری آتنده کرهاً دکل طوعاً وآرزو مزله یکی اطوار اکتساب ایده‌جکمز . فقط کندی کندیمزده اطوار واخلاقجه اجرا ایده‌جکمز بو تعدیلات

كندی مملكتمزده اولدیغمز حالده یالكز اقتصاداً، تجارةً، سیاسةً دكل عادات اكل وشربده ونوم ویقظه‌ده بیله ایدتر ایستمز اونلرك زبونی قیلیور .

قوتك . تفوق مدنیتك علامات واشاراتندن بری ده بودر . مدنیتی غالب كان برقوم نره‌یه كیتسه لسانی ، طرز تفكرینی ، عادتی اورایه تسلیم ایتدیریر . برفرانسز ویا برانكلیز بزم مملكتمزه كلدیكی زمان احتیاجات روزمره‌سنی دفع ایچون تركجه‌ویادیكربرلسان محلی‌یی اوكرنمك ایسته‌مز؛ ایسترکه کیتدیکی مملكتك بتون اهالیسی كندی لسانی اوكرنسون ! زیرا كندی كندینه اوقدر حسن توجهی وار ، كیتدیكی مملكتی اوقدر خوار وحقیر ، كندی شخصنی كندی ملتی اوقدر یوكسك وشایان توقیر كوریركه او مملكتك اهالیسنه كندی لسان وعاداتنه‌وقوفسزلغندن طولایی عادتا آجیر . برانكلیز ویا برفرانسز اباًعن جد بومملكتده توطن ایدر ؛ یشار ، اكتساب ثروت ایدر . بونكله براز تركك نه‌لسانی ونه عادتی اوكره‌نیر . بوجهلی كندیسی ایچون ضررلی اولمق شویله طورسون بالعكس كارلیدر . فقط هیچ انكلیزجه بیلمین برتركی قولندن طوتوب انكلتره ویاآمریقانك برطرفنه آتیكز . بوزواللی یا آجلقدن اولور وياخود پك چوق سفالتدن صكره فوق

شايان حيرتدر . مع مافيه عثمانليلر ايچنده يشامين بر فرانسزلك قيناسنه نظراً بويك طبيعيدر ؛ زيرا اونك نظرنده ذاتاً سبزه دنيلان شى پاتاتس ، لحنه ، يرالماسى ، كردويز ، حاووج كبى شيلردر . كندى مملكتنده پطليجان وانواع ، باميه . قباق يمزكه بونلرك موجوديتنه ، قابل اكل اولديغنه احتمال ويرسون . اونك ايچون بوموسمده بيله ، صانكه سبزه قحطنه اوغرامش كبى فرضا قونسروه كردويزى سفره‌نك زينتى اولمق اوزره سياحينه يديريرلر .

فرانسز واپورلرى ينه ديكرلرندن اييدر ، چونكه فرانسز اصول طباختنك عمومه متعلق فصللرى برشرقلينك بيله معده وذائقه‌سنه قابل توفيقدر . ديكر واپورلرك يمكلرى بوس بتون غير قابل تحملدر . شمدى بوراده مسافرلرى ماريتيم قومپانيه‌سنى معاتب طوته‌جق مى ؟ بلكه بالعكس . زيرا بوحال كوستريپوركه هرشيده ، حتى اكل وشربده بيله برعصبيت مليه اظهار اولونيور . برانكليز چينه كيتسه بيله كنديسنى چينه كيتمش دكل چينى كندى آياغنه كلمش فرض ايدرك اعتياداتنك هيچ برينى بوزماز . چاى وزيارت وقتنى ، اويقو واوياتمق زمانى شاشيرماز . ايشته كندى عادتلرنده بوثبات واصراردركه اقوام غربيه‌يه معنوى برتفوق تأمين ايديور ، وبزشرقليلرى

تباعد ایتمشلر کبی برچوق عاداته کرهاً مطیع اولیورلر. برترکی هیچ برحاضرلغه ، هیچ برادمانه تابع طوتمدن بردن بره فرانسه‌نك برکوشه‌سنه آتیکز . وهمان اوراده ییوب ایچمك ، یاتمق ، یورومك ، اوطورمق وسائره ایچون نه‌عادتلر وار ایسه اوکا منقاد قیلیکز .. ایشته هرعثمانلینك اجنبی واپورینه بینرکن آلدیغی آجینه‌جق حال ووضعیت . مثلا مسلمان قادینلر ولو برنجی قماره یولجیسی اولسونلر هوا الك صیجاق ومزعج اولدیغی برصره‌ده کوکرته‌یه چیقوب کنیش نفس آله‌مازلر .. ویاخود آلیرلر فقط ، واپورك عاداتنه تبعیت شرطیله. زیرا اجنبی واپور قومپانیه‌لرینك عثمانلی صولرنده اوقدر یولجیسی وار ایکن بویولجیلر انسانمیدر دکلمیدر ، کندیلرینه مخصوص احتیاجات وارمیدر یوقمیدر دیه‌دوشـونن اولوب‌ده فرضا مسلمان قادینلر ایچون یاز کونلرنده‌نفس آلمق ایچون کوکرته‌ده برقاچ متره مربعی یرتخصیص ایدن بولونماز .

یمك بحثی‌ده عینیله بویله‌در . فرانسزلرك یمکنی بوراده ذم ایتمك خاطرمه بیله کلمز . فقط آغستوس آینده ، سبزه‌لرك بومبذولیتی زماننده کره‌ویزی برمائدهٔ سماءیه عد ایده‌رك برنجی قماره یولجیلرینه یدیرمك‌ده‌البته

سفرلری دیکرلرینه مقیس دکل ... بتون سوریه و عراق یولجیلری بیروته الـ آز زمانده کیدن بوواپورك یوم حرکتنی ایپله چکرلر ! اونك ایچون قوجه واپورده نه بوش بر یتاق، نه اوطوریله‌جق بر یرقالمیور ؛ ماحشراه .. اسباب استراحت وانتظام دیرسه‌کز اوده بوس بتون مفقود . عادتا برادارهٔ مخصوصه واپوری . ذاتاً واپورلرده کهنه‌می کهنه . پك چوق سفرلرده نیژه‌ر ؛ سنه غال کبی ادارهٔ مخصوصه « طون طون » لرینك همان نصف حیاتنه مالات اولان بوواپورلرك چرخی بوزیلور، شافتی قیریلیر، الحاصل یولجیلرك یوزکنی هوپلاته‌جق اوفق تفك عارضه‌لر وقوعه کلیر. واپورلرك برمزیتی وار ایسه اوده ۱۲ میل قدر سرعت ویره بیله‌رك اوچ کون وبر کیجه ظرفنده یولجیلری بیروته یتشدیرمکه موفق اولمریدر ؛

بوحالی کوروبجه ایکی سنه‌دن بری عثمانلی بایراغنی حامل هیچ بر سیر سفائن شرکتنك وجوده کلمه‌مش اولمسنه انسانك عادتا آغلایه‌جغی کلیور . ایکی اوچ زنکین بر لشوب ایکی اوچ واپورله یالکز بوخط ایچون واپور ایشلتسه‌لر هم کندیلرینی . هم یولجیلرینی احیا ایدرلر. فقط نرده اوجسارت، نرده اوغیرت؛ اجنبی واپورینه بینن یولجیلر درحال مملکتلرندن صانکه بیکلرجه فرسخ

عراق مکتوبلری .

١

استانبولدن – بیروته

بر وقتلر حلب طریقیله بغداده کیتمك ایستینلر ایچون اسکندرون عراقك اسکله‌سی خدمتنی ایفا ایدر ایدی . فقط شمندوفر بو طریق طبیعی‌یی دکیشدیردی و بیروت ایله حلب آره‌سنده‌کی خط اسکندرونه شدتلی بر ضربه ایندیردی . شیمدی بو اوزون یولك یولجیلری ایچون بیروته اوغرامق بر ضرورتدر. ایشته بن ده بونك ایچون اون بش کونده بر الك کسدیرمه یوللردن بیروته کیدن مساژری ماریتیم قومپانیه‌سنك غلطه ریختمنه یاناشان نیژه‌ر واپورینه بیندم . یولجیلق ایدنلر و یولجی تشییع ایدنلر واپورلرك حین حرکتنده‌کی فعالیت و کورلتینك درجه‌سنی مهما امکن تقدیر ایدرلر . فقط مساژرینك بو بیروت

دیه بیلیرم که کوریلن حوالینك انستانتانه فوطوغرافیلری دینك اولان بو علی العجله تصاویر تحریریه‌نك بالخاصه جنوبی عراق و بصره کورفزینه متعلق اقسامی سیاسیات داخلیه و خارجیه‌مزی علاقه دار ایتمکدن خالی قالمدی . بغداد خطنك قسم انتهائیسی ایله بصره کورفزی حقنده تعاطیٔ افکار ایلدیکی شو صره‌ده انکلیز. فرانسز و آلمانیا مطبوعاتی آره‌سنده مهم و آتشین بر مناقشه قپیسی آچمش اولان و ترجمه‌سی ره‌وودواسلامیك نامنده بر فرانسز مجله‌سنده دخی درج ایدلدکه باشلانان بو مکتوبلرم امید ایدرم که قارئین عثمانیه‌نك حضورینه بو دفعه طویلی و مضبوط بر قیافت ایله تکرار چیقارلرسه محجوب اولمازلر .

بابان زاده

اسماعیل حقی

بر قاچ سوز

غزته فعال بر محیطده کشمکش حیاتك نهایت یکرمی دورت ساعتلك بر آیینه‌سیدر بو مدت کچنجه باشقه تصاویر ، باشقه وقوعات او سینه ماطوغراف سرعتیله اشیایی عکس ایدن آیینه اوزرنده کچید رسمی اجرا ایدرلر . تا بصره‌یه قدر اجرا ایتدیکم سیاحتك صفحات مختلفه‌سیده بو سینه ماطوغرافك سیرجیلری دیمك اولان عثمانلی قارئین کرامی نزدنده شبهه یوقدر که عینی تأثیری اجرا ایتمشدر بونکله برابر بر چوق احبابم « عراق مکتوبلری » نی یالکز یکرمی دورت ساعت حافظه‌ده ایز براقان شئون روزمره‌دن عد ایتمك ایستمدیلر بونلر بر دها یاپراقلری آچیلمیه‌جق توزلی غزته قولکسیونلرنده محبوس و دفنی قالمسون دیدیلر . فکرمجه مکتوبلرمدك هر بری آنجق بر کونلك عمره مالك اولمغه ، یالکز بر کون یشامغه لایق ایدی . ارقداشلرم بالعکس تمدید حیاتنه قائل اولدیلر . و بنی بار توجهلری آلتنده ازمك صورتیله تشجیع ایلدیلر . ایشته اونك ایچون قابلیت حیاتیه‌سنی پك جزؤی عد ایتدیکم بو مولودات فکریه‌می براز دها یشاتمغه جرأت ایدییورم .

عراق مكتوبلری

محرری

بابان زاده

اسماعيل حقی

هر حقی محفوظدر

برنجی طبعی

صاحب و ناشری : قناعت كتبخانه‌سی صاحبی الیاس

قناعت كتبخانه‌سی

قناعت مطبعه و كتبخانه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ۲۰

١٣٢٩